

Přílohy:

- č. 1. Otázky v dotazníku
- č. 2 Plán polo-strukturovaného rozhovoru
- č. 3 Informovaný souhlas
- č. 4 Data z dotazníku
- č. 5 Tematické kódování jednotlivých odpovědí z dotazníku
- č. 6 Procentuální kvantitativní porovnání
- č. 7 Statistické výpočty v programu R (Jamovi)
- č. 8. Ukázka kódování rozhovoru (krok 2 dle tematické analýzy)
- č. 9. Kódování, interpretace a popis analyzovaných případů A-D, včetně citací z přepisů rozhovorů

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA č. 1. Otázky v dotazníku

Pohlaví:

Věk:

Vaše výkonnostní třída:

- Třída E-A
- Třída M
- Trenér

Jak dlouho se aktivně věnujete soutěžnímu tanci?

Soutěžíte stále v současné době?

Kolik jste měl/a za soutěžní kariéru tanečních partnerů či partnerek?

S kolika tanečními partnery/kami jste měl/a zároveň osobní partnerský vztah?

- 1. Stručně popište tři nejčastější situace, ve kterých se dostáváte se svým tanečním partnerem či partnerkou do konfliktu nebo kdy dochází k nějaké neshodě**

- 2. Uveďte a stručně popište, jakým způsobem konflikty či neshody uvedené v předchozí otázce nejčastěji řešíte**

- 3. Je podle vašeho osobního mínění lepší, když je spolu soutěžní taneční pár zároveň v osobním partnerském vztahu či naopak? Váš názor stručně vysvětlete.**

PŘÍLOHA č. 2 Plán polo-strukturovaného rozhovoru

Plán rozhovoru s aktivním soutěžním tanečníkem či tanečnicí

Úvod:

Jak jste se dostal/a k soutěžnímu tancování?

Kolik jste měl/a tanečních partnerů za svojí soutěžní kariéru?

Jaký/á by měl/a být Vaše ideální taneční partner/ka?

Jádro rozhovoru:

Co jsou nejčastější neshody, které s tanečním partnerem / partnerkou řešíte?

Jakým způsobem tyto neshody řešíte?

Jak vnímáte roli trenéra?

Je podle Vás výhodnější, pokud je taneční pár zároveň v osobním partnerském vztahu či naopak? Proč?

Závěr:

Proč se věnujete soutěžnímu tanci?

Co nejvíce oceňujete na svém tanečním partnerovi / partnerce?

Co si myslíte, že by odpověděl/a váš taneční partner / partnerka na předchozí otázku?

Plán rozhovoru s trenérem či trenérkou

Úvod:

Jak jste se dostal/a k trenérství soutěžních tanečních párů?

Jaký/á by měl/a být podle Vás ideální taneční trenér?

Jádro rozhovoru:

Co jsou nejčastější neshody, které taneční páry řeší?

Jakým způsobem je podle Vás nejvhodnější, aby taneční páry tyto konflikty řešili?

Je podle Vás výhodnější, pokud je taneční pár zároveň v osobním partnerském vztahu či naopak? Proč?

Závěr:

Co se Vám nejvíce líbí na soutěžním párovém tanci?

PŘÍLOHA č. 3 Informovaný souhlas

A. Dotazník (online)

Tento dotazník mapuje téma konfliktů u sportovních tanečních párů a možný vliv typu tanečního partnerství. Je součástí probíhajícího výzkumu prováděného v rámci disertačního projektu na katedře psychologie PedF UK.

Dotazník je anonymní a jeho vyplnění je zcela dobrovolné. Odesláním dotazníku souhlasíte s účastí ve výzkumu.

V případě jakýchkoli dotazů nás prosím kontaktujte na email:

marian.vanek@pedf.cuni.cz

B. Polo-strukturované rozhovory (osobně)

Informovaný souhlas s účastí ve výzkumném projektu a se zpracováním osobních údajů

Tento rozhovor mapuje téma konfliktů u sportovních tanečních párů a možný vliv typu tanečního partnerství. Je součástí probíhajícího výzkumu prováděného v rámci disertačního projektu na katedře psychologie PedF UK.

Rozhovor bude nahráván na diktafon kvůli následné analýze dat. Přepis rozhovoru však nebude nikde zveřejněn z důvodu ochrany osobních údajů. Přepis rozhovoru společně s nahrávkou bude chráněn a uschován na bezpečném místě výzkumníkem. V disertační práci se mohou objevit úryvky z rozhovoru, budou však anonymizované, jména budou změněna a nebudou zveřejňovány úryvky, na základě kterých by vás bylo možné identifikovat.

V případě jakýchkoli dotazů, nejasností či připomínek mě prosím kontaktujte na email:

marian.vanek@pedf.cuni.cz

Účastník výzkumu

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Kontaktní údaje:

Prohlášení

Já níže podepsaný/-á potvrzuji, že

- a) jsem se seznámil/-a s informacemi o cílech a průběhu výše popsaného výzkumu (dále též jen „výzkum“);
- b) dobrovolně souhlasím s účastí své osoby v tomto výzkumu;

- c) rozumím tomu, že se mohu kdykoli rozhodnout ve své účasti na výzkumu nepokračovat;
- d) jsem srozuměn s tím, že jakékoliv užití a zveřejnění dat a výstupů vzešlých z výzkumu nezakládá můj nárok na jakoukoliv odměnu či náhradu, tzn. že veškerá oprávnění k užití a zveřejnění dat a výstupů vzešlých z výzkumu poskytuji bezúplatně.

Zároveň prohlašuji, že

- a) souhlasím se zveřejněním anonymizovaných dat a výstupů vzešlých z výzkumu a s jejich dalším využitím;
- b) souhlasím se zpracováním a uchováním osobních a citlivých údajů v rozsahu v tomto informovaném souhlasu uvedených ze strany Univerzity Karlovy, Pedagogické fakulty, katedry psychologie, a to pro účely zpracování dat vzešlých z výzkumu, pro účely případného kontaktování z důvodu zpracování dat vzešlých z výzkumu a pro účely evidence a archivace; a s tím, že tyto osobní údaje mohou být poskytnuty subjektům oprávněným k výkonu kontroly projektu, v jehož rámci výzkum realizován;
- c) jsem seznámen/-a se svými právy týkajícími se přístupu k informacím a jejich ochraně podle § 12 a § 21 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tedy že mohu požádat Univerzitu Karlovu v Praze o informaci o zpracování mých osobních a citlivých údajů a jsem oprávněn/-a ji dostat a že mohu požádat Univerzitu Karlovu v Praze o opravu nepřesných osobních údajů, doplnění osobních údajů, jejich blokaci a likvidaci.

Výše uvedená svolení a souhlasy poskytuji dobrovolně na dobu neurčitou až do odvolání a zavazuji se je neodvolat bez závažného důvodu spočívajícího v podstatné změně okolností.

Vše výše uvedené se řídí zákony České republiky, s výjimkou tzv. kolizních norem, a bude v souladu s nimi vykládáno, přičemž případné spory budou řešeny příslušnými soudy v České republice.

Dne:

Podpis:

PŘÍLOHA č. 4 Data z dotazníku

Další analýzy viz Excel soubor (elektronická příloha)

Účastník	Pohlaví	Věk	Soutěžní kariéra v letech	D-A třída	M třída	Počet partnerů	Počet partnerů v tanci + v životě
1	Žena	28	10		1	8	2
2	Muž	25	6	1		5	2
3	Muž	31	12	1		6	1
4	Žena	22	15		1	5	0
5	Žena	34	18	1		4	1
6	Žena	43	2	1		2	0
7	Žena	24	5	1		3	0
8	Žena	18	1	1		1	0
9	Žena	26	4	1		2	1
10	Žena	32	16	1		4	1
11	Žena	20	9		1	6	1
12	Žena	28	4	1		5	0
13	Žena	18	2	1		1	0
14	Žena	32	20		1	4	0
15	Žena	22	1	1		2	0
16	Žena	22	4	1		4	0
17	Žena	18	1	1		3	0
18	Žena	20	4	1		3	2
19	Žena	25	9		1	7	2
20	Žena	32	4	1		3	1
21	Žena	19	4	1		4	0
22	Muž	24	4	1		5	1
23	Muž	35	10	1		5	1
24	Žena	31	9		1	5	1
25	Žena	25	2	1		2	0
26	Muž	23	6	1		3	1
27	Žena	21	4	1		2	1
28	Žena	21	5		1	10	1
29	Žena	24	7	1		7	1
30	Žena	20	1	1		4	1
31	Žena	32	8	1		2	2
32	Muž	18	1	1		2	0
33	Muž	23	5	1		8	0
34	Žena	40	20		1	4	1
35	Žena	25	6	1		3	0

Účastník	Pohlaví	Věk	Soutěžní kariéra v letech	D-A třída	M třída	Počet partnerů	Počet partnerů v tanci + v životě
36	Žena	24	8		1	10	2
37	Žena	35	17	1		2	1
38	Muž	33	16		1	4	1
39	Muž	30	14		1	10	0
40	Žena	31	14		1	2	1
41	Muž	54	15		1	4	2
42	Žena	22	4	1		3	0
43	Žena	18	5		1	2	0

PŘÍLOHA č. 5 Tematické kódování jednotlivých odpovědí z dotazníku

Odpovědi na otázku č. 1. Stručně popište tři nejčastější situace, ve kterých se dostáváte se svým tanečním partnerem či partnerkou do konfliktu nebo kdy dochází k nějaké neshodě

1	Když každý jinak pochopíme to co říká trenér.+Když se v jedné chvíli každý zaměřujeme na jiný aspekt tancování.+Když se jeden z nás nesoustředí. TÉMA: Jiný názor na tréninku, problémy související s tanečním výkonem, nedostatek soustředění
2	1) při řešení intenzity a struktury tréninku ve smyslu, kolik energie každý do tréninku vydá+2) při řešení pohledu na konkrétní interpretaci dané věci+ TÉMA: Organizace tréninku, jiný názor na tréninku, taneční výkon
3	když neposlouchám co říkám a mele svou+když nerespektuje prostor pro pár, zejména v tandemových variacích+když předpokládá chybu a začne proto mluvit během tance TÉMA: Neshody na tréninku, nerespekt na tréninku, přerušení tréninku diskuzí
4	Rušení tréninků Téma: Organizace tréninků
5	rozpory v sestavě (timing variace)+technika tance, zejména vedení+pak osobní rovina (hloupé chování a poznámky mého tanečního partnera)+ TÉMA: Nerespekt, problémy na tréninku, taneční výkon, hloupé chování, obviňování
6	Fyzická, nadváha partnera, schopnost pamatovat si nové TÉMA: Kritika, taneční výkon
7	Nedochazelo k neshodám Téma: žádné neshody
8	nedochvilnost, ego, neefektivní rady Téma: Organizace tréninku, Přerušení tréninku, kritika
9	Kdo co udělal špatně. Jak se co tancuje z hlediska techniky. Vedení v paru. Téma: Obviňování, kritika, trénink, taneční výkon
10	*trénink - partner si nepamatoval poznatky ze soustředění+*trénink - rozličný názor na řešení problému+*soutěž - srážky při tanci s jinými tanečními páry Téma: Jiný názor na tréninku, problémy na soutěži – prostor, taneční výkon
11	neshoda ohledně tancování samotného (kontakt v držení, timing, kroky), věčné téma, kdo něco dělá špatně a proto to dělá špatně ten druhý Téma: Jiný názor na tréninku, obviňování, taneční výkon

12	Často máme rozdílné názory na intenzitu tréninků a jak často chceme trénovat, stejně tak výběr trenéra na individuálky. S tím asi souvisí celkový přístup z závodnímu tanci a společným cílům Téma: Organizace tréninků, výběr trenéra, přístup k tanci, společné cíle
13	Kdo má pravdu ohledně sestavy. Kdo kdy udělal jakou chybu. Kdo šel špatně do hudby. Téma: Obviňování, neshody na tréninku
14	svalování chyby na druhého při tréninku, domlouvání termínů soutěží a obecně synchronizace časů Téma: Organizace tréninku, obviňování, neshody na tréninku
15	trénování sestav; narážky, hodnocení mé osoby Téma: Trénink, neslušné chování, kritika
16	Když mám špatnou náladu/den+Když mám něco nejde jak bychom chtěli + Téma: Náladu, taneční výkon
17	Partner ví všechno nejlíp - líp než i sám lektor, a já se nedejbože ozvu že nemá pravdu. Téma: Kritika
18	Nejčastěji se hádáme na tréninku když má každý z nás svou pravdu ohledně techniky na tréninku a stojí si za ní 100procenty. +Špatná domluva časově na trenincích-vše na poslední chvíli. Téma: Jiný názor na tréninku, organizace tréninku
19	Když začneme řešit vedení či timing a každý máme svou hlavu, že to má být tak a tak Téma: Jiný názor na tréninku
20	1. Ackoliv vždy upřednostním trénink před jinými zájmy a osobním životem,partner má poradit pocit,že bychom mohli trénovat víc - nedostatek respektu k životu mimo parket+2. Časté nevyžadované poučování a přednášky o tanci Téma: Organizace tréninku, osobní život vs. Tanec, poučování
21	Špatné výsledky na soutěži.+ Téma: Taneční výkon, soutěž (špatné výsledky)
22	časová indispozice Téma: Organizace tréninku
23	1. Jeden partner si myslí, že dělá něco dobře (např. technika, hudba a pod.), druhý říká, že je to celé jinak, že to dělá první špatně.+2. Jeden chce investovat (čas, peníze, ...) do tance více než druhý.+3. Jeden už např. tolik nedůvěruje společnému trenérovi, druhý zase bezmezně. Téma: Jiný názor na trénink, různé cíle, výběr trenéra
24	1) Pokud mám k partnerovi během tréninku opakovaně požadavky, aby dělal něco jinak, začne to špatně snaset+2) partner má pocit, že jsem negativní+3) rozdílné představy o emocionálním pojetí tance, partner není dostatečně pocitový, emocionální Téma: Požadavky na partnera, taneční výkon, emocionalita v tanci
25	Rozdílný názor na četnost tréninku a individuální lekce.+Co je třeba zopakovat a čemu se věnovat při daném tréninku. Téma: Organizace tréninku, jiný názor na tréninku
26	timing v hudbě+vedení+neshody při technice (každý porozuměl trenérovi jinak) Téma: taneční výkon, jiný názor na tréninku
27	neinvestuje do tance tolik energie jako já,++Nenaslouchá mi - odpálkuje mě++Chová se nadřazeně a mluví se mnou neslušně+ Téma: různé cíle, organizace tréninku, kritika, neslušné chování
28	1. Nemáme stejně vidění, jak se tancí figura.+2. Necítím respekt v chování ke mě. Téma: Jiný názor na tréninku, nerespekt
29	1)nevydařená soutěž ,2) dlouhotrvající monolog o tom, jak bych měla udělat určitou věc, bez možnosti ji

	prakticky zkosit-poučování,3)kyselý nebo obličej při tom, když se něco z mé strany nepodáří Téma: Soutěž, poučování, neslušné chování
30	Když se nedaří ani jednomu+Když se např blíží zkouškové (vliv stresu) Téma: taneční výkon, stres
31	- jeden z partneru je unavený nebo má hlad. +- nektěre figury nam nejdou zatancit v paru, protoze si prekazime/tahame se.+ - rozlisne predstavy o provedeni figur+ Téma: únava, nálada, taneční výkon, jiný názor trénink
32	Nejčastěji máme neshody během tanečního tréninku, hlavně co se týče vedení nebo choreografie Téma: jiný názor na tréninku
33	Partnerce se něco nelíbí - řekne asi 10 věcí co mám udělat jinak - po prvním pokusu to opravit, který je neúspěšný ..tak zase asi 10 minut vysvětluje co mám udělat jak to udělat ..v konečné fázi mi vyčte , že indivky se mnou jsou zbytečné a i trénink Téma: kritika, obviňování
34	1.Oba si myslí, že ten druhý chybuje.+2.ono když jednomu to nejde, tak vymyslí a hází chybu na druhého.+3. Oba jsou už na tréninku a jednomu se nechce... Téma: obviňování, únava, organizace tréninku
35	důležitost designu a techniky v tancování+nedostatečné soustředění a practise před soutěží+ Téma: jiný názor trénink, soutěž, koncentrace
36	Názorová neshoda+Málo času na trénování+Jednomu z nás něco dělá trva a druhý nemá trpělivost Téma: jiný názor na tréninku, organizace tréninku, taneční výkon, kritika
37	rozdílné citění hudby, případně tvaůy v páru v průběhu pohybu Téma: jiný názor na tréninku, taneční výkon
38	1. Priority practisu a jeho účel - rozdílné názory, jak by měl pár fungovat během practisu+2. Technické aspekty variací - "já to přece dělám" vs. "ne to tedy neděláš"+3. Rozdílné motivace pro tancování Téma: Jiný názor na tréninku, kritika, různé cíle
39	cíl jít na soutěž téma: soutěž
40	V rámci tance se to týká především tréninkové přípravy, kdy občas dochází k neshodám v náhledu na zpracování pohybu, nejčastěji pak u figur, které vyžadují společný kontakt - vedení. Téma: trénink jiný názor
41	K sporu docházelo když partnerka byla nespokojena s částí tance kde bylo držení nebo fyzický kontakt a došlo k diskusi Téma: taneční výkon
42	Hudba, efektivnější tréninky a občasné nerespektování partnerky Téma: Organizace tréninku, nerespekt, taneční výkon
43	Správnost choreografie, vedení, výběr soutěží Téma: soutěž – organizace, taneční výkon

Odpovědi na otázku č. 2 Uveďte a stručně popište, jakým způsobem konflikty či neshody uvedené v předchozí otázce nejčastěji řešíte

1	Vyslechnu si partnera.+Snažím se najít kompromis, aby byly uspokojeny všechny potřeby na obou stranách.+Dohodneme se, že spornou otázku necháme na trenérovi. Téma: kolaborace, vyhnutí se, trenér, vyslechnutí
2	Většinou rozumnou domluvou, případně kompromisem. Jako výkonnostně starší většinou dokáží problém rozebrat. Pokud ne, nechám to "vyšumět", případně na trenérovi.

	Téma: kompromis, analýza problému, vyhnutí se, trenér
3	poprvé upozorním, že mi to vadí, po osmé řvu :)
	Téma: kompetice, ventilace emocí
4	Pokus o kompromis
	Téma: kompromis
5	dokázáním pravdy (hlavně u timingu a techniky tance), snažím se mu ukázat, jak hloupě se ke mě chová
	téma: kompetice, přesvědčování
6	Opakování, vysvětlování, motivace dobrými příklady
	Téma: ukázání příkladem, kompetice
7	Nedochazelo k neshodám, takže neresili nijak
	Téma: -
8	jeden se naštvě a druhý si z toho udělá legraci, nakonec se smějeme oba
	Téma: ventilace emocí, humor
9	Nasrat, vyrvat a je to v klidu
	Téma: ventilace emocí
10	* výbuch vzteku+* Idouhý monolog ve snaze vypovídat se z problému
	Téma: ventilace emocí, kompetice
11	zapsat si problém ohledně tancování a později se zeptat trenéra
	Téma: vyhnutí se, trenér
12	Dialogem, vyslechnutím opačného názoru a postoje a nakonec kompromisem (v ideálním případě)
	Téma: dialog, kompromis
13	Každý si řekne svoje a jdeme dál. Někdy jeden z nás uzná, že měl ten druhý pravdu.
	Téma: kompetice, diskuze, akomodace
14	zásah trenéra v pozitivním slova smyslu, nalezení kompromisu
	Téma: trenér, kompromis
15	já se snažím uvést a obhájit svůj názor argumenty, partner si neustále neoblomně stojí za svým (on má přece vždycky pravdu)
	téma: diskuze, kompetice
16	Vesměs je přejdeme, spíše se nehádáme. Když ano, tak se dokážeme omluvit nebo si to vyříkat. Jsme nekonfliktní pár.+Ale s mým prvním tanečním partnerem jsme se hádali hodně a to většinou jeden z nás musel odejít a konflikt musel odeznít časem.
	Téma: vyhýbání se, omluva, kompetice
17	Snažím se to ignorovat, protože konflikty vyvolával často a zbytečně.
	Téma: vyhýbání se
18	Pri odlišných názorech se snazíme si vysvětlit, proč si stojíme za svým a většinou dojdeme k výsledku.+Snažím se být flexibilnější co se týče treninku popr.navrhnout alternativu.
	Téma: diskuze, kompromis
19	Řekneme si, že tuto část, která nefunguje vyřešíme na nejbližší individuální lekci s trenérem a přejdeme k něčemu jinému
	Téma: trenér, vyhýbání se
20	Reknu na vec svůj názor a vyzaduji,aby to partner respektoval.Pote chci ukoncit debatu a vratit se k treninku.Kdyz konflikt pokracuje,docasne odchazim.
	Téma: kompetice, vyhýbání se
21	Rpztancujeme to :)

	Téma: vyhýbání se
22	pokusem domluvení dalších termínů Téma: diskuze, kompromis, kolaborace
23	Zadne reseni problemu nelze popsat strucne.+1. Nejlepsi je dat si na chvili pauzu, nebo prerusit ten den trenink. To se ukazala asi nejlepsi metoda.+2. Je potreba se posadit, ujasnit si priority a pak se rozhodnou nebo si stanovit nejaky plan na urcity cas.+3. Asi je nejlepsi si s partnerem sednou a probrat, co druhemu vadi na spolecnem trenerovi. V nasem pripade pomohla zmena trenera. Téma: vyhýbání se, stanovení priorit, plán, změna trenéra, sdílení
24	Malokdy o tom mluvíme, spise za dusnejsi situace trenujeme dale. Téma: vyhýbání se
25	Domluvou či kompromisem - když uděláme toto podle tebe, tak bychom tohle mohli udělat toto podle mě apod. Téma: kompromis
26	Většinou diskuzí, případně řešení s trenérem. Téma: diskuze, trenér
27	Mluvíme o tom, sdělil mi si úhly pohledu a snažíme se najít řešení Téma: diskuze, kompromis
28	Rozhovor +Pomoci trenéra Téma: diskuze, trenér
29	1)komplikované řešit, já bych si o tom chtěla popovídat hned a rozebrat to, partner se stahuje do soukromí a nechce to řešit, řešíme tedy až z odstupem 4 dnů, rozebráním situace a stanovením, co dopřítě chceme zlepšit,co budeme s trenérem pro zlepšení dělat,2) upozornění, že si chci danou pasáž či prvek i odtančit, poděkování za teoretické vysvětlení,3) toto řešit bohužel neumím Téma: vyhýbání se, diskuze, kompetice
30	Snažíme se to vyjasnit Téma: analýza problému, kompromis,
31	- jdeme po treninku na večerí+- snazime si pomalu rozebrat problemove figury+- vezmeme si hodinu se svym trenerem Téma: analýza problému, trenér, kolaborace
32	1) dohoda+2) pokud to nevyjde, já (partner) mám pro teď pravdu+3) ptáme se trenéra Téma: trenér, dohoda, kompetice
33	Nepouštím se do konfliktu snažím se naslouchat a dělat co partnerce pomáhá někdy ale má otevřenost vede k dalšímu " řeknu ti další věc" a jede znova vodopád slov co mám jak dělat , když se stane toto snažím se další den si o tom promluvit a říct že z mé strany to bylo za hranicí a pobavit se o tom Téma: vyhýbání se, omluva
34	1.nejlepsi je pozadat trenera, aby chybu pomohl najit a odstranit.+2. Pokud jefen bojkotuje trenink z lenosti, je lepsi bud namotivovat nebo to rozpustit. Téma: trenér, vyhýbání se
35	Vyresime proc je design pro nej dulezity a pro proc pro me technika a domluvit se co budeme preferovat jako par.+Domluvit se a do dalsi souteze zapracovat na nedostatcich. Téma: kompromis, plán
36	Krik a vypusteni emoci, nasledne klidne vyrikani si situace+Popr. Snaha vyhybat se kritickym tematum Téma: ventilace emocí, vyhýbání se
37	ukážu partnerovi, jakým způsobem konkrétní část cítím já, porovnáme s tím, jak to cítí on a snažíme se najít nějaký kompromis, aby se oběma tančilo dobře a dobře vypadal

	téma: kompromis
38	Nječastější a neefektivnější způsob je použít třetí autoritu - mediátora. Konkrétně trenéra. Téma: trenér
39	prihlasit se k soutezi téma: domluva, kolaborace
40	Konflikty, které vznikají v rámci tréninkové přípravy se snažíme nebrat jako nějaký útok na schopnosti toho druhého, ale jako proces zlepšování našeho tance. Proto je většinou řešíme rozebráním daného úseku, který nefunguje, více se na něj zaměříme a také ho více trénujeme. Zatím se nám nestalo, že by se konflikt vyhroutil do neřešitelné situace nebo jeden z partnerů musel např. z tréninku odejít. Pokud někdy shody nedojdeme sami, dohodneme se, že problém zkonzultujeme s trenérem. Téma: kognitivní přerámování, kolaborace, trenér
41	snažil sen se domluvit s partnerkou aby sme prochazeli spornou část pomalu a hledali problém Téma: kolaborace
42	Konzultace s trenerem, obcasna hadka a sebevedomeni Téma: trenér, kompetice, hádka,
43	Snažíme se dojít ke kompromisu či využíváme pomoc trenérů. Téma: kompromis, trenér

Odpovědi na otázku č. 3 Je podle vašeho osobního mínění lepší, když je spolu soutěžní taneční pár zároveň v osobním partnerském vztahu či naopak? Váš názor stručně vysvětlete.

1	Pokud jsou dva lidí relativně vyspělými osobnostmi, asponň něčím si v životě prošli a mají stejný pohled na tanec, trenéry, směřování, tréninky, WDSF/WDC orientaci, tak ANO. Maximalizuje to prožitek, sdílení a šetří čas. Navíc nikdo an nikoho nežárlí, což je taky velká výhoda. Téma: Spíše ano, podmínka ANO: vyspělé osobnosti, podmínka ANO: podobné cíle, výhoda ANO: ekonomičnost, absence žárlivosti
2	Ano. Zejména z funkčního, časového, ale i ekonomického hlediska. Pokud dva tvoří dobrý tým v osobním životě, nevidím problém aby to nešlo i v tanečním. Jde jen o míru pochopení. Téma: spíše ano, výhoda ANO: ekonomičnost, osobní život - tanec
3	nelze říci, vždy záleží na "chemii" a cíli v tanci. Když chci výsledky, obětuju pohodlí a duševní souhru. S věkem se však projevuje inklinace k radosti na úkor výsledků
4	Ne, konflikty v jedné sféře se přenáší do druhé. Naopak jsem toho názoru, že je dobře, když spolu lidi chodí "napříč páry", a to z důvodů žárlivosti. Protože ještě jsem nepoznala chlapa, který by byl úplně v pohodě s tím, že tančím. "Nejvíc", k čemu jsem se "propracovala", je to, že životní partner alespoň dělá, že mu to nevadí. :-D Téma: spíše ne, napříč páry, nevýhoda NE: žárlivost
5	pokud taková symbioza funguje, tak je to samozřejmě skvělé, partneři si rozumí na více rovinách, ale jakmile se objeví problém, ať na jedné či druhé rovině vztahu, tak je pak následné fungování velmi těžké Téma: nejasné, výhoda ANO: prožitek, nevýhoda ANO: přenášení konfliktu osobní - taneční
6	Možná. Je fajn mít spokojeného koníčka, který navíc zabírá hodně času. Téma: spíše ano, výhoda ANO: společný prožitek
7	Ne, pokud se pár rozejde, rozpadne se většinou i celý taneční pár a to je škoda Téma: Spíše ne, nevýhoda ANO: rozchod život = rozchod tanec
8	nemyslím si, že osobní partnerský vztah mezi partnery je dobrý, protože problémy v tomto vztahu mohou rozhodit taneční pár při tanci Téma: spíše ne, nevýhoda ano: přenášení konfliktu osobní život - tanec
9	Ne, tahají se problémy z jednoho místa do druhého

	Téma: spíše ne, nevýhoda ano: přenášení konfliktu osobní život - tanec
10	naopak+* s partnerem, který nebyl můj osobní partner jsem lépe vycházela+* mám pocit, že v případě, kdy byl můj partner současně i partnerem osobním, byl náš osobní vztah tímto poznamenán v negativním slova smyslu Téma: spíše ne, nevýhoda ano: přenášení konfliktu osobní život – tanec, výhoda NE: méně konfliktů
11	Ano, myslím, že je lepší, když spolu dva i jsou v osobním životě. Máte více spojení a více času na společné plánování taneční kariéry, sdílení pocitů ohledně soutěží, ohledně tréninků, ohledně pohledů na tancování celkově. Spolu se těšíte na trénink, spolu na něj jdete stejně naladěni. Téma: spíše ano, výhoda ano: prožitek, důležitost společných cílů, sdílení
12	Záleží na postoji k tanci a souhře partnerů v osobním životě. Pokud je cílem hlavně sport a výsledky, jsem toho názoru, že je lepší partnerů i v životě nebýt. Pokud tanec přináší páru naplnění štěstí, nějaký další smysl, případně společně učí a tanec je nástrojem společného naplnění snů, může to naopak velmi dobře fungovat. Vždy je lepší, když partneři mohou něco tvořit společně. Téma: nejasné, podmínka: záleží na cílech, spíše ne – cíl je sport, spíše ano – osobní štěstí, společné plnění cílů
13	Asi je lepší, když jsou pár i v osobním životě - více se znají a jsou více sebraní. Téma: spíše ano, výhoda ANO: lépe se znají
14	Dříve jsem myslela, že ne. Vždycky jsem si říkala, že pokud Ti dva spolu přestanou tančit, nebudou mít už nic společného. Takové páry jsem znala a znám. Ale později jsem poznala i páry, kterým to funguje velmi dobře, takže je to možná 50/50. Téma: nejasné, nevýhoda ANO: spojuje jen tanec
15	ne (u mladších párů), kvůli konfliktům a pod, člověk má tendenci míchat taneční a partnerský vztah; ano, u starších párů (manželů) či stabilních životních partnerů, snadněji se domluví a konflikty jejich vztah naopak posilují Téma: nejasné, nevýhoda ANO: konflikt se přenáší z osobní roviny na tanec, u mladších ne, u starších ano, podmínka ANO: stabilní vztah
16	S jedním partnerem(tančili jsme spolu jen dva měsíce) jsem i chodila... musím říct, že na našem rozchodu mělo velký podíl to, že jsme spolu začali i tančit. Znáám páry, co fungují jak v životě tak v tanci bez problémů, ale já osobně upřednostňuji kamarádský vztah v tanečním páru :) Téma: spíše ne, nevýhoda ANO: více konfliktů, preference kamarádského vztahu
17	Vztahy jsou komplikované, je lepší to netahat do tancování. Téma: spíše ne, nevýhoda ano: přenášení konfliktu osobní život - tanec
18	Bez partnerského vztahu z me zkušenosti, nastávaly situace rozporu které se tahly z treninku do vztahu a opacne. Téma: spíše ne, nevýhoda ano: přenášení konfliktu osobní život - tanec
19	To záleží na mnoha faktorech, má to svoje výhody i nevýhody. Výhody - větší prožití emocí v tanci, jednodušší plánování veškerých aktivit,.. Nevýhody - tahání osobních konfliktů mimo parket na něj, ponorka kvůli spoustě stráveného času společně, kdy ti lidé spolu musí spolupracovat a komunikovat ikdyž by si nejraději od druhého odpočinuli Téma: Nejasné, výhoda ANO: prožitek, výhoda ANO: ekonomičnost, Nevýhoda ANO: přenášení konfliktů, nevýhoda ANO: ponorka
20	Ne.Tanecni spory se neprenasi do osobniho zivota a osobni spory do tanecniho. Téma: Spíše ne, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů
21	Ano- lepší porozumění v tanci +Ne- ovlivňuje se to navzájem +Krise v páru = krize v tanci +Krise v tanci = krize v páru Téma: nejasná, výhoda ANO: porozumění, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů, osobní-taneční
22	lepší když je to zvlášť ale obě z tanečního prostředí. Nepřenáší se taneční problémy do osobních Téma: spíše, podmínka NE: chození napříč páry, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů
23	Pokud oba sdílejí podobné hodnoty a mají si co říct i mimo taneční parket, nejsem proti. Pokud jim to klapne na parkete, partnerství mimo parket má spíše výhody. Pokud se partneři rozejdou, končí i tanec většinou.

	<p>Téma: nejasné, výhoda ANO: společný prožitek, podmínka: harmonie v životě i tanci, nevýhoda ANO: krize v životě = krize v tanci</p>
24	<p>Velmi záleží na okolnostech. Pokud spolu partneři si uvolní chodit, více si k sobě na tréninku dovoluji toho negativního, je tam méně zabrán často.</p> <p>Téma: spíše ne, nevýhoda ANO: více negativního</p>
25	<p>není to lepší, protože se případné konflikty "nosí domů". taktéž může být problémem, že nemají partneři své zájmy a vše mají tak společné.</p> <p>Téma: spíše ne, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů, ponorka</p>
26	<p>Ano, je. Jde o intimní záležitost, kterou netaneční partneři/partnerky těžko tolerují.</p> <p>Téma: spíše ano, výhoda ANO: prožitek, nevýhoda NE: žárlivost netanečních partnerů</p>
27	<p>Když jsou spolu partneři i v osobním partnerském vztahu, přirozeně mají zájem s druhým vycházet dobře, pečovat o sebe, naslouchat si, vážit se apod. už jen proto, že spolu sdílí život mimo parket a nejen kvůli tanečnímu partnerství. Dále jsou více spolu a více se "focusují" na tanec a jsou myslí v něm, což taky ovlivňuje jejich efektivitu a výkon.</p> <p>Téma: spíše ano, výhoda ANO: vzájemná podpora, společný prožitek, výhoda ANO: ekonomičnost, výhoda ANO: lepší koncentrace na výsledek</p>
28	<p>Myslím, že osobní vztah může být i dobrou i špatnou věcí v páru, závisí na osobnostech, ale asi víc by to bylo špatně.</p> <p>Téma: nejasné – spíše ne, podmínka ANO: osobnosti</p>
29	<p>ne, pokud neumí oddělit oba dva světy</p> <p>Téma: spíše ne, podmínka ANO: oddělit tanec - osobní</p>
30	<p>Je to možné; ale věci ze sportu by se neměly nosit domů a do toho vztahu.</p> <p>Téma: nejasné, podmínka ANO: oddělit tanec - osobní</p>
31	<p>Pokud partneři dokáží odlišovat tanec a osobní život, tak je to možné. V ostatních případech je to spis na obtíž.</p> <p>Téma: spíše ne – nejasné, podmínka ANO: oddělit tanec a osobní život</p>
32	<p>Pokud to funguje, je to úžasné, ale když spolu pár tráví příliš mnoho času, projeví se ponorka. A rozpad pak bolí víc</p> <p>Téma: nejasné, výhoda ANO: prožitek, úžasné pokud funguje, nevýhoda ANO: ponorka, nevýhoda ANO: větší riziko rozpadu</p>
33	<p>Je i není, záleží jak si rozumí, někdy to vztah utuží, někdy to vede k rozpadu v obojím, každopádně každá hádka na parketě se lehce odráží v osobním životě, pokud se najdou dva co se nehádají nebo jen minimálně...pak věřím že to může fungovat super a na parketě je vidět více energie která je pro ty dva přirozena</p> <p>Téma: nejasné, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů, výhoda ANO: prožitek, opravdovost, může vést k rozpadu i k utužení vztahu</p>
34	<p>Vždy záleží na lidech. Někdy to vyjde, někdy ne. Záleží jestli si problémy z tanečního parketu nosí domů. +V případě partnerského rozchodu často hrozí i rozchod taneční! +Znam spoustu tanečních parů a příběhů... :)</p> <p>Téma: nejasné, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů, nevýhoda ANO: riziko rozpadu</p>
35	<p>Není to správné, protože lidé se mohou kvůli tomu rozpadnout jako pár a tím ztratit to co milují "tanec".</p> <p>Téma: Spíše ne, nevýhoda ANO: riziko rozpadu</p>
36	<p>Za mě ano v případě, že oba v páru sledují stejný cíl, ať už je jim tanec vnímán jako pouhá zábava či celoživotní profese.</p> <p>Téma: spíše ano, podmínka ANO: stejný cíl (zábava x profese)</p>
37	<p>Může to být výhoda, ale také nemusí. Například vám nikdo nevyčítá, že trávíte více času s tanečním partnerem než se svým životním. +V případě vztahu s tanečním partnerem zase mohou vznikat problémy s "taháním si" problémů a neshod z parketu do domácnosti. +Všechno záleží na toleranci a přístupu všech zúčastněných.</p>

	<p>Téma: nejasné, nevýhoda NE: žárlivost (netanečního partnera), nevýhoda ANO: přenášení konfliktů, podmínka ANO: přístup aktérů, tolerance - osobnost</p>
38	<p>Lepší to není. Každý nemá dost silný charakter, aby taneční problémy nechal v tělocvičně a soukromé problémy doma. Může to snížit vzájemný respekt, zvýšit riziko konfliktů a vytváří překážky jejich efektivnímu a profesionálnímu vyřešení.</p> <p>Téma: Spíše ne, podmínka ANO: vyspělá silná osobnost, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů -> problémy s tanečním výkonem</p>
39	<p>je lepší když není v osobním partnerském vztahu. je to víc o sportu.</p> <p>Téma: spíše ne, výhoda NE: soustředění na sport – výkon - výsledky</p>
40	<p>Ano, je to lepší, protože s partnerem máte stejnou zálibu, což je dle mého názoru pro vztah velice důležité. Pokud si konflikty nepřenášíte z parketu domů a naopak, nevidím důvod, proč by spolu pár nemohl dlouhodobě vydržet. Ponorkou trpět člověk nemusí, jak si někteří často myslí, protože jsou pak důležité i zájmy, které má každý sám za sebe. Naopak si myslím (a důkazem je docela velká řada tanečních párů, kteří jsou zároveň ve vztahu), že tanečníci, kteří se dlouhodobě chtějí tanci věnovat a žijí s partnerem, který tanec nedělá, mají vztahové konflikty častěji nebo úplně tančit přestanou (což ve svém okolí rovněž často pozoruji).</p> <p>Téma: spíše ano, výhoda ANO: prožitek (společný), podmínka ANO: nepřenášet konflikty, další zájmy, nevýhoda NE: žárlivost (netanečního partnera), častější konflikty, riziko rozpadu</p>
41	<p>myslím že je výhodnější když partneri nejsou v osobním vztahu, protože se konflikty z osobního vztahu nepřenášejí do tanečního vztahu.</p> <p>Téma: spíše ne, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů</p>
42	<p>Určite ne, protože taneční problémy se mohou projevit i v partnerském životě daného páru a to nikdy nevesti nic dobrého.</p> <p>Téma: spíše ne, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů</p>
43	<p>Záleží. +Jste pořád s partnerem, doma i na tréninku, což přispívá k utužení vztahu, ale spory z tréninků se vtahují do domácnosti a naopak.+Pokud tanečník vrcholově tancuje, nemá tolik času trávit se svým partnerem, pokud není zároveň jeho tanečním partnerem. +Někdy si člověk potřebuje popovídat i o něčem jiném než jen tancování, čili netaneční partner je ideální.+Záleží komu co vyhovuje.</p> <p>Téma: nejasné, výhoda ANO: konflikty posilují vztah, nevýhoda ANO: přenášení konfliktů, nevýhoda NE: ekonomičnost, výhoda NE: relax s netanečním partnerem</p>

PŘÍLOHA č. 6 Procentuální kvantitativní porovnání

Detailněji viz Excel soubor (elektronická příloha)

1. Porovnání muži – ženy (pozn. porovnány byly pouze kódované kategorie s četností vyšší než 5)

	Muži	Ženy
SOUTĚŽ - problémy na soutěži, špatné výsledky, výběr soutěží	10 %	18 %
ORGANIZACE TRÉNINKU (intenzita, struktura, četnost)	40 %	33 %
PŘÍSTUP K TANCI - společné cíle	20 %	12 %
JINÝ NÁZOR - TANEČNÍ TRÉNINK (technika, timing, apod. - konkrétní)	60 %	45 %
Taneční výkon	70 %	39 %
Chyba u druhého v tanci - svaluje na mě, poučuje	30 %	39 %
NERESPEKT mě a/nebo mého názoru	10 %	15 %
Vyhýbání se	60 %	55 %
Akomodace	10 %	12 %
Kompetice	30 %	33 %
Kompromis	30 %	48 %
Kolaborace	20 %	24 %
Mediace (trenérem)	30 %	27 %
Diskuze	40 %	39 %
Nejasné (taneční či taneční + osobní vztah)	40 %	36 %
Spíše ano – taneční + osobní	20 %	21 %
Spíše ne – jen taneční	40 %	42 %
Podmínka: oddělit osobní - sport	30 %	30 %
Podmínka: podobné cíle	20 %	30 %
Ekonomičnost	10 %	12 %
Výhoda ANO: lépe se znají	20 %	15 %
Společný prožitek	30 %	30 %
Nevýhoda ANO: rozchod v páru je riziko pro rozchod v tanci	40 %	21 %
Výhoda NE: konflikty se nepřenáší do osobního života	30 %	48 %
Výhoda NE: soustředění na výsledky	30 %	18 %

1. Porovnání výkonnostních tříd (pozn. porovnány byly pouze kódované kategorie s četností vyšší než 5)

	Třída E-A	Třída M
SOUTĚŽ - problémy na soutěži, špatné výsledky, výběr soutěží	14 %	21 %
ORGANIZACE TRÉNINKU (intenzita, struktura, četnost)	34 %	36 %
PŘÍSTUP K TANCI - společné cíle	14 %	14 %
JINÝ NÁZOR - TANEČNÍ TRÉNINK (technika, timing, apod. - konkrétní)	48 %	50 %
Taneční výkon	45 %	50 %
Chyba u druhého v tanci - svaluje na mě, poučuje	34 %	43 %
NERESPEKT mě a/nebo mého názoru	17 %	7 %
Vyhýbání se	45 %	79 %
Kompetice	41 %	14 %
Kompromis	41 %	50 %
Kolaborace	21 %	29 %
Mediace (trenérem)	17 %	50 %
Diskuze	52 %	14 %
Nejasné (taneční či taneční + osobní vztah)	34 %	43 %
Spíše ano – taneční + osobní	17 %	29 %
Spíše ne – jen taneční	48 %	29 %
Podmínka: oddělit osobní - sport	34 %	21 %
Podmínka: podobné cíle	17 %	50 %
Ekonomičnost	7 %	21 %
Výhoda ANO: lépe se znají	17 %	14 %
Společný prožitek	24 %	43 %
Nevýhoda ANO: rozchod v páru je riziko pro rozchod v tanci	28 %	21 %
Výhoda NE: konflikty se nepřenáší do osobního života	48 %	36 %
Výhoda NE: soustředění na výsledky	21 %	21 %

PŘÍLOHA č. 7 Statistické výpočty v programu R (Jamovi)

The jamovi project (2021). *jamovi*. (Version 1.6) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.

R Core Team (2020). *R: A Language and environment for statistical computing*. (Version 4.0) [Computer software]. Retrieved from <https://cran.r-project.org>. (R packages retrieved from MRAN snapshot 2020-08-24).

Porovnání četnosti oslovených témat mezi respondenty či respondentkami

(pozn. byly prověřeny pouze rozdíly větší než 10 %)

Contingency Tables

Konflikty související s tanečním výkonem				χ^2 Tests			
Pohlaví	ANO	NE	Total	Value	df	p	
Muž	7	3	10	χ^2	2.89	1	0.089
Žena	13	20	33				
Total	20	23	43	N	43		

Contingency Tables

Jiný názor na tréninku				χ^2 Tests			
Pohlaví	ANO	NE	Total	Value	df	p	
Muž	6	4	10	χ^2	0.650	1	0.420
Žena	15	18	33				
Total	21	22	43	N	43		

Contingency Tables

Řešení kompromisem				χ^2 Tests			
Pohlaví	ANO	NE	Total	Value	df	p	
Muž	3	7	10	χ^2	1.06	1	0.302
Žena	16	17	33				
Total	19	24	43	N	43		

Contingency Tables

Nevýhoda ANO: Riziko rozchodu v tanci i životě			
Pohlaví	ANO	NE	Total
Muž	4	6	10
Žena	7	26	33
Total	11	32	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	1.42	1	0.233
N	43		

Contingency Tables

Výhoda NE: Konflikty z tance se nepřenáší domů			
Pohlaví	ANO	NE	Total
Muž	3	7	10
Žena	16	17	33
Total	19	24	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	1.06	1	0.302
N	43		

Contingency Tables

Výhoda NE: Soustředění na výsledky			
Pohlaví	ANO	NE	Total
Muž	3	7	10
Žena	6	27	33
Total	9	34	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	0.648	1	0.421
N	43		

**Porovnání četnosti oslovených témat mezi respondenty či respondentkami
předmistrovských výkonnostních tříd (E-A) a mistrovské třídy M**

Contingency Tables

Mediace trenérem			
Třída	ANO	NE	Total
EA	5	24	29
M	7	7	14
Total	12	31	43

χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	5.04	1	0.025
N	43		

Contingency Tables

Vyhýbání se konfliktu			
Třída	ANO	NE	Total
EA	13	16	29
M	11	3	14
Total	24	19	43

χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	4.36	1	0.037
N	43		

Contingency Tables

Diskuze			
Třída	ANO	NE	Total
EA	15	14	29
M	2	12	14
Total	17	26	43

χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	5.54	1	0.019
N	43		

Contingency Tables

Podmínka podobných cílů a směřování			
Třída	ANO	NE	Total

Contingency Tables

Podmínka podobných cílů a směřování			
Třída	ANO	NE	Total
EA	5	24	29
M	7	7	14
Total	12	31	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	5.04	1	0.025
N	43		

Contingency Tables

Kompetice			
Třída	ANO	NE	Total
EA	12	17	29
M	2	12	14
Total	14	29	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	3.16	1	0.076
N	43		

Contingency Tables

Nerespekt vůči mně			
Třída	ANO	NE	Total
EA	5	24	29
M	1	13	14
Total	6	37	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	0.802	1	0.371
N	43		

Contingency Tables

Je spíše lepší, pokud je taneční pár i osobní pár

Třída	ANO	NE	Total
EA	5	24	29
M	4	10	14
Total	9	34	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	0.732	1	0.392
N	43		

Contingency Tables

Je lepší, pokud taneční pár NENÍ osobní

Třída	ANO	NE	Total
EA	14	15	29
M	4	10	14
Total	18	25	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	1.51	1	0.220
N	43		

Contingency Tables

Podmínkou je oddělit osobní - taneční

Třída	ANO	NE	Total
EA	10	19	29
M	3	11	14
Total	13	30	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	0.763	1	0.382
N	43		

Contingency Tables

Výhoda společného prožitku

Třída	ANO	NE	Total
EA	7	22	29

Contingency Tables

Výhoda společného prožitku			
Třída	ANO	NE	Total
M	6	8	14
Total	13	30	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	1.57	1	0.210
N	43		

Contingency Tables

Výhoda NE: Konflikty se nepřenáší do osobního života			
Třída	ANO	NE	Total
EA	14	15	29
M	5	9	14
Total	19	24	43

 χ^2 Tests

	Value	df	p
χ^2	0.604	1	0.437
N	43		

PŘÍLOHA č. 8. Ukázka kódování rozhovoru (krok 2 dle TA)

<p>V: Takže kdybys řekla nějaký ty nejčastější neshody, co máte na tom tanečním parketě, tak to je to, cos teď popisovala?</p>	<p>Podoba konfliktů ?</p>
<p>A1: No ono se to docela vyvíjelo tím časem, jak jsme spolu tančili. Na začátku to bylo složité v tom, že já jsem vlastně měla Déčka a on už měl Áčka už v té době vytančený. Takže já jsem v podstatě neuměla nic. A on se teda rozhodl, že si mě jako vychová, že jo. A já jsem byla hrozně stydlivá a bála jsem se prostě do toho dát sama sebe. Tak on se mě v tom snažil podpořit, ale občas jsem to zvládala fakt těžce. Jako před jinejma lidma prostě. A kdy jsme třeba chodili na parket, na practice, tak jsem to vždycky těžce nesla, protože jsem viděla ty pár jak tančí úžasně. A já jako, co nic neumím, tady mám něco předvádět. Tak jsem z toho měla depku, takže jsme vždycky měli hádku kvůli tomu, že jsme... Že jsem já sama vyvolala nějaký konflikt, protože já sama jsem byla nejistá. Ale časem se to změnilo a pak jsme měli takový období, kdy jsme se taky často hádali, ale... vždycky kvůli nějaké kravině, ale v podstatě myslím si, že to bylo kvůli tomu, že jsme chtěli jeden druhému ublížit. Že já jsem prostě jenom řekla něco, protože jsem věděla, že ho to bude mrzet. No to bylo takový období... No a potom, když přišel [trenér B], tak se to v podstatě dost změnilo. Teď se jako občas pohádáme, ale snažíme se už vždycky najít nějaké řešení, že si třeba o tom povídáme a říkáme si: “Hele, co můžu udělat příště jinak, tak, aby to neskončilo takhle.” Takže už máme občas takový to... No třeba už víme, že když brouk třeba nezvládá, když už vidím, jak má ten mozek převařený a už prostě nereaguje, tak já ho prostě pošlu na záchod. Nebo jako “Běž se napít” a on ví. Jako ze začátku to vůbec nešlo, on to nechápal, ale pak už jsme se</p>	<p>Vývoj v čase</p> <p>Rozdílný výkonost</p> <p>Osobní nejistota</p> <p>Hodnotící situace</p> <p>Taneční výkon porovnávání</p> <p>Příčina konfliktu: osobní nejistota</p> <p>Kompetice</p> <p>Řešení konfliktů: mediace trenérem</p> <p>Změna</p> <p>Naslouchání</p> <p>Řešení konfliktu: Vyhnutí se (krátkodobé)</p>

<p>naučili, že když já řeknu “broučku, běž se napít”, tak to znamená “běž, máš chvilku pro sebe, máš pět minut na to se uklidnit”, tak pak přijde a v pohodě. Takže máme takovéhle domluvené už takový jako... no co dělat.</p>	
<p>V: Hele jak se stalo že jste si to domluvili?</p>	<p>Řešení konfliktů ?</p>
<p>A1: No protože my všechny svoje konflikty řešíme a už vlastně od pradávna, co jsme spolu, tak jako... My jsme se vlastně nikdy nehádali kvůli ničemu jinému než tancování. Ale občas to prostě bývalo hodně drsný a opravdu jsme odcházeli z tréninku jako hrozná scéna. Takže ostatní z nás musel být úplně jako “Ježíš to jsou dva takový úplně blbci Co tady dělají divadlo”, ale když jsme přišli domů nebo ještě během té cesty, tak jsme se tak nějak uklidnili, pak jsme to nějak analyzovali. No a zkušenostma a časem se to tak nějak vyvinulo...</p>	<p>Vše řešíme</p> <p>Konflikty jen v tanci</p> <p>Bouřlivé konflikty</p> <p>Taneční zkušenosti</p> <p>Čas</p> <p>Osobní zkušenosti</p>

PŘÍLOHA č. 9. Kódování, interpretace a popis analyzovaných případů A-D, včetně citací z přepisů rozhovorů

Případ A

Konflikty

Andrea a Albert oba shodně popisovali, že zdaleka největší konflikty zažívali během tance a zejména na tanečním tréninku. Popisovali, jakým způsobem se nemohli shodnout, obviňovali jeden druhého a často se velmi emocionálně hádali. Spouštěčem bylo obvykle to, že mají jinou představu o provedení pohybu, nicméně zejména v počátcích jejich taneční kariéry toto eskalovalo do vyhrocených emocí. *“My jsme se vlastně nikdy nehádali kvůli ničemu jinému než tancování. Ale občas to prostě bývalo hodně drsný a opravdu jsme odcházeli z tréninku jako hrozná scéna”* (Andrea). *“Když si hodně ležeme na nervy a něco nám fakt na tom tréninku nejde, nevyřešíme to... A teď co s tím že jo... Mám partnerku, která je úplně běsná, vidí mě jako největší zvíře na světě a nechce se mnou tančit ani na mě kouknout. No... A já to vidím podobně...”* (Albert).

Andrea dále popisovala konflikty, které měli kvůli chování na soutěži. Albert prý vždy pouze hodil věci do šatny a řekl, že bude u parketu, Andrea si ale přála, aby se společně rozcvičili, připravili a šli společně na parket, Albert však chtěl hlavně obhlédnout prostor a nasát atmosféru, což chtěl dělat sám. *„Já z toho byla na soutěži často vystresovaná, prostě já bych chtěla, abychom se připravovali spolu a on je kdoví kde a ani ho pak nemůžu najít, to bylo hrozný prostě...”* (Andrea).

Dle Adama je ve skutečnosti hlavní příčinou konfliktů na tréninku vnímaný neúspěch na soutěžích. Primárně to může vycházet z toho, že taneční páry mají vždy nějakou představu o tom, co musí pro úspěch udělat. *“Často je na nich potom vidět ta frustrace, protože oni vlastně nevědí, co je zlé. Oni mají pocit, že všechno, co měli udělat, udělali, a přesto to nevede to k úspěchu”* (Adam). Adam dále popisuje, jak zejména u začínajících párů se často stane, že se hledá vina. Takže jeden z partnerů potom může řešit frustraci z neúspěchu tím, že se snaží toho druhého změnit, obvykle během tréninku, což dále vyvolává konflikty. V jádru tohoto problému je prý očekávání, že určitá činnost stoprocentně povede k úspěchu. Podle Adama je takové očekávání časté, ale mylné. Je zde totiž příliš mnoho faktorů, které hrají roli a které nemohou taneční páry přímo ovlivnit (ostatní páry, porota, osobní dispozice). *“Samozřejmě tanec není něco, co se naučíš za tři týdny nebo stačí ti na to mít nějakou vědomost, a to ti zaručí úspěch... Ale ty páry nějak... Automaticky se nějakým způsobem usoudí, že když se ten úspěch nedostaví, tak je to chyba, někde nějaká chyba to způsobila. Nebere se to tak, že je to přirozené, že ten vývoj trvá, že to jednoduše nějakou dobu, že jsme někde v procesu, výsledek může být takový nebo onaký. Takže tam většinou automaticky se vychází z toho, že někdo je zodpovědný za to zlé a hledá se ta vina”* (Adam). Podle Adama se tak někdy může stát, že taneční pár je na dobré cestě a zlepšují se, ale výsledky na soutěžích tomu podle nich neodpovídají. Kvůli tomu potom hledají nové cesty, například změnou choreografie, trenéra či dokonce partnera. Problém je zde podle Adama zejména v tom, že svůj úspěch posuzují podle očekávaného výsledku na soutěžích (který může být postaven nereálně vzhledem k dalším okolnostem) a ne třeba podle své spokojenosti či určení osobního cíle.

Dále byly účastníky popsány dva druhy konflikty, které vznikly kvůli trenérům. Za prvé, Andrea popisovala problémy, které měla s jednou trenérkou kvůli míšení role trenérky a kamarádky. *“No prostě tam byl problém v tom že já jsem byla v tom podřízeným postavení jako žák, ale na druhou stranu, ona se mnou chtěla být jako kámoška, tak jsme prostě šli někdy na procházku a kecali jsme jako kámošky. A pak na tom parketu mi dávala najevo, jak má navrch a já jsem to špatně nesla”* (Andrea). Toto nastavení poté eskalovalo k tomu, že Andrea na trenérku začala žárlit a tato atmosféra se poté přenášela i na volné tréninky. Albert v rozhovoru také zmínil (i když méně specificky), že s jednou trenérkou začali mít problémy, protože to *“obě holky začaly brát spolupráci moc osobně”*. Za druhé oba popisovali konflikty, které vznikají kvůli jejich současnému trenérovi. Oba zde nicméně reflektují, že tyto konflikty pravděpodobně vytváří trenér schválně jako výukovou příležitost, například když mají tančit na malém prostoru nebo když komentuje dle něj přehnané emoce jednoho z partnerů. Andrea však velmi živě popisovala jednu situaci, kdy se konflikt velmi vyhrotil. Adam prý označil Alberta za *“psychopata, který mě jenom trápí a jenom si*

na mě vybijí vztek a řekl, že by se měl [Albert] jít léčit, aby to neovlivňovalo náš taneční výkon” (Andrea). Andrea toto pochopila v nadsázce, protože poté trenér pokračoval v tréninku, ale Albert to prý vzal velmi vážně a na cestě domů kvůli tomu dokonce navrhnul rozchod. Reflektovala, jak jí to nyní přijde absurdní, ale že tehdy se neuvěřitelně bála, že jejich desetileté partnerství skončí na něčem takovém. O několik dní později se však Albert uklidnil.

Kromě popisu podoby konfliktů reflektovali Andrea i Albert možné příčiny, které mohou být v pozadí těchto konfliktů.

Albert popisuje, že pokud něco nevychází, tak má tendenci začít Andree vysvětlovat, jak to má být. A když si Andrea nenechá pomoci, tak se snadno naštvě a snaží se ji přesvědčit o tom, že má pravdu. Toto během rozhovoru popisoval v nadsázce, protože si často zpětně uvědomí, že Andrea jeho představu sdílet nemusí. Je pro něj ale těžké uvědomit si to v první chvíli. *“Já začnu být protivný, protože [Andrea] to dělá úplně jasně úmyslně špatně.... Protože ví, jak to přesně má být a díky tomu se mě snaží úmyslně naštvat (řečeno ironickým tónem, pozn. Aut.). No a já se díky tomu naštvu... Takže tak.... To je asi většina současných neshod”* (Albert). Andrea popisuje příklad takové neshody. *“Třeba často, když já po něm něco chci, že mě někde tahá nebo... Tak já řeknu “hele nemohl bys mě tam netahat?” nebo něco a on vždycky “No hele, kdybys dělala svojí práci tak, jak máš, tak bys zjistila, že tě tam vůbec netahám”... No ale to k tomu asi patří”*. Andrea dále popisuje, že když se toto děje, tak zejména dříve měla pocit, že to znamená, že Albert *“není spokojený s tím, jak tančím”*. Prý si nyní už uvědomuje, že to tak nemusí být, nicméně tento pocit může být prý stále v pozadí dalších konfliktů. *“Já vždy byla slabý článek páru po psychické stránce, protože já jsem nikdy nedokázala přijmout, že dělám něco blbě a brala jsem všechno moc osobně”* (Andrea). Toto se mohla projevit například na situaci, kterou popisoval Albert. Po neúspěšné soutěži totiž prý často vysvětloval Andree, že výsledek je daný tím, jak moc mohou trénovat. *“Kdybychom chtěli dosáhnout výš, tak bychom museli mít daleko víc natrénováno a pro mě to taková omluva, jakože na to, co jsme natrénovali, dostali jsme, co jsme zasloužili. Ono to bere spíš jako obvinění, že jsme trénovali málo, bere to jako útok na svoji osobu, že se fláká”* (Albert).

Andrea i Albert zde tedy reflektují, že při upozorňování na chybu druhého si mohou vložit do reakce partnera jiné věci, na které poté reagují a může tak docházet k přisuzování jiného významu, než jaká mohla být intence mluvčího (*“jemu se nelíbí, jak tančím”*, *“ona to nechápe, kazí to schválně”*, *“málo trénujeme”*).

Dle Adama je ve skutečnosti hlavní příčinou konfliktů na tréninku vnímaný neúspěch na soutěžích. Primárně to může vycházet z toho, že taneční páry mají vždy nějakou představu o tom, co musí pro úspěch udělat. *“Často je na nich potom vidět ta frustrace, protože oni vlastně nevědí, co je zlé. Oni mají pocit, že všechno, co měli udělat, udělali, a přesto to nevede to k úspěchu”* (Adam). S tím souvisí časté obviňování v tanečním páru. Například jeden z partnerů může řešit frustraci z neúspěchu tím, že se snaží toho druhého změnit, obvykle během tréninku, což dále vyvolává konflikty. V jádru tohoto problému je prý očekávání, že určitá činnost stoprocentně povede k úspěchu. Podle Adama je takové očekávání časté, ale mylné. Je zde totiž příliš mnoho faktorů, které hrají roli a které nemohou taneční páry přímo ovlivnit (ostatní páry, porota, osobní dispozice). *“Samozřejmě tanec není něco, co se naučíš za tři týdny nebo stačí ti na to mít nějakou vědomost, a to ti zaručí úspěch... Ale ty páry nějak... Automaticky se nějakým způsobem usoudí, že když se ten úspěch nedostaví, tak je to chyba, někde nějaká chyba to způsobila. Nebere se to tak, že je to přirozené, že ten vývoj trvá, že to jednoduše nějakou dobu, že jsme někde v procesu, výsledek může být takový nebo onaký. Takže tam většinou automaticky se vychází z toho, že někdo je zodpovědný za to zlé a hledá se ta vina”* (Adam). Podle Adama se tak někdy může stát, že taneční pár je na dobré cestě a zlepšují se, ale výsledky na soutěžích tomu podle nich neodpovídají. Kvůli tomu potom hledají nové cesty, například změnou choreografie, trenéra či dokonce partnera. Problém je zde podle Adama zejména v tom, že svůj úspěch posuzují podle očekávaného výsledku na soutěžích (který může být postaven nereálně vzhledem k dalším okolnostem).

Andrea dále reflektovala, že dříve měla představu o tom, jak by měl vypadat její ideální taneční partner. Nicméně v praxi to prý moc nefunguje a když se ten člověk nechová tak, jak si ona přála, tak ji to zraňovalo. Dokonce říkala, že měla tendenci ho trestat za to, že se nechová správně. *“A když ten člověk se nechová tak, jak jsem si myslela, že by měl, tak mě to jako zraňuje nebo to ve mně vyvolávalo ty pocity... Prostě jako: “Proč takový není?”... a proč... Jakože... No nechápala*

jsem to proč... A vlastně jsem chtěla něco jako "A ty budeš takový a já tak chci!"... To jako je z mé strany jo, jako že mu chci ublížit, protože není takový jako já chci. Ale myslím si, že už to teď nemám, že jsem ho už přijmula takového, jaký je".

Na druhé straně Andrea přiznává, že konflikty byly vždy ovlivněny její osobní nejistotou, což dává do souvislosti také s tím, že na začátku ona byla méně zkušená v tanečním páru a vstupovala do partnerství s nižší výkonnostní třídou. Takže se na začátku za sebe hodně styděla. Andrea si je dále vědoma toho, že díky své nejistotě poměrně často vyvolávala konflikty, zejména během tréninků, kde byli přítomni zkušenější taneční páry. *"A teď vidím ty páry kolem sebe a já jako, co nic neumím, tady mám něco předvádět? Tak jsem z toho měla depku, takže jsme vždycky měli hádku kvůli tomu, že jsme... Že jsem já sama vyvolala nějaký konflikt, protože já sama jsem byla nejistá"* (Andrea). Postupem času si také začala uvědomovat, že vždy, když něco nezvládala (např. Se jí nedařilo zatančit nějakou figuru, jak si představovala), tak měla tendenci obvinít za to svého partnera (např. Řekla Albertovi, že jí tahá). Toto se ale prý již neděje.

Adam dále upozorňuje jako na další zdroj konfliktů apriorní přesvědčení, že muž by měl být ten vedoucí v tanečním páru. *"Hlavně v těchto zeměpisných šířkách je to nějak tak, většinou, že... V té společnosti je to nějak nastavené, nebo možná v tom tanci to tak je, že ten partner se bere jako ta vedoucí osobnost a ta žena se bere jako někdo, kdo je podřízený tomu partnerovi... No I v takovém extrému to je... A ty partneri potom, jako by měli pocit, nebo podle mě oni tomu teda věří, mají tu představu, že oni vědí, kterou stranou se to má ubírat, a tak se to jen snaží vysvětlit té partnerce. No ale pak jsou I takoví, kteří to nemají tak vyhraněné celkem"* (Adam). Adam dále popisuje, jak se takové přesvědčení, které prý může být částečně uvědomované (ale nemusí), projevuje během tanečního tréninku. Zdá se, že na muže bývá kladena povinnost nejen za vedení během tance samotného, ale také v organizaci kolem něj. To znamená, že partneri často vysvětlují partnerkám, jak mají něco tančit a snaží se je přesvědčit o svém způsobu provedení pohybu. V důsledku vzniká nerovná komunikace, vůči které se partnerka nějak brání. Toto má samozřejmě opět hodně variací, a ne všechny páry to prý mají takto vyhraněné. Ale dle Igora zejména na tanečním tréninku často funguje tento princip, který vytváří nerovnoměrné pozice a autoritativní způsob komunikace, což v důsledku plodí další konflikty.

Andrea se k tomuto tématu také vyjádřila nepřímo, skrze změnu vnímání vedení v tanci. *"Předtím to bylo tak, že [Albert] na mě dával pozor, nějak vlastně určoval to, co budu dělat a dával mi určitý prostor. A mohla jsem si dělat to, co chci, ale jenom v tom vymezeném prostoru. Takže to vyžadovalo od něj vědět přesně, co po mě chce. Což jako samo o sobě úkol na celý život že jo... A ode mě to vyžadovalo být absolutně senzitivní a poslouchat všechno a najít si v tom malém prostoru to něco svého, což jako... Pro mě to bylo hrozně omezující, protože já jsem viděla, že nemám žádný prostor a že musím absolutně všechno poslouchat"* (Andrea). To znamená, že partnerova role byla rozhodování o tanci a starání se o partnerku, zatímco role partnerky byla vnímání partnera a následování. Andrea toto vnímá zpětně jako nepříjemné, protože to omezovalo její možnosti osobního sebevyjádření. V současné době se snaží v tanci Albert s Andreou praktikovat způsob vedení, který je učí jejich trenér Adam. *"Pak přišel [Adam] a řekl, že takhle ne, že musí každý sám za sebe a někde se to setkává a že v tom vedení někdy může být iniciativní ten a někdy ten druhý"* (Andrea). Tento styl vedení či komunikace při tanci tedy předpokládá aktivní účast obou stran a přijetí zodpovědnosti za svůj vlastní pohyb. Ačkoli vizuálně může být v tomto modelu stále zachován mužský a ženský obraz ve formě způsobu pohybu, partnerka zde není vnímána jako někdo, kdo musí vždy následovat partnera. Stejně tak způsob vyjádření nemusí být nutně ohraničený tradičními rolami. Tento způsob komunikace při tanci totiž vychází z předpokladu, že každý tanečník vytváří svůj vlastní pohyb na základě svého vlastního vyjádření. Spojení těchto dvou pohybů vytváří něco nového, co je ovšem přirozeně také omezující. Úkolem tanečního páru je potom provádět vlastní pohyb, ve kterém se oba dokáží zároveň přizpůsobit pohybu druhého. Klíčovým kritériem je zde to, aby byl pohyb dohromady funkční

Oba dále reflektovali, že jeden čas byly příčiny konfliktu dány spíše tím, že měli rozdílné cíle. Na začátku tanečního vztahu údajně měli Andrea s Albertem podobné ambice, oba chtěli vyhrávat na soutěžích. Ale po nějakém čase přestali být výsledky na soutěžích pro Alberta tak důležité. *"Byla určitá doba, kdy I vlastně já jsem vždycky chtěla hrozně jet na nějakou soutěž a musela jsem ho hrozně přemlouvat. A on mi často I hodně vyčítal, jako že on nikam nechce, že mám pořád potřebu si něco dokazovat, srovnávat se s ostatními, že on tuto potřebu vůbec nemá"*

(Andrea). Prý byly dokonce doby, kdy Albert Andree říkal, že tančí už pouze kvůli ní. Albert v rozhovoru potvrdil, že původně *“začal tančit kvůli ženskému”*, potom začal mít soutěžní ambice a chtěl být co nejlepší, ale po určité době tančení s Andreou se začal soutěží vyhybat, protože podle něj zbytečně vyvolávaly nepohodu ve vztahu a pro Alberta bylo důležitější zachovat jejich osobní vztah.

Vše popsané je souladné s pohledem Adama, který vidí základní problém u tanečních párů v domluvě jejich společného cíle. Cíl se má totiž tendenci u jednotlivých tanečníků měnit v závislosti na jejich taneční výkonnosti, osobních aspiracích a také vývoji osobního vztahu tanečníků. U zkušených a relativně úspěšných párů toto vidí Adam domluvení společného cíle jako v zásadě jediný závažný problém. U ostatních párů se ale do domlouvání společného cíle a cesty k němu často mísí řada dalších potenciálních problémů (například osobní dispozice či názory a hodnoty, problémy v komunikaci či vyjednávání pozice v tanečním páru). Mnoho těchto problémů prý souvisí zejména s tím, že začínající tanečníci nejsou spokojeni se svou taneční úrovní anebo s kvalitou svého tanečního partnera. *“U dobrých párů kvalita už jako není problém, oni už jsou dobří, to víme. Akorát problém nastane, pokud se spolu nedovedou dohodnout na tom společném cíli. Kdežto na začátku taneční kariéry ten cíl je ještě nejasný, bych řekl... A ta cesta k tomu cíli, to už jako... To už je úplně nejasné”* (Adam).

Adam dále reflektuje, že obvyklým cílem začínajících párů je podobat se někomu úspěšnému, což přirozeně vytváří problémy, protože častou výtkou jednoho z partnerů je právě to, že se ten druhý nepodobá nějakému dobrému tanečníkovi. *“Třeba minule někdo říkal ‘hele ty nevypadáš jako on’. No tak si říkám chudák, no tak máš smůlu no, když netančíš jako mistr světa”* (Adam). Kvůli tomu je pro ně důležité spolehnout se na někoho třetího (nejčastěji hlavního trenéra), který bude tyto výlevy usměrňovat. Tyto páry proto mají tendenci do určité míry kopírovat cestu svého hlavního trenéra nebo svých oblíbených tanečníků. Zkušené a úspěšné páry naopak mají cíl v zásadě opačný, chtějí se totiž odlišovat. To prý dává těmto párům větší svobodu v možnostech vyjádření. Na druhou stranu to vytváří zase jiné problémy, protože je na ně kladen určitý tlak na kreativitu a musí se naučit fungovat v určité nejistotě, protože již nemohou kopírovat cestu někoho jiného.

Dále oba mluvili o tom, jak je pro Andreu obtížné oddělit osobní a taneční život. Albert to prý dokáže, nicméně protože pro Andreu to je obtížné, tak cítí nutnost jakýkoli problém z tréninku okamžitě řešit kvůli osobní pohodě. *“Pro mě je to taková věc, která když zůstane na tréninku, tak zůstane na tréninku. Ale když [Andrea] přijde domů z toho tréninku, úplně toho samého a má tu svoji náladu, nemluví se mnou, je takové dusno, napětí, tak já to mám vlastně doma. Já bych to tam nepotřeboval, ale [Andrea] si to přinesla, tak prostě mám potom nějakou potřebu to nějak řešit. Nebo mám pocit, že iniciuju řešení takových problémů”* (Albert). Kvůli tomuto rozdílnému vnímání tak někdy dochází k pro Andreu nepochopitelným situacím. *“Je to zase tak, že já neumím přepnout mezi tréninkem a osobním životem. Že třeba my jdeme z tréninku a já, když jdu z tréninku, tak já si to přenáším domů jo... Pro mě je to prostě jeden život, jeden celek a nedokážu to oddělit. Kdežto on to tak má, prostě tak, že jde z tréninku a trénink skončil, problém skončil a teď mi říká: ‘Jé, a jak bylo v práci? A jak se máš?’ a já si říkám: ‘Cože jako???’... Prostě ho v tu chvíli nechápu, a ještě víc mě to naštvě”* (Andrea).

Albert by byl sice raději, kdyby se tanec nepřenášel do jejich běžného života, ale na druhou stranu uznává, že to propojení obohacuje jak jeho samotného, tak celkově vztah s Andreou. *“A ty složitosti jsou v tom, že si nosíme ty potíže domů. To tak je... Kdybychom jen dokázali nechat na tréninku bylo by to jednodušší. Ale zase třeba... Třeba se tím posouváme společně, že máme ten čas a máme tu možnost ty věci vyřešit, máme možnost spolu mluvit”* (Albert). Podle Alberta mu tanec nabízí možnost rozvíjet komunikační schopnosti. Na druhou stranu připomíná, že mu v náhledu na komunikační problémy hodně pomohl systemický kurz a soutěžní tanec je tak podle něj spíše než výukou prostorem pro nácvik komunikace (I když prý někdy hodně výbušný).

Podle Adama mají zkušené i začínající taneční páry společné to, že nejvíce konfliktů vzniká kolem tance, obvykle na tréninku. Rozdíl je ale v tom, že u zkušených párů se opravdu týkají většinou tance samotného (diskuze o tom, co chtějí předvádět), respektive dokážou lépe oddělit to, co je osobní a co souvisí s tancem, zatímco u začínajících párů se prý často diskuze o tanci mísí s osobními pohnutkami a často si toho navíc nejsou vědomí.

Jako další velký rozdíl mezi začínajícími a úspěšnými tanečními páry vidí Adam obecně v tom, že zkušené a úspěšné taneční páry už primárně nehledají na druhém chyby. Jejich komunikace je potom spíše diskuzí o tom, co kdo může nabídnout a co můžou společně vytvořit. Na vyšší taneční úrovni je prý také jednodušší akceptovat toho druhého partnera, protože je zde těžší pochybovat o jeho či její kompetenci, takže komunikace je díky tomu více rovnocenná. Hlavní konflikty tak vznikají tím, že se nedokážou dohodnout na tom společném cíli. Pokud se nedokážou dohodnout, tak taneční pár prý automaticky končí a hledají někoho jiného. Podle Adama je to v tomto smyslu *“takové více svobodné taneční partnerství”*, protože partneri se nesnaží toho druhého měnit či ho o něčem přesvědčovat. U začínajících párů prý tato svoboda tolik není, protože jsou do určité míry omezení výběrem možných tanečních partnerů nebo svými vlastními obavami a nejistotou, takže jsou někdy nuceni snažit se fungovat v tanečním partnerství, které je nefunkční. Z toho pak vychází mnoho dalších konfliktů. S tím souvisí také to, že ti zkušenější prý už chápou, že úspěch není zaručený, což je samo o sobě prevencí vzniku mnoha konfliktů. *“To znamená, že nějaké ty fyzické limity už nehrají roli nebo víceméně už nejsou a že ten člověk už se může volně vyjadřovat tím tanečním způsobem. Volně vyjadřovat, to znamená, že neřeší, jestli dělá chyby nebo jestli to má zvládnuté, prostě už má něco, co chce povědět, a to tam prezentuje nejlépe, jak může a většina páru už má takovou svobodu, že se dokazují I třeba ty svoje chyby ignorovat. Už to neřeší prostě, protože oni soutěží s těmi ostatními, kteří jsou všichni dobří, tam už prostě... Tam už jako nemá smysl něco předstírat. Takže každý se snaží dělat to svoje s tím největším přesvědčením s tím že... On je to takový vabank. Bud' to vyjde nebo to nevyjde”* (Adam).

Řešení konfliktů

Podle Adama je obecně ve způsobech řešení konfliktů u tanečních párů velké množství variací, které jsou přirozeně dané různými osobnostmi tanečníků. Jsou prý lidé, kteří jsou více dominantní a tak vlastně v tanečním páru nedochází k diskuzi, ale spíše k diktování toho, co má ten druhý taneční partner dělat. Ale pak jsou i takoví, kteří se snaží hledat jiné cesty a zkouší něco nového. Adam udává, že má tendenci snažit se nastavit spíše rovnocennou komunikaci, kdy každý tanečník primárně řeší sám sebe (ne partnera) a přebírá za své tancování vlastní zodpovědnost. Tanečník by tedy měl řešit především fungování vlastního těla a v případě konfliktu mít připravený nějaký způsob (Adam používá slovo *“protokol”*), který mohou použít k řešení případných konfliktů

Andrea vzpomíná, že měli s Albertem několik různých období, kdy řešili různé konflikty různými způsoby.

Jako jedna z největších změn bylo prý to, že ze začátku měli tendenci hledat primárně chybu u druhého. Nyní se snaží více mluvit sami za sebe a také za svoje chování přebírat odpovědnost. *“Teď se jako občas pohádáme, ale snažíme se už vždycky najít nějaké řešení, že si třeba o tom povídáme a říkáme si: “Hele, co můžu udělat příště jinak, tak, aby to neskončilo takhle”* (Andrea). Podle Alberta je důležité, aby to nebyla jen změna způsobu komunikace, ale také zejména změna způsobu přemýšlení o problému. *“Takže jde o to, abych nepřemýšlel o tom, že mi tam ona překáží, ale o tom, co já můžu udělat pro to, aby to lépe fungovalo”* (Albert).

Andrea dále reflektovala svou změnu přístupu k řešení konfliktů. Dříve prý řešila hlavně situaci samotnou, zatímco nyní kromě situace řeší také to, jakou v roli v situaci hraje. *“Jo, že jako člověk, když se potká s nějakým takhle nevyrovnaným člověkem nebo s tím trenérem, který má svůj vlastní problém, tak samozřejmě na to nemusí reagovat. A nemusí se tím nechat rozhodit. Jo, to je vlastně můj problém, že mě ta [trenérka] třeba vadila, jak se chovala a že já jsem z toho byla špatná”* (Andrea). Andrea dále reflektovala, že hodně konfliktů mizelo postupně tím, jak začala přijímat Alberta takového, jaký je.

Postupem času se změnil také jejich náhled na tanec, díky čemuž se také změnila podoba konfliktů a jejich řešení. Oba popisovali jako velkou změnu začátek spolupráce s trenérem Adamem. Prý už předtím uvažovali, že je potřeba něco změnit, ale Adam jim to pomohl konkretizovat. *“On vlastně tím, že nám změnil to vedení a ten pohled na ten tanec, tak nás to zase začalo bavit, protože jsme byli hrozně svobodní, byli jsme sami sebou”* (Andrea). Se změnou přístupu k tanci se pro Andreu změnil také cíl. Cílem již nebylo to, aby plnili úkoly trenérů a vyhrávali na soutěži, ale o tom, aby objevili svůj pohyb a dokázali se na něm společně dohodnout.

Podle Alberta v rámci změny přístupu k tanci došlo také k lepší schopnosti stanovovat si splnitelné cíle. *“Myslím si, že nám hodně pomohlo, že jsme si stanovili trochu jiné cíle, že jsme se*

naučili stanovovat si cíle, které jsou splnitelné. Ne, že musíme se dostat do dalšího kola, protože to není něco, co můžeme ovlivnit. (...) Typicky třeba budu mít dobrou náladu nebo budu se věnovat hudbě nebo nenaštvu svoji taneční partnerku téma svezjma blbejma kecama... Takže udělám nějaký splnitelný cíl a jedeme si to užít společně, jedeme být na tom parketě a společně zkusit být na tom místě v ten daný čas” (Albert). Díky tomu si také Albert poslední dobou užívá soutěže více než dříve. Stanovení splnitelných cílů jde ruku v ruce se změnou přístupu k tanci, kdy Albert s Andreou přestali být soustředění tak moc na výsledky na soutěžích, ale více na hledání společného pohybu a dlouhodobého zlepšování se.

S tím souvisí také řešení problému, že Albert v jednom období nechtěl jezdit na soutěže. Tehdy se Andree přizpůsobil a na soutěže jezdili, ale druhou stranu to dával najevo, což ona prý těžce nesla. V současné době ovšem přistoupili k určitému kompromisu, kdy se domluvili, že nemusí jezdit na všechny soutěže, ale budou jezdit pouze na velké soutěže, kde se jim oběma líbilo. To vyšlo z toho, že si ujasnili motivace, proč je pro oba důležité soutěžit. Andrea chce jezdit na soutěže, protože se jí líbí *“ta událost samotná... To, jak se tam vždycky sejdou a teď tančí na tom parketě, prostě takovou atmosféru to má hezkou. Prostě krásné šaty, make-up... Je to takový nevsední zážitek”* (Andrea). Prý si nyní soutěže užívá více než dříve, protože už nemá jako hlavní cíl vyhrát, ale je pro ni soutěž hodnota sama o sobě. Pro Alberta byly v určité době soutěže zbytečným stresem, nyní se ně však těší, v souvislosti se změnou cílů a cíleným výběrem soutěží. Zároveň uznává, že ten kontext soutěží nakonec přispívá jak k tanečnímu, tak osobnímu rozvoji a ve výsledku také obohacuje vztah s Andreou.

Vše řečené dobře doplňuje názor Adama, že kvůli výše popsanému obvyklému hledání viny za vnímaný neúspěch na soutěžích je důležitým úkolem trenéra cíleně změnit tento způsob myšlení a pomoci nastavovat párům takové cíle, které mohou mít více pod kontrolou. To znamená například nenastavovat si jako cíl konkrétní umístění na soutěži, ale třeba míru předvedení určité věci, které trénovali. Jde tedy o vytvoření individuální normy a kritérií úspěchu. Cílem je nebýt závislý na hodnocení jiných, ale mít nastavený cíl, který si může tanečník sám vyhodnotit. *“Vlastně jde o to naučit se ten svůj výkon si tak nějak měřit. Že si dokážou zhodnotit, jestli je to lepší nebo horší. Potom už mají tu spokojenost, protože už nemají pocit, že jim někdo něco zkazí, ale prostě teď něco jsem se naučil a udělal jsem to nebo ne. Už to není jako o tom, kdo mě porotoval a jaký mi dal známky, ale jde o to, jestli jsem realizoval to, co jsem se chtěl naučit. Samozřejmě je přirozené, že na začátku je člověk naučený sbírat zkušenosti od staršího jo, to je taková ta autorita. Ale problém je v tom... No oni se musí učit udělat si svoje vlastní měření právě proto, aby nebyli závislí na měření někoho druhého “* (Adam). V tomto kontextu zdůrazňuje Adam pojetí tance jako dlouhodobého procesu zlepšování se a je proto důležité nastavit si individuální pojetí úspěchu. Pokud se to povede, tak se podle Adama *“mění celý ten způsob měření úspěchu”*.

Adam poté dále vysvětluje, jaký styl komunikace a vnímání tance se snaží v taneční páru nastavit. V první řadě je prý potřeba zejména začínajícímu tanečnímu páru pomoci postavit jejich komunikaci tak, aby partneři příliš nehledali vinu na druhém člověku, ale byli soustředění primárně sami na sebe. *“Já se snažím nějak tu komunikaci tak nastavit trošku jinak, je to tvrdě, těžké, ale hlavně se snažím, aby se naučili... No vlastně ignorovat toho partnera. V první řadě ve smyslu, že vymyslí nejdříve, co oni vlastně by měli udělat. Takže nejdříve si vymyslí úlohy sami pro sebe v kontextu toho tance a zkusí I úlohy potom dělat tak, že se stanou nezávislí na tom, co ten druhý partner vlastně dělá”* (Adam). Adam vlastně učí, aby se partneři naučili vnímat druhého partnera jako součást okolí, nad kterým nemají kontrolu. Takže jediné, co mohou udělat, je soustředit se na svojí vlastní schopnost, jak na toto okolí budou reagovat. Pokud se tanečník naučí vnímat primárně sám sebe a své tělo, mění se tím zaměření pozornosti. Tanečník se přestane soustřeďovat na to, jak změnit své nedokonalé okolí, ale zaměřuje se tím sám na sebe a jak může v tomto nedokonalém prostředí efektivně fungovat. Pokud se partneři naučí tento způsob řešení situací související se změnou koncentrace (tzn. Tanečník řeší sebe a své reagování na okolí, nikoli okolí samotné), tak se tím prý zároveň automaticky mění nastavení ve vztahu mezi tanečními partnery. Protože na začátku často dávají tanečníci svůj úspěch v provedení tanečního pohybu do souvislosti se schopností druhého tanečního partnera, čímž dochází k přesunu odpovědnosti na partnera. Změnou koncentrace na sebe sama dochází k přijetí odpovědnosti za svůj pohyb a tím prý i k přijetí vlastní odpovědnosti za taneční vztah.

Adam tak mluví o tréninku adaptace na neustále se měnící podmínky. Tanečníci se prý musí naučit provádět taneční pohyb co nejlépe v kontextu neustále se měnících podmínek (prostředí, jiná reakce partnera, jiní tanečníci, jiná hudba...). Trénink této adaptace se prý provádí

tak, že člověk vyjde z nějakých ideálních podmínek a postupně si přidává omezení a snaží se na ně reagovat. Například se nejdřív naučí pohyb samotný, bez hudby a bez partnera, o samotě. A postupně si přidává další omezení. *“To znamená, že se učím prostě to svoje očekávání snížit, protože už to není ideální případ, už je tam něco, co mi to trochu kazí. A takhle si postupně přidávám ty ztěžující podmínky. Nejtěžší bude ten partner... To znamená, že musím dělat kompromisy a nějak si ukládat do hlavy, že ideálně už to bylo, když nebyl partner, nebyla hudba a podobně a musím to akceptovat”* (Adam). Často chybou prý totiž je, že partneři se snaží vytvořit si ideální podmínky pro provedení pohybu tím, že se pokusí vytrénovat partnera, aby prováděl svůj pohyb vždy dokonale. To je ale podle Adama nefunkční přístup, který tanečnicka nutně omezuje (protože se tím stává na druhém závislý). Adam se proto snaží na trénincích vytvořit situace, kdy se tanečník musí učit adaptovat na omezující se podmínky a klást důraz na to, co on sám s tím může udělat. *“A když teda potom něco nefunguje, tak zase spíš hledat způsob, jak se adaptovat na to, co tam teď je, co teď existuje. Protože to se změnit nedá. Je větší šance, že to nezměním, než že to změním že jo... Větší šanci mám naučit se reagovat na to, co jsem nečekal než snažit se nastavit to všechno tak, aby to bylo tak, jak to očekávám”* (Adam).

Pokud se partneři naučí tento způsob řešení situací související se změnou koncentrace (tzn. Tanečník řeší sebe a své reagování na okolí, nikoli okolí samotné), tak se tím prý zároveň automaticky mění nastavení ve vztahu mezi tanečními partnery. Protože na začátku často dávají tanečníci svůj úspěch v provedení tanečního pohybu do souvislosti se schopností druhého tanečního partnera, čímž automaticky dochází k přesunu odpovědnosti na partnera. Tím, že se tanečníci učí přenastavit vnímání k sobě, tak tím dochází k přijetí vlastní odpovědnosti. Adam v tomto kontextu zdůrazňuje přesun koncentrace na fyzické, protože fyzické zážitky lze prý snadněji pozorovat než psychické prožitky nebo minimálně jde skrze tanec jeho vnímání trénovat.

Andrea vychází z toho, že každý problém je řešitelný, pokud spolu dva lidi komunikují a pokud chtějí budovat vztah. To je prý velký výhoda vztahu s Albertem, protože oba jsou otevření tomu problémy okamžitě řešit. *“Když mám problém, tak to musím tomu druhému říct, protože když to neřeknu, tak on neví, že mám problém a nemůže s tím nic udělat. Takže to je ten základ”* (Andrea). *“Já si myslím, že se nestane, že bychom měli nějaký velký problém, o kterém bychom nemluvili. Víceméně... ani žádný malý problém, o kterém bychom nemluvili...”* (Albert). Prý spolu mluvili hodně již od počátku jejich vztahu. Zpětně si Andrea říká, že větší důvěru asi získala tak po dvou-třech letech vztahu a od té doby komunikují ještě více. Co se ale změnilo hodně je prý jejich schopnost o věcech a problémech mluvit. Albert má pocit, že v současné době je to dokonce častěji on, kdo přijde a chce analyzovat problém a buď se omluvit nebo jen získat informace, co má příště udělat. Během rozhovoru zmiňoval, že je to nekonečný běh, protože často něco udělá mnohokrát špatně, ví o tom, ale stejně to udělá špatně znovu.

Albertova schopnost komunikace se prý hodně změnila poté, co v práci absolvoval systemický výcvik. Albert reflektoval, že potom získal náhled na některé věci, ke kterým byl dříve slepý. Například, že hodně záleží na tónu hlasu, na kontextu nebo způsobu přemýšlení, že *“Ti lidi říkají nějaké věci, ale tak to neznamená, že jsou to věci, které opravdu děláš, ale jsou to věci, které oni si myslí, že děláš”* (Albert). Zároveň však Albert upozorňuje, že je těžké si to vždy uvědomovat. Jako příklad uvedl tréninkovou situaci při simulaci soutěže, kdy Andrea přestala tančit, protože potřebovala Albertovi něco říct. V tu chvíli ale Albert nemohl poslouchat, protože během simulace soutěže se má podle něj pouze tančit. *“Rozhodně mi v tu chvíli nevyběhne v hlavě informace: “To je její problém, ona řeší nějaký svůj problém a potřebuje teď pomoci, tak to udělej nějak”... Jako ne, to já mám vždycky červené oči”* (Albert).

Andrea v rozhovoru mluvila o tom, že u Alberta zaznamenala změnu jeho schopnosti naslouchat. Prý dřív, když mluvila o nějakém problému, tak se během toho hodně naštvál, chtěl to rychle vyřešit a bylo to celkově nepříjemné. Nyní se naučil, že je možné nejdříve jen naslouchat a dát druhému prostor. Andrea popsala nedávný příklad. *“Třeba teď před dvouma dnama jsem řekla: “Hele, potřebuji ti něco říct, ale potřebuji, abys na to nereagoval, vůbec, potřebuji, abys poslouchal, pak o tom přemýšlel a pak si o tom někdy popovídáme” a on opravdu fakt jako poslouchal, ani neměl naštvaný výraz, nic, prostě poslouchal. Já jsem mu všechno vyklopila, a to jsem byla jako hnusná, že jsem třeba řekla ty ošklivý emoce... A to já třeba obdivuju, že to zvládne, to si myslím, že moc chlapů není takových, že tohle jako dokáže udělat”* (Andrea). Albert si také myslí, že za tu dobu, co spolu tančí, se naučili lépe komunikovat. Takže všechny neshody na tanečním parketu nyní řeší méně emocionálně než dříve. Také má pocit, že si dokážou nyní lépe

naslouchat a řešit problémy opravdu společně. Jako příklad uvádí situaci, kdy dostali od Adama za úkol vymyslet část choreografie. Bylo tam mnoho možností a tvořili se tam potenciální problémy. Albert potom prý navrhl, že by bylo dobré, aby si každý nad tím sám zapřemýšlel, zkusil si to do hudby a za půl hodiny si to vzájemně ukážou a uvidí, co jim bude společně vycházet. *“To bylo takový fajn. Trvalo to sice dlouho, protože bylo to složité naučit jeden druhého tu část, zvlášť, když ten druhý není stoprocentně přesvědčený o tom, že se mu to líbí nebo že to chce dělat. Ale nakonec to docela vyšlo a vyšel z toho takový speciální hybrid, který víceméně trenér vzal a nám to plus minus nějak funguje”* (Albert).

Albert také mluvil o komunikačním tréninku s trenérem Adamem. *“Já si myslím, že nás hodně učí komunikovat nebo aspoň jsme na to měli několik různých tréninků... Které jsme teda úplně nechtěli, aby jsme měli... Ale snaží se mě jako hodně vysvětlit, že v rámci ty komunikace dělám spoustu základních chyb”* (Albert). Albert dále popisoval, jaké komunikační chyby prý dělá, například postoj *“přesně vím, co si ten druhý myslí”*, hledání chyby primárně u druhého, dávání nevyžádané pomoci či způsob, jakým formuluje své přání. *“Třeba když řeknu “Nestrkej tam do mě” anebo “Potřebuji, abych tady měl víc stability”, tak jsou to dvě úplně jiné věci... Jak to působí na toho druhého člověka”* (Albert).

Jako určitou prevenci eskalace konfliktů se Andrea s Albertem naučili, že někdy je třeba včas z potenciálně konfliktní situace odstoupit, aby nedošlo k hádce. *“A teď už víme, že když [Albert] třeba už nezvládá, když už vidím, jak má ten mozek převařený a už prostě nereaguje, tak já ho prostě pošlu na záchod. Nebo jako “Běž se napít” a on ví “ (Andrea). Tento zvyk prý vznikl nějak spontánně. Ze začátku to nebylo jasné a někdy to dokonce vedlo k dalšímu konfliktu, protože Albert například nechápal, proč ho Andrea posílala pryč. Albert nicméně o úniku ze situace jako o způsobu řešení ve vyhrocených situacích mluvil trochu ambivalentně. *“Mám pocit, že sem tam je potřeba to prostředí tak nějak vyčistit mezi námi... Že ta bouřka se sem tam musí přehnat, aby to zase mohlo být klidný. Ale zase... Někdy to ten konflikt vyhrotil ještě víc... Ale aspoň to oddálí na nějakou dobu nebo to neeskaluje do nějakých extrémů...”* (Albert). Někdy Albert ve vyhrocené situaci navrhne, aby trénovali chvíli každý sám a uklidnili se. Musí si však dávat pozor na to, aby to nevyznělo jako kritika na Andreu. *“Když třeba řeknu: “Hele, pojďme teď tančit každý sám”, tak vlastně to vypadá, že tu [Andreu] vyhazují... A říkám jí “Hele provedla si něco špatného, a ty teď budeš tančit za trest sama”... Jo, takhle to ona bere. Pro mě je to jako uklidnění, jako jdu se uklidnit, si to vyčistit, zapřemýšlet a zkusím to znova jinak“* (Albert). Albert mluvil o tom, že by byl raději, kdyby se některé problémy během tréninku neřešili, aby se zbytečně nevyráběli další problémy. Pokud se například Andrea někde necítí komfortně, byl by prý raději, kdyby o tom nevěděl. On sám se snaží nemluvit během tréninku o tom, když se někde necítí dobře. Chce být totiž soustředěný jen sám na sebe. Na druhou stranu uznává, že to má v tomto jednodušší než Andrea.*

Jak bylo zmíněno výše, bylo období, kdy Albert nechtěl jezdit na soutěže. Přesto se však Andree přizpůsobil a na soutěže jezdili. Na druhou stranu to dával najevo, což ona prý těžce nesla. V současné době ovšem přistoupili k určitému kompromisu, s čímž Albert souhlasil. Domluvili se, že nemusí jezdit na všechny soutěže, ale budou jezdit pouze na velké soutěže, kde se jim oběma líbilo. To vyšlo z toho, že si ujasnili motivace, proč je důležité soutěžit. Andrea chce jezdit na soutěže, protože se jí líbí *“ta událost samotná... To, jak se tam vždycky sejdou a teď tančí na tom parketě, prostě takovou atmosféru to má hezkou”* (Andrea). Líbí se jí šaty, make-up a že je to takový nevšední zážitek. Prý si nyní soutěže užívá více než dříve, protože už nemá jako hlavní cíl vyhrát, ale je pro ni soutěž hodnota sama o sobě. Pro Alberta byly v určité době soutěže zbytečným stresem, nyní se ně však těší, v souvislosti se snížením cílů a cíleným výběrem soutěží. Zároveň uznává, že ten kontext soutěží přispívá jak k tanečnímu, tak osobnímu rozvoji a ve výsledku také obohacuje vztah s Andreou.

Adam ke konci rozhovoru upozorňoval, že většina způsobů řešení konfliktů, které popisoval (soustředění na vlastní tělo, adaptace na ztěžující podmínky, změna očekávání, nastavení komunikace atd.) není něco, co lze předat tanečnickům skrze slova. Toto porozumění prý mohou získat pouze přes tělesnou zkušenost. Proto se Adam během tréninků někdy snaží vyvolávat situace, které umožňují získat fyzické zážitky funkčnosti či nefunkčnosti. Například dává různá cvičení (př. Otočit se třikrát na dva údery v hudbě) a nechává tanečnický experimentovat s tím, co dovedou a co

už není možné. Podle Adama je pro začínající tanečnický obtížné to, že jsou *“bombardováni různými vjemy. Ona je tolik těch vjemů, že oni na začátku ani nedokáží... Interpretovat bych řekl... A ono je to někdy tak komunikované, že si myslí, že to dokážu racionálně oddělit od sebe, ale nedokážou, to je prostě chaos. Takže takhle se to rozdělí a oni se naučí, přes ten fyzický zážitek, že je možné i to vnímání rozdělít, že některé věci je možné vypnout a některé zapnout. Třeba vypnu partnera, vypnu hudbu, vypnu něco jiného nebo zase zapnu. Takže se to učí tak nějak i to vnímání kontrolovat. A o tom to vlastně v tom tanci je”* (Adam).

Význam vztahu v tanečním páru

Andrea popisovala, že záleží na cílech tanečního páru. Nyní se párovému soutěžnímu tanci říká sportovní tanec a stále více se zde zdůrazňují výsledky. V tom případě, možná zejména pro mladší tanečnický, je lepší, když spolu v tanečním páru tanečnický nechodí. Nemusí se potom moc na sebe vázat a taneční sport je pak pro ně místem seberealizace, na kterém spolupracují s druhým. To znamená, že netančí pro toho druhého, ale prostě mají toho druhého k sobě, protože to je párová disciplína.

Pro Andreu osobně je to však těžko představitelné. Pro ni je totiž smyslem párového tance zejména propojení s tím druhým a jsou pro ni důležité emoce. Takže si neumí představit, že by se svým tanečním partnerem nechodila. I když pro ni byly dřív důležité výsledky, byl pro ni vždy důležitý zároveň i vztah s tanečním partnerem. Říká si, že je to možná dané tím, že má ráda všechny druhy tance, i nesportovní, dříve dělala například moderní tanec. *“Ale na té latině mám ráda to, že je to právě s tím partnerem propojené a že je tam něco víc než jenom ta mechanika. Že jsou tam ty emoce a že je tam ten chlap a ženská. A pro mě je to prostě důležité i v tom v soutěžním tanci. Když člověk to chce dělat tady na té úrovni soutěžní, tak na tom parketě tráví hrozně moc času a když by to pro mě bylo akorát jdu si tady s kámošem zatrénovat a teď tam budu tančit rumbu a budu předstírat nějaké pohyby a sexy výrazy a něco... Já nevím, pro mě to jako nemá význam, že jo. Takže já si neumím představit, že bych měla jiného partnera než mého partnera. Ale to má asi každý jinak nastavený”* (Andrea).

Albert popsal svou historii, kdy s první soutěžní taneční partnerkou chodil a po dvou-třech letech to špatně dopadlo. Proto si jako svou druhou taneční partnerku vybral záměrně takovou, s kterou *“nechtěl nic mít”*. Nicméně po roce to partnerství skončilo, Albert v tom nebyl osobně spokojený. Podobně to dopadlo i s třetí partnerkou, se kterou se rozešel nakonec ještě dříve.

Zároveň však říkal, že to mělo určité výhody, například to, že si člověk nenosí problémy domů. *“Člověk na to není víceméně moc vázaný, je to takové jako jít si zakopat s kamarádama fotbal. Můžeš se soustředit sám na sebe a na ten výkon”* (Albert). V rámci sportovního pojetí to má prý smysl. Na druhou stranu, pokud to potom dělá člověk na vrcholové úrovni, tak tam podle Alberta není moc prostoru pro osobní vztah. Velký problém je také podle Alberta to, pokud to mají partneri v páru jinak, tedy jeden to chce dělat na vrcholové úrovni bez vztahu a druhý by si osobní vztah přál. Albert nicméně reflektoval, že začal tančit kvůli ženským, a i když měl období, kdy pro něho byly důležitější výsledky, tak ve výsledku ho to tolik nebavilo. *“Pro mě je to teď součástí života a rozhodně bych nemohl svoji část života takhle velkou žít s cizím člověkem. Takže pro mě je to vlastně nutnost mít takhle spojené. Takže kdybychom se my dva rozešli nějakým způsobem tak spolu určitě netančíme. Kdybychom spolu přestali tančit, tak bychom spolu mohli sice žít, ale už bychom nemohli tančit s někým jiným... Já bych s nikým jiným nemohl tančit a [Andree] bych to nedovolil, protože by mě to... Asi... Prostě bych to nezvládl“* (Albert).

Andrea v souvislosti se změnou přístupu k tanci reflektovala, že má nyní ráda svojí práci a způsob života, kdy se po práci sejdou s Albertem a společně něco prožívají. Toto je pro ni aktuálnější od té doby, co přestala mít ambice mít co nejlepší výsledky. Albert i Andrea v rozhovoru shodně mluvili o tom, jak je tanec spojuje a obohacuje, což je pro ně v tuto chvíli hlavní význam tance. *„A my jsme s tím teď spokojeni, protože já třeba mám ráda svoji práci a jsem ráda, když mám svoji práci a to tancování, že se to docela doplňuje a tak... Jako nebudu mistr republiky, to už to beru jako fakt. Neberu to jako selhání, protože dřív jsem to měla, že jako musím být nejlepší. To jsem měla z té rodiny, že jo a když tam nebudu, tak jsem já špatná, je to moje selhání... Teď už to tak neberu”* (Andrea). *„A pro mě je to absolutně nejlepší a největší věc, kdy můžeme být spolu, protože je to obrovský koníček, můžeme být spolu, opravdu nás to spojuje a myslím, že nás to drží hodně dlouho. Je to věc, kterou prožíváme společně”* (Albert).

Andrea dále reflektovala, že se vlastně s Albertem nejvíce hádali během tance. Myslí si, že je možné, že tancem si odžili mnoho negativních emocí a pak ani nebyl důvod hádat se kvůli něčemu jinému. Takže to vlastně mohlo nepřímo pomáhat rozvíjet vztah jako takový. *“Protože ten tanec no... Že jo, tam, když je ten člověk vyřízený fyzicky a psychicky a je tam ta zátěž a emoce jdou ven.... Protože tanec jsou emoce že jo... Nebo aspoň pro mě, tam je prostě všechno. Takže tam na tom parketě jsem si to jako všechno vždycky odžili”* (Andrea).

Když Andrea vzpomínala na období plné hádek, tak zpětně reflektuje, že se psychicky posunula. Dříve prý nedokázala přijmout, že dělá něco špatně a kvůli tomu měla často neadekvátně emocionální reakce. Andrea to také dávala do souvislosti s tím, že byla jedináček a byla neustále chválena. Když poté přišla do prostředí soutěžního tance, kde trenéři neustále mluví o chybách, bylo to pro ni obtížné. Uvědomuje si, že kvůli tomu někdy nevhodně interpretovala situace na trénincích. Například když jí trenérka říkala na individuální lekci, že dělá něco špatně a Andrea to v tu chvíli vzala jako podraz, protože to říká před Albertem, člověkem, kterého miluje. *“Když si na to vzpomenu, tak jsem se musela chovat fakt divně, jako pro okolí. To muselo být fakt zvláštní. No pak jsme překonali tohle období. Myslím si. Že nás to oba posunulo psychicky. Myslím si teda, že I tanečně, ale možná, že to psychika byla ještě důležitější”*. Andrea uvažuje o to, že jeden z faktorů ovlivňující psychický rozvoj je samotný kontext soutěžního tance. Člověk je zde totiž nucený dostávat se ze své zóny komfortu a vystupovat více sám za sebe. Andrea například popisovala své pocity, když se měli na jednom z jejích prvních tanečních soustředění představit ostatním. *“Jako pro nás to byl hrozný stres vůbec vyjít před nějaké cizí lidi, protože tenkrát jsme se ještě neznali a říct tam jako “Ahoj já jsem [Andrea]”, to byl prostě problém jako. A ještě něco zatančit. A ona [naše trenérka] právě nás nutila to neustále trénovat před těma jinýma lidma a tím vlastně odbourat ty psychické zábrany. Takže člověk to potom jako začal brát automaticky”* (Andrea).

Podle Adama se nedá obecně říct, který typ vztahu je pro tanečníky výhodnější, je to příliš individuální. Záleží na tom, jak tanečník vnímá sám sebe, jak vnímá partnera, jak si oba tanečníci vztah nastaví a jaké cíle jím sledují. V každém případě však při své trenérské práci vychází z předpokladu, že párový tanec je zrcadlem partnerského vztahu. *“Já osobně to vidím tak, že ten tanec je vždy zrcadlo toho vztahu. V každém případě. Takže v tom tanci se vždy nějak projeví to, co oni řeší v tom vztahu obecně a projeví se to, o čem ten vztah je”* (Adam).

Je mnoho možností, jak takový vztah může vypadat. Adam dává jako příklad, že pro některé je tanec to jediné, co mají společného, zatímco někteří mají tanec spíše jako ozvláštňení jiné formy vztahu. Mohou zde vznikat různé vztahy, například pracovní, kamarádké, přátelské, milenecké, partnerské či manželské nebo se mohou různé prolínat či kombinovat. Důležitý je také rozdíl, jak moc se liší jejich taneční ambice a jak je pro ně tanec jako takový důležitý. To vše se podle Adama každopádně na tanečním parketu nějak projeví. *“Jsou třeba někteří, které jsou už dál a vědí, že je to vlastně o tom vztahu. A některé páry si myslí, že řeší jen nějaké taneční problémy, ale ve skutečnosti tam řeší tu svoji pozici v tom páru. To znamená, že někdo má třeba pocit, že je víc než ten druhý nebo... Chce nějak toho druhého přesvědčit o něčem”* (Adam). Mnoho konfliktů u tanečních párů tak prý vychází z jejich přirozeného fungování ve vztazích obecně a mnoho každodenních neshod mezi tanečními partnery jsou produktem toho, že partneři během tance řeší kromě tance samotného také svůj vztah a svoji pozici v tanečním partnerství. Někdy může být pozice v tanečním páru předem určena výkonností tanečníků, například pokud tancuje výrazně zkušenější partner s nezkušenou partnerkou či obráceně. I zde ovšem dochází časem k novému vyjednávání pozic tím, jak se stává dříve nezkušený partner zkušenějším.

Zejména u začínajících párů je prý hlavním problémem to, že nedokáží oddělit to taneční a to vztahové. Kvůli tomu se prý někdy při diskuzi na tanečním parketu referuje k něčemu jinému, co se stalo dříve či co dokonce není pro současnou situaci relevantní. *“Třeba dneska, jo... Ona říká: “On se vždycky tváří jako debil, když mu něco říkám.” To je takové typické... Takže tam už je něco takového, co zasahuje z toho osobního vztahu, že mají nastavenou mimiku určitým způsobem a z toho odvozují vnitřní naladění a na základě toho naladění potom na sebe reagují v tom tanci. Takže už je to o tom naladění a neřešíš ten tanec, ale řeší se to naladění, jak jsou v tom vztahu přijímání”* (Adam). Někdy tam také může být problém s pocitem vlastní hodnoty, například pokud jeden z partnerů potřebuje na tanečním parketu přijetí druhého. Pokud to nemá, může z toho být rozhozený, což může vyvolávat další konflikty.

Podle Adama je však na tanečním tréninku určitá výhoda v tom, že trenér může upozornit na to, že se tanečníci dostali někam jinam mimo oblast tance a díky tomu mohou nesouvisející

hádku zastavit a začít řešit něco jiného. Zejména zkušenější tanečníci prý už dokážou poměrně rychle vyhodnotit, že se ztratili, přijmout to a posunout se dál. *“Já si myslím, že ta výhoda těch tanečníků je v tom, že přece jenom mají ten mozek trochu natrénovanější. Ale musí je na to ten člověk upozornit. A protože jsou tanečníci a už mají nějakou zkušenost s tím předtím, tak už to dokážou rozlišit, že se nějak ztratili a dokážou to akceptovat a prostě se pohnout, což hodně lidí normálně jako úplně nemůže.... Asi ani... Já teď nahlas přemýšlím, že u normálních lidí by tohle asi bylo problém, protože oni nemají ty zkušenosti”* (Adam). Adam dále uvažoval, zda je to ten kontext tance, který naučí tanečníky reagovat jinak, než je podle něj běžné či zda je to tak, že si tanec jako aktivitu vybírají více lidé s lepší schopností reflexe. Igor si myslí, že trénink vnímání je součástí tanečního tréninku, takže minimálně to musí tanečníky nějakým způsobem rozvíjet. Dále uvažuje o tom, že pokud tuto schopnost tanečníci nerozvíjí, tak i pohybově velmi talentovaní tanečníci se nemusí stát úspěšní právě kvůli tomu, že se ztratí v neefektivních diskuzích s tanečním partnerem.

“Je možné, že ten tanec jako zpětně trochu pomůže zkorigovat i ten vztah. Protože já osobně si myslím, že když jsou ti lidé blíže k sobě, tak samozřejmě vnímají i toho partnera jako určitou autoritu. Vědomě nebo podvědomě. Takže i tu kritiku od toho partnera, všechno, co řekne a co vnímá negativně, tak tomu přisuzují větší váhu” (Adam). Takže kromě toho, že tanec funguje jako zrcadlo vztahu, tak je podle Adama také možné to, že kontext tance může ten vztah do určité míry změnit. Může to být tím, že tanečníci jsou nuceni na tréninku svůj tanec řešit a pro efektivní řešení konfliktů se musí naučit určité dovednosti. Adam v tomto kontextu uvádí, že zásadní je nastavit si komunikaci takovým způsobem, aby debata o tanci nebyla vnímána jako kritika. Dále se musí naučit koncentrovat se na společné zlepšování, ne na vyjadřování všeobecné nespokojenosti. To prý ovšem vyžaduje mnoho bolestivých zkušeností, pro úspěch v tanci je to však prý zásadní, protože *“když je debata na tréninku o tom, že ty se na mě křivě podíváš, tak to už je debata o ničem”* (Adam).

Pokud se však tanečníci naučí koncentrovat se více sami na sebe, na své tancování a na schopnost adaptace měnícím se podmínkám, tak to má dle Igora tendenci přenášet se i do jiných kontextů. Většina konfliktů v tanci prý vzniká odlišným vnímáním tanečníků. Například to nemusí být o tom, že někdo dělá taneční pohyb špatně, ale že ten pohyb není synchronizovaný. Pokud se tanečníci naučí považovat rozdílné vnímání za pravděpodobnou hlavní příčinu konfliktů, tak se naučí hledat příčinu neshod právě zde. V tu chvíli je prý možné naučit se nebrat takovou debatu příliš osobně. To je dle Adama hlavní věc, která může zpětně nepřímo ovlivnit i fungování v dalších vztazích.

Případ B

Konflikty

Nejtypičtější konflikt u tanečních partnerů je podle Borise daný tím, že jeden z partnerů se snaží toho druhého změnit. Častěji je to prý partner, kdo chce měnit partnerku. *“Většinou to tak je, protože většinou ten kluk v tom páru je ten leader. Ale být to tak nemusí. Může to být i naopak, to je jedno. Ale jako jeden trénuje druhého, aby ho vylepšil tak, aby mu ten druhý vyhovoval”* (Boris). Je prý pak jen otázkou času, kdy se druhý začne nějakým způsobem bránit. Podle Borise je zde v základu nepochopení principu, že každý tanečník by měl být soustředěný primárně sám na sebe a respektovat proces svého tanečního partnera. *“Není vnímaná dostatečná odpovědnost sama za sebe, není dostatečná sebereflexe, i vlivem toho, že... Řeknu to na rovinu. Ti lidé nejsou zralí. Musí vnímat důležitost svého vlastního myšlení... Jo... Takže kdybych já dneska znova tančil, tak budu přemýšlet daleko víc o sobě než o své partnerce”* (Boris). Každodenní obvyklá realita tanečních párů nicméně je, že se na trénincích buď hádají anebo je jeden z partnerů dominantní a snaží se toho druhého trénovat (a mísí tak roli partnera a trenéra). O tomto tématu v různých variacích mluvili i Bára s Bedřichem, jak v kontextu vlastního tanečního partnerství, tak v kontextu svých předchozích tanečních zkušeností.

Bára popisovala, jak pro ní bylo obtížné sehnat vhodného tanečního partnera. Byla například nucena tancovat s o mnoho starším tanečním partnerem nebo s tanečními partnery, kteří nebyli tak cílevědomí, jak je ona. Stěžovala si také na jednoho partnera, který nebyl dostatečně sportovně připravený. Na druhou stranu zažila také taneční partnerství, kdy se její partner cítil být nadřazený, zřejmě kvůli počáteční vyšší výkonnosti třídě a dával to najevo. Bedřich toto taneční

partnerství během rozhovoru také popisoval, protože viděl trénink Báry s jejím bývalým tanečním partnerem v době, kdy měl jinou taneční partnerku. Podle Bedřicha to vypadalo, jako by měla Bára individuální lekci s trenérem a ne tak, že trénuje taneční pár. Bára se v tomto tanečním partnerství obecně bála vyjadřovat a na soutěžích byla často stažená. Kvůli tomu také prý podávala horší taneční výkon než mohla. Až ke konci tanečního partnerství se začala odvažovat říkat, co by ráda změnila. Když spolu nakonec přestali tančit, tak prý měla velmi nízké sebevědomí. *“No já jsem z toho byla I taková psychicky vydeptaná, že jsem si třeba říkala, že... Jsem si fakt nevěřila tehdy, že se mnou někdo bude chtít tančit... Já už ani nevím pořádně čím to bylo, prostě on mě nějak sesouval dolů”* (Bára). Pro Báru bylo nicméně často obtížné taková problematická taneční partnerství ukončit kvůli malému výběru jiných potenciálních partnerů. Bedřich nadřazenost tanečních partnerů nad partnerkami také v rozhovoru komentoval v souvislosti s tím, že měl v některých tanečních partnerstvích sám podobný přístup. Vidí to ale prý u mnoha párů kolem sebe v ještě větší míře. Zpětně mu takový přístup přijde dlouhodobě neefektivní z hlediska soutěžního výkonu.

Co se týče neshod uvnitř páru, tak Bedřich popisoval několik situací, ve kterých vznikl s Bárou konflikt kvůli různě vnímaným prioritám. Jednalo se například o situaci, kdy Bedřich chtěl na soutěži tančit jednu taneční techniku stejně jako dříve, zatímco Bára to chtěla tančit podle jejich nových informací. Pro Bedřicha bylo v tu chvíli důležitější, aby tančil něco, v čem si je jistý. Pro Báru bylo důležitější natrénovat tuto novou kvalitu co nejdříve a neztrácet čas tím starším. Obecně se popisované rozdílné pohledy týkaly zejména tanečních technik či choreografií.

Bedřich dále popisoval různé vnímání toho, jak by měli s Bárou působit na tanečním parketu. Jednu dobu prý řešili to, že Bedřich má určitou představu obrazu taneční partnerky jako velmi aktivní a smyslné, horkokrevné tanečnice. Toto ale prý Bára nespĺňuje. *“Občas to řešíme na lekcích... Jako ne že bysme s tím bojovali, ale prostě to řešíme... Mě totiž přijde taková... Spíš jako taková dáma na tom parketu... Na druhou stranu to aspoň není laciný, což je fajn. Ale zase někdy prostě ty moje představy nenapĺňuje, že tam není ten pocit co mám já, co bych tam chtěl vidět”* (Bedřich). Tento rozdíl ve vnímání obrazu ženy na tanečním parketu byl patrný během popisu role ženy od Báry a Bedřicha. Obraz ženy popisoval Bedřich hlavně z hlediska krásy. Měla by to být *“prostě taková latinská, vyzývavá, krásná ženská, která by měla bořit všechny chlapy v tom sále”* (Bedřich). Upozornil, že je to hlavně jeho představa o partnerce, kterou ale sdílí s mnoha trenéry I jinými tanečníky. Bára nicméně působí spíše dojmem elegantní dámy. Bára sama popsala ideální partnerku jako *“něco mezi madam, ale taky dračící, takovou svůdnou, pro to publikum”* (Bára).

Shoda mezi Bárou a Bedřichem panovala u obrazu muže. Podle Bedřicha by muži měli během tance působit hlavně jako *“borci”*. To znamená, že ukazují svoje schopnosti, vytrvalost a vypadají jako *“korby”*. Je prý důležité, *“aby tam neměl moc takový ženský pocity... At vypadá prostě jako chlap”* (Bedřich). Bára také k popisu ideálního tanečního partnera použila slovo borec. Dále to rozvedla, že by měl na tanečním parketu ukazovat hrdost. Zároveň by ale měl ke své taneční partnerce chovat jako gentleman. *Takže hrdost, ale zase by to neměl bejt takovej... Narcis jakoby oproti tý partnerce. Jako že... Ty jsi taková nepotřebná pro to tancování... No měl by se k ní jako umět chovat na tom parketě”* (Bára).

Bedřich nicméně upozorňoval na to, že je velký rozdíl mezi tím, jaký obraz má na soutěži taneční pár vytvářet a jakým způsobem by spolu měli tanečníci v páru komunikovat. To znamená, že během soutěže zobrazují nějaké tradiční, až stereotypní mužské a ženské role, nicméně během tréninku jsou si naprosto rovnocenní. *“Já si myslím, že na tréninku jsme si takoví úplně rovní, když to tak vezmu... Jo že to není takový že já bych byl nějaký chlap a seřval bych ji tam a ona by tam nějak tiše mlčela a kejvala nebo nějak žensky se snažila dosáhnout svýho... To jako ne, to jsme tak úplně na stejný úrovni a řešíme to spolu. A ohledně toho tancování je to spíš o tom, co po nás chtějí trenéři, co si I já představuju jak by to mělo vypadat... Jako obraz muže a ženy tam musí bejt vidět v tom tancování”* (Bedřich). Toto potvrzuje i Bára, která v rozhovoru zdůrazňovala, že se jí líbí, když v tanečním páru není ani jeden z partnerů příliš dominantní. *“Jako samozřejmě v tom tancování vede partner, partner řekne kam se jako partnerka postaví a tak, ale... Jako nemyslím si, že to tak vždycky musí bejt. My třeba I předtím, než nastoupíme na ten parket, tak se třeba I domlouváme kam půjdeme”* (Bára).

Další popisovaná oblast neshod souvisí s výběrem trenéra. Bára například popisovala velkou neshodu s bývalým partnerem, kdy chtěla kromě trenéra také trenérku a chtěla mít dále někoho, kdo s nimi bude jezdit na soutěže a bude jim dávat ze soutěží zpětnou vazbu. Tento partner

ale chtěl trénovat pouze s jedním konkrétním trenérem a byl v tom poměrně neústupný. Kvůli tomu se prý často hádali.

Obecně je výběr trenérů dle Bára I Bedřicha jedno z témat, které může vyvolat neshody v tanečním páru a co spolu také již vícekrát řešili. V určitých obdobích také měli problém shodnout se na nějakém hlavním trenérovi. Tento problém se aktuálně objevil znovu, protože do nedávna měli jednoho hlavního trenéra a trenérku, ti ale nyní již nežijí v České republice. Takže v současné době hledají novou hlavní trenérskou dvojici (rádi by opět měli trenéra I trenérku). Protože jsou však již poměrně zkušení, tak s rozhodnutím čekají a nyní si berou individuální lekce s různými trenéry a řeší s nimi konkrétní problémy. Bára by však raději opět našla nějakou dvojici trenérů, kteří by fungovali jako jejich hlavní trenéři (tedy ti, kteří by s nimi jezdili na soutěže a poskytovali také psychickou podporu).

Zdá se, že v pozadí většiny konfliktů, které Bára s Bedřichem popisovali, byla nespokojenost s tanečním výkonem. Bedřich například vzpomínal zejména na jednu taneční partnerku, s kterou byl dlouhodobě nespokojený, protože prý na soutěžích nepodávala tak dobrý výkon, jak mohla. Kvůli tomu byl na ní na trénincích velmi protivný. Bára vyprávěla o více tanečních partnerech, s kterými byla nespokojená kvůli přístupu k tréninku a následnému tanečnímu výkonu. Stěžovala si zejména na to, že partneři nechtěli na tréninku trávit tolik času jako ona nebo že měli rozdílný přístup k tanci. Bedřich I Bára shodně během rozhovoru popisovali, že jsou soutěživí a štválo je, když jejich taneční partner nebyl podobně cílevědomý. To prý mohlo být v pozadí mnoha dalších neshod. Bára také upozornila na to, že některé neshody můžou vycházet z různých finančních zdrojů tanečních partnerů. Byl to také jeden z důvodů, proč ukončila jedno taneční partnerství. Při různých finančních zdrojích mají totiž partneři jinou potřebu a možnost využívání individuálních lekcí, což může vyvolávat další konflikty a celkovou nespokojenost v tanečním páru.

Bára I Bedřich obecně mluvili často o důležitosti výsledků na soutěžích. Pro Báru to byl jeden z hlavních důvodů pro změnu tanečních partnerů a také důvod, proč několikrát dokonce zvažovala ukončení taneční kariéry. Bára v rozhovorech mluvila o tom, že je důležité, aby se výsledky průběžně zlepšovali. Pokud se nezlepšují, je nutné přemýšlet o nějaké změně. *“Prostě ted’ taky řešíme situaci, proč se nezlepšujeme. Nějak to musíme řešit, protože prostě ted’ se to nějak nehýbe. Takže... Zase se nechci ted’ tím zdržovat, protože dokud mám ještě nějakou věk dobřej, tak se chci nějak hýbat vpřed”* (Bára). S tím souvisí také to, že s minulými partnery mluvili oba hlavně o tom, že měli problém domluvit se na frekvenci tréninků či na jejich obsahu.

Bára I Bedřich se shodovali, že nejvíce neshod a nepříjemnou atmosféru na trénincích spolu zažívají před nějakou důležitou soutěží. Oba vzpomínali na tréninky před mistrovstvím ČR, kdy se prý kritizovali více než obvykle. V tu chvíli pro ně bylo obtížné být soustředěný pouze sám na sebe a spíše hledali chyby na druhém. Oba to však považují za normální, dle Bára je to dáno celkovým vyčerpáváním a nervozitou z očekávání konečného výsledku. V tomto období se také nejčastěji neshodnou nebo narazí na to, že vnímají odlišně priority.

Bára dále popsala dva specifické osobní problémy. Zaprvé mluvila o tom, jak pro ni bylo jednu dobu náročné naučit se vnitřně vyrovnat s kritikou trenéra. Pokud byl nějaký trenér *“rázný”*, bylo pro ni ze začátku obtížné to přijmout. Nyní ale uznává, že jim to nakonec vždy pomohlo se zlepšit a dává to do souvislosti se svým osobním rozvojem. Dále Bára popisovala problémy s jedním tanečním partnerem, který si přál mít s ní osobní partnerský vztah. Báru obtěžovalo, že jí psal příliš mnoho zpráv, jenže ona nechtěla mísit osobní a taneční život. Chvíli s ním tancovala, protože nevěděla o jiném tanečním partnerovi. Ale bylo to pro ni natolik nepříjemné, že taneční partnerství brzy ukončila.

Podle Borise je každopádně mnoho hádek v tanečním páru spíše sekundárním projevem jiné příčiny. Tanečníci mohou mít nějaké komplexy (tanečnice si například o sobě může myslet, že má ošklivé nohy), které se mohou na tréninku projevit někde jinde (například kritikou partnera). Kromě toho, že tyto vnitřní konflikty (př. Necítím se hezká, ale musím se tak ukazovat) mohou vytvářet hádky v páru, je podle Borise hlavní problém v tom, že tanečník pak nemůže podat na tanečním parketu svůj maximální výkon. Jeden z hlavních vnitřních konfliktů většiny tanečnicků je potom ten, že tanečník či tanečnice nedostatečně věří ve své schopnosti.

Řešení konfliktů

Podle Borise je nejdůležitější být si vědom toho, jaký společný cíl taneční pár sleduje. Vyjasněním tohoto tématu se prý předejde mnoha konfliktům. *“No nejde to úplně odosobnit, takže je důležitý si uvědomit ten svůj společnej cíl. To je asi zásadní”* (Boris).

Bára I Bedřich toto v rozhovorech potvrzují. Podle obou je zásadní, aby partneři měli stejný cíl, protože všechny potenciální konflikty se potom řeší snáze. Zejména Bára toto téma zmiňovala opakovaně v souvislosti s jejími obtížemi najít vhodného tanečního partnera. Také to bylo zmíněno jako hlavní předpoklad úspěšné domluvy mezi tanečními partnery. *“Bylo to spíš takový, že někteří ti lidi se tomu věnovali jen z radosti, ale já měla nějaký cíl, kterýho jsem chtěla dosáhnout. No a to prostě už pak nešlo, přes to to nejelo... Neříkám, že hned ze začátku, ale prostě když vidíš, že ten člověk má jinou vizi, tak to prostě nebude mít výsledky. Je fakt důležitý se na tom shodnout”* (Bára). Bára přiznává v tomto kontextu, že pokud nevidí výsledky, tak ztrácí trpělivost. Několikrát během rozhovoru také zdůraznila, že je cílevědomá a vyžaduje to také od partnera. *“Když už budu něco dělat, tak to chci dělat naplno. A říkala jsem si... No když se mi něco nepovedlo, tak mě to vždycky nakoplo k tomu, abych to zlepšila. Nechtěla jsem jen tak trénovat a doufat, že za dva roky to bude mít výsledek, chtěla jsem to hned”* (Bára). Bedřichovi se také na soutěžním tancování nejvíce líbí ten soutěžní kontext, kdy se snaží páry předhánět ve výsledkových listinách. Reflektuje, že touží být v něčem dobrý a výhra na soutěžích ho velmi baví. Podle jedné jeho trenérky je to spíše špatný přístup, protože by prý měl tančit hlavně kvůli tomu, že ho to baví. Což hned upozorňuje, že ho to samozřejmě baví a že zejména když slyší Sambu, tak má obrovskou chuť začít hned tancovat. Ale stejně uznává, že jeho hlavní motivací je být co nejlepší. *“No já si to chci prostě užívat, ale... Nejvíc mě baví vyhrávat a posouvat se”* (Bedřich).

Oba poté popisovali celkovou spokojenost se způsobem jakým spolu aktuálně komunikují – konkrétně, že se vzájemně respektují, nevyvolávají konflikty a jsou primárně soustředěni na své vlastní úkoly (a ne na to, co dělá ten druhý) a na taneční výkon. Podle Bára většina problémů v komunikaci s jejími předešlými partnery plynula hlavně z toho, že měli rozdílné cíle, a hlavně jinou představu o tanci.

Podle Borise je důležité, aby se partneři naučili být soustředěni primárně sami na sebe. Je k tomu potřeba určitá změna zaměření pozornosti, protože na začátku je prý většina tanečnicků zaměřena více na svého partnera, než sám na sebe. Nicméně právě kvůli tomuto zaměření vzniká více konfliktů. *“Prostě... Já pracuju na svém tancování, ona pracuje na svém tancování, pak se jednou za čas sejdeme a zkusíme jestli nám to dohromady klapne. Jinými slovy každý nese odpovědnost za své vlastní tancování a měl by to tak brát. A respektovat oblast toho druhýho. A požadavky toho druhýho... V tu chvíli, kdy já přetočím ten fokus na sebe, tak jsem I daleko víc tolerantní vůči požadavkům mojí partnerky a ona je daleko víc tolerantní vůči mým požadavkům”* (Boris). Toto nastavení dobře odpovídá Borisovu pojetí, že vztah v tanečním páru by se měl ideálně podobat vztahu obchodních partnerů vlastníci společnou firmu (viz níže).

Také Bára I Bedřich shodně mluvili o tom, že je v tanečním páru důležité umět se domluvit a že jsou spokojeni s tím, jak mají nastavený způsob komunikace, tedy že se vzájemně respektují, nevyvolávají konflikty a jsou primárně soustředěni na své vlastní úkoly (a ne na to, co dělá ten druhý). Díky tomu je možná kooperace, která prý vychází hlavně z toho, že každý z partnerů má svojí roli a plní své úkoly a dává druhému prostor tyto úkoly plnit. *“Já si myslím, že ty lekce a celkově to trénování by mělo fungovat tak, že prostě trenér řekne něco, vytkne něco prostě každému, něco technickýho a že prostě... Já bych se měl soustředit na to, co řekl mě, ona by se měla soustředit na to, co řekl jí a pak spolu musíme umět vyjít no”* (Bedřich). Bedřich dále popisoval údajné chyby ostatních párů, které vidí kolem sebe. Jako nejčastější chybu vidí to, že partneři mají tendenci trénovat své partnerky, tudíž nejsou soustředěni sami na sebe, ale na partnerku. Kvůli tomu je prý problematické vytvořit rovnocenný partnerský taneční vztah.

Bára v souvislosti s výše řečeným reflektuje, že největší rozdíl mezi jejím současným tanečním partnerstvím a většinou bývalých je právě ve způsobu komunikace. S Bedřichem se cítí být více uvolněná a otevřená cokoli okamžitě řešit. Reflektuje, že jejich způsob komunikace má preventivní povahu. Tím, že se vzájemně respektují, jsou přátelští (ale nejsou úplně přátelé, spíše pracovní partneři) a že jsou primárně každý zaměřeni na své vlastní úkoly, tak tím pádem u nich prý dochází málokdy k hádkám. I pro Báru je důležité to, že každý by měl být soustředěný primárně na své vlastní úkoly a partnerovi by do toho měl mluvit co nejméně. Důležitá je v tomto role

trenéra, který má lepší pozici pro to, aby mohl upozorňovat na chyby. *“Si pak řekneme samozřejmě, co jako můžeme do příště zlepšit, ale většinou si to řešíme každý sám za sebe nebo s trenérem, protože já jako... Nejsem typ člověka, že by řekl něco jako ‘Hele [Bedřichu] to tam stojíš blbě, to nemůžeš’ to neřeknu, protože vím, že mě samotnou, kdyby mi to někdo řekl tak mě to... Ne jako urazí, ale nemám to ráda, ať to prostě radši řeší ten trenér”* (Bára). Bára dále upozorňuje, že spolu samozřejmě diskutují, pokud jim společně nevychází nějaký pohyb. Je podle ní ale důležité omezit takové rozhovory na minimum.

Bedřich během rozhovoru popisoval v souvislosti se svými minulými zkušenostmi, jak je důležité dokázat na tréninku I na soutěži budovat pohodovou atmosféru. To je něco, co se u něj časem měnilo, dříve byl prý na své taneční partnerky hodně nepříjemný. Nyní si prý uvědomuje, že pro úspěch je nutné mít v tanečním páru respektující vztah a snaží se podle toho chovat. *“No to byl určitě můj přístup, co tam vyvolával problémy... Jako já byl fakt mladej kluk. Teďka většinou s lidma vycházím, snažím se vycházet... Jsem jako víc spolupracující a myslím si, že [Bára] je to samý. I když ona je v některých věcech hodně zásadová, hodně věcí v životě musí být podle ní. Ale tak stejně spolu v tanci nějak vyjdem”* (Bedřich).

Bára během rozhovoru popisovala, jak je jednoduché se s tanečním partnerem hádat o každé *“prkotině”*. Časem se prý naučil některé nedůležité neshody přecházet a zdá se jí, že oba mají s Bedřichem podobný přístup. *“No mě přijde, že když občas na sebe něco zasyčíme, tak to asi přejdem. Nebo aspoň z mé strany mi to tak přijde, já to neberu nějak vážně”* (Bára). Bára v této souvislosti znovu vzpomínala na jedno partnerství, kde se nad ní partner údajně povyšoval. Pro Báru to bylo velmi nepříjemné a od té doby se prý snaží dávat pozor na to, aby se nechovala stejně.

Hledání kompromisu udává Bedřich jako hlavní způsob řešení, který s Bárou používají. *“Ani jeden se prostě nechcem hádat protože víme, že by to pak zasáhlo I do toho vztahu a pak by nás to třeba míň bavilo... Prostě to je tak osobnostně, že chceme vždycky dojít ke kompromisu, že to je nejlepší řešení, protože myslím že vyvolávat někde negativní emoce je vždycky zbytečný”* (Bedřich). Jako příklad kompromisu uvádí například výběr trenérů. Bedřich by rád trénoval hlavně s mužskými trenéry, Bára ale chce mít často I ženské trenérky. Takže mají více trenérů a trenérek a snaží se je rovnoměrně střídát. Další kompromisy, o kterých Bedřich mluvil, se týkaly hlavně organizace soutěží, tréninků a vytváření společného obrazu páru na tanečním parketu.

Podle Báry je také kompromis důležitý. V rozhovoru však zejména zdůrazňovala, že není možné se dohodnout, pokud nemají tanečníci společnou vizi a společné cíle. A důležité je také apriorní nastavení lidí v tanečním páru. *“No já myslím, že je důležitý se na všem zkusit nějak dohodnout, protože jinak ten taneční život nemá moc smysl. Jak to vidím kolem sebe... A I ze svého zpětného tancování... Jako pro mě je to stresující, když si ten člověk myslí něco úplně jiného a bude mě o tom ještě ponaučovat, to by prostě asi nemělo výsledek”* (Bára). Hledání kompromisů, řešení problémů či další plánování probíhá prý nejčastěji během tréninků nebo po soutěžích. Zejména při cestě ze soutěže mají poměrně dost času na to, aby spolu mohli mluvit. Nejčastěji reflektují výkon na soutěži, ale mluví také o trenérech, o dalších cílech, o dalších soutěžích I o tom, na co se zaměří v nejbližším období na trénincích.

V mnoha tématech se prolínala důležitost trenéra. Bára s Bedřichem mluvili o tom, jak kromě taneční přípravy jim trenéři pomáhají s různými dalšími věcmi, včetně psychické podpory. Také podle Borise je jeden z důležitých trenérských úkolů vybudovat v tanečnickovi víru, že se může stát vítězem. K tomu je nutné, aby byl trenér přizpůsobivý. Každý pár či jednotlivec prý potřebuje v určitou chvíli něco trochu jiného a trenér by měl trénovat tuto schopnost se přizpůsobit potřebám svých párů. Ideální trenér by měl mít podle Borise vysokou odbornost, což znamená, že *“dokáže všechno přesně teoreticky popsat a prakticky ukázat”*, nicméně upozorňuje, že to samo o sobě nestačí. *“Ta další stránka je nejenom ta taneční, ale I ta komunikačně-psychologická, protože velká část... Řeknu takhle, tancovat se naučí kde kdo. Ale uvěřit v to, že jsem dobrý tanečník, to už umí málokdo. Respektive... Vítězství na nejvyšší úrovni je z velký části, možná I z větší části, založený na tom, že uvěří, že vyhraje. Protože tancovat už tam umí každý. To znamená, že další stránkou ideálního trenéra nebo kouče je ovládat I tuhle stránku”* (Boris). Boris dále popisoval, že víra ve vítězství není jen sebedůvěra. Podle něj se tím mění celé směřování člověka. Tanečník prý musí uvěřit, že může být dobrým tanečníkem a že ho v tom nemůže nikdo a nic zastavit. Úkolem

trenéra je toto směřování v tanečnickovi probudit a živit ho. Boris dále upozorňuje, že je to samozřejmě velmi složité, protože každý tanečník má jinou historii či způsoby chování a přemýšlení, podle kterých v životě funguje. Proto je tak důležité, aby byl trenér flexibilní. S tím souvisí také to, že trenér někdy funguje jako takový amatérský mediátor konfliktů. *“Když uvidím, že se někdo hádá, tak si ho vezmu stranou a začnu mu říkat, že by se měl nejdřív soustředit na svoje vlastní tancování. A jak to má udělat”* (Boris).

Bára dále popisovala, jak kromě technické výuky tance či pomoc se sestavením choreografií jí někteří trenéři nabízeli psychickou podporu před soutěží a během soutěže. Bára vzpomínala, jak zejména v období před důležitými soutěžemi je podpora trenéra velmi prospěšná. *“(...) Jsem jím nějak škubla, ať mě netahá a [Bedřich] na mě tak vyjel, ať nejsem protivná nebo něco takového... No a trochu nás taky v týhle situaci nás [trenér] roztrhnul... No ať se nehádáme a promluvil si s náma o tom”* (Bára). S jejich bývalými hlavními trenéry prý měli několik individuálních lekcí také obecně na chování během soutěže a předsoutěžní koncentraci. Protože s nimi na soutěže tito trenéři i jezdili, mohli nabídnout okamžitou zpětnou vazbu, což umožnilo lepší plánování dalších tréninků. Jedna trenérka Báru také podporovala v období, kdy nemohla sehnat žádného vhodného tanečního partnera a dokonce jí pomáhala nějakého najít. Dále Bára popisovala, že trenéři jí pomáhají s motivací a se stanovováním si reálných cílů.

V souvislosti s tím Bára jako jedno z možných řešení špatných výsledků na soutěžích udala změnu trenéra či dokonce tanečního klubu, aby měli k jiným trenérům lepší přístup. Je to řešení, které prý nyní aktuálně zvažují, protože jsou v situaci, kdy již nemají své hlavní trenéry.

Význam vztahu

Podle Borise by měl být vztah dvou tanečních partnerů velmi podobný vztahu dvou obchodních partnerů vlastníci společnou firmu. *“Velice málo lidí tohle vnímá, že to je, že vlastně my dva tvoříme tu firmu a oba dva máme stejný díl, každý zvlášť, že ta firma jde buď nahoru nebo dolů. (...) Je to úplně stejný potom v tom tancování”* (Boris). Boris tuto metaforu tanečního vztahu jako obchodního vztahu staví na těchto předpokladech: 1. Základem je tolerance a vzájemný respekt; 2. Každý z vlastníků firmy má stejně velký podíl odpovědnosti na celkovém chodu firmy; 3. Každý z vlastníků firmy má své specifické úkoly. Jinými slovy každý z tanečníků má v tanečním páru svou roli, za kterou má odpovědnost a do které by mu měl druhý z tanečních partnerů co nejméně mluvit. Pokud by si jeden z tanečníků od toho druhého něco přál, musí to být vždy podáno s respektem.

Podle Borise je toto pro soutěžní tanec ideální forma vztahu. Někdy to však není možné čistě splnit, protože se vztah stane příliš osobním (například tím, že je taneční vztah zároveň mileneckým vztahem). V tom případě se prý na tanečním parketě často projeví, jaký vztah konkrétní lidi mají. *“Ono paradoxně, v tom vztahu to může být tak I tak. No to záleží na tom, v jaké fázi vztahu jseš. Prostě buď jsou ty dva na sebe naladěni kladně nebo záporně a... No celá ta osobní rovina se promítá do toho tréninku. To znamená, moje doporučení, což je velice těžký, ale... No bylo by dobrý to odosobnit. Ale ono to nejde...”* (Boris).

Podle Borise je pro taneční výkon v něčem výhodnější, pokud spolu tanečníci nechodí. Na druhou stranu upozorňuje, že je to velmi individuální. Právě proto by měl být dobrý trenér schopen poznat tyto individuální rozdíly a pracovat s nimi.

Bára i Bedřich jsou oba partneři s velmi podobným přístupem, jaký načrtnul Boris. Bára popisovala, jak je spokojená s tím, že s žádným tanečním partnerem nikdy nechodila. Jeden taneční partner se o ní prý ucházel, ale vedlo to k rychlému ukončení tanečního partnerství. Bára dále reflektovala, že taneční a normální život má mnoho podobných rysů (například důležitost komunikace), ale že se zároveň v něčem dost liší a je ráda, když má taneční a osobní život oddělený. Svůj vztah s Bedřichem popisuje jako pracovní nebo taneční. Má to prý přátelský nádech (kvůli vzájemnému respektu), ale I zde se Bára snaží držet si určitý odstup. *“Ale zase nemůžu říct, že bysme měli tak kamarádskej vztah, jako že bychom spolu šli na party, to jako ne. V tomhle já se zase snažím ten odstup trochu udělat, protože si zas jako říkám, nevím jako... Aby mě najednou nezačal štvát jako člověk nebo... Já se toho I trochu bojím. My se vidíme vlastně furt na tom tréninku”* (Bára). Když jsou spolu v případě výjezdu na zahraniční soutěže více dní za sebou, tak si prý povídají více a více se to podobá přátelskému vztahu. Ale většina diskutovaných témat se prý stejně dotýká soutěžního tancování.

Podle Bedřicha je výhodné, pokud jsou co nejvíce omezeny vlivy, které mohou narušovat taneční výkon. Jedním z takových vlivů může být partnerský vztah. Bedřich upozorňuje, že sám nikdy nezažil to, že by s taneční partnerkou zároveň chodil. Přiznává, že by se toho bál, zvláště když vidí hádky tanečních párů kolem sebe. *“Nechci, abysme chodili na tréninky, že budu očekávat nějakou spor nebo tak... Už tak je to tancování docela stresující, když něco nevychází. Nebo prostě... Ty soutěže se furt řešej, výsledky a tak a někdy to tělo nemůžeš přemoci k tomu aby udělalo tu techniku, kterou po tobě někdo vyžaduje... A jako nechci do toho ještě plést nějakou jako... Víš psychickou stránku z hlediska toho partneringu, protože ona ta psychika dělá taky hodně, tak se chci vyhnout problémům”* (Bedřich). Zdá se, že pro Bedřicha je důležité zejména vyhnout se konfliktům v páru, aby mohl být plně soustředěn na taneční výkon. Zároveň zdůrazňuje, že je pro něj důležité, aby ho to stále bavilo. A bavit ho to prý bude, pokud nebudou mít s taneční partnerkou zbytečné spory a budou se moct věnovat tanci. Podobně jako Bára popisoval Bedřich jejich taneční vztah jako pracovní či sportovní s přátelským nádechem. Bedřich reflektoval, že je pravda, že tanečníci spolu v páru poměrně často chodí a vyhovuje jim to. Podle něj je ale potíž v tom, že se mohou problémy z tance přenést do soukromého vztahu, čehož by se Bedřich bál. *“Co tak znám od těch jiných párů, tak to je podle mě nesrovnatelný, někdo tady tančuje a pak řve nebo brečí v šatně, to nám se asi nikdy nestalo, že bysme z toho brečeli... Takže to nám vyhovuje”* (Bedřich).

I když spolu taneční partneři nejsou v osobním partnerském vztahu, tak podle Bedřicha je nicméně velmi výhodné, pokud jsou taneční partneři povahově podobní, zejména kvůli minimalizaci konfliktů. Taneční prostředí je totiž samo o sobě velmi stresující kvůli tlakům na dobré výsledky. Bedřich by rád řešil co nejméně problémů, které nesouvisí přímo s tanečním výkonem. Proto je podle něj výhodné, pokud mají tanečníci přátelský respektující vztah, do kterého se nemísí jiné vlivy.

Podle Báry je kromě osobnostní kompatibility důležité také to, aby tanečníci v páru měli podobný vkus a podobný náhled na tanec, ale také je důležitá podobnost u fyzického vzhledu. Vzhledem k tomu, že soutěžní tanec má výraznou fyzickou a sportovní složku, je pro Báru důležité, aby byli s tanečním partnerem fyzicky kompatibilní. To znamená, že spolu vypadají esteticky dobře a také, že je patrná určitá fyzická připravenost.

V souvislosti se vztahem v tanečním páru Bedřich nicméně během rozhovoru reflektoval, že tanec ho naučil kromě tance samotného také způsob, jak vycházet s partnerkami, jak se k nim chovat a co je důležité pro prevenci určitých neshod. Toto vidí jako určitý přínos i do jeho osobního vztahového života. *“No já myslím, že třeba co se týče chování, tak si myslím, že tanec mě docela dobře vychoval, když to tak vezmu... Takže z hlediska prostě těch vztahů si myslím, že to tancování mě ovlivnilo dost do toho běžného života”* (Bedřich). Byla zdůrazněna zejména potřeba hledat kompromis a být si vědom cílů, kterých chtějí jednotlivé osoby dosáhnout. Bedřich toto reflektoval v souvislosti s jednou bývalou taneční partnerkou, na kterou byl na trénincích hodně protivný. Zpětně si říká, že to jejich soutěžnímu výkonu nepomohlo a od té doby se snaží měnit přístup tak, aby na tréninku I na soutěži vytvářel pohodovou atmosféru a dává si více pozor na to, co říká a jakým způsobem.

Případ C

Konflikty

Jako hlavní příčinu neshod tanečníků vidí Ctibor v tom, že lidé mají v páru různé hodnoty, různé směřování, různé cíle a tanec pro ně tak znamená něco jiného. Potom je prý přirozené, že se ti lidé začnou štítat. V tu chvíli začnou hledat chyby na tom druhém a vztah se potom *“jako řetězová reakce stále více rozrušuje. Prostě já nejsem spokojený s tím druhým, co vkládá do toho tancování, a proto si vymyslím jednu chybu za druhou, kterou on dělá”* (Ctibor). Podle Ctibora je důležité si uvědomit, že opravdová příčina neshod je většinou někde jinde než tam, na co si taneční páry stěžují. Chybou trenéra prý může být to, že začne řešit zástupný problém (například se pak řeší nespokojenost s pozdními příchody nebo nějaká vedlejší taneční technika). *“Takže 90% věcí které ty páry řeší, jsou úplně blbosti. To nemá jako vůbec žádný význam, je třeba pochopit, proč se to*

děje. *Většina věcí, co ty páry budou popisovat, že jsou problémy, tak nejsou ty pravé problémy, ve skutečnosti je tam něco hlubšího*” (Ctibor). Opravdovou příčinou je podle Ctibora obvykle spíše osobnostní nekompatibilita, malá komunikační kompetence a rozdílné cíle.

O stejném tématu v rozhovoru mluvili Cyril i Cecílie. Dle Cyrila je problém v tom, že oba mají jiné přístupy k tanci a k tanečnímu tréninku. Dle Cecílie to všechno vychází z toho, že jsou oba odlišné osobnosti. Cecílii například vadí, že podle ní nedokáže Cyril o tancování moc samostatně přemýšlet (I když se to prý zlepšuje) a tak jsou hodně závislí na vedení trenérů.

Podle Cyrila je Cecílie tvrdohlavá a má tendenci si stále prosazovat svůj pohled. Cyril dokonce mluvil o její tendenci bojkovat jeho názory. *“Jo jako že třeba když... Ona chce trénovat pomalu a já chci trénovat rychle. Tak když jí po hodině trénování pomalu řeknu, že to chci rychle, tak ona to udělá tak, aby dokázala, že měla pravdu, že to tak nejde. A tenhle fenomén se u nás opakuje od začátku toho, co spolu tancujeme*” (Cyril). Tyto rozdíly se projevují i v dalších podobných situacích. Například Cyril chtěl před soutěží dát dohromady rychle nějakou sestavu a trénovat to tak povšechně, aby toho udělali hodně. Cecílie prý ale trvala na tom, že chce vše dělat *“pořádně”* a tak ve výsledku *“trénují jeden krok hodinu a půl.”* Podle Cyrila je toto neopodstatněné zaměření na příliš velké detaily. Přirovnal to k tomu, jako by se ve škole učili celý první stupeň jen psát písmenka, takže se nikdy nedostanou k napsání slohové práce. Cyril se často cítí tak, že Cecílie není ochotná respektovat jeho pohled a jeho potřeby.

Tyto odlišnosti dále eskalují do vyhrocených emocí. Podle Cecílie je velmi složité si vše vzájemně vysvětlovat a trvá to dlouhou dobu. Hádky na tréninku se tak často točí kolem toho, že se nemůžou shodnout co a jak zatančit nebo jinak pochopí sdělení druhého. *“V určité chvíli on se tak až naštvál, že začal dupat do parketu a křičet po někom... Jako nějaký afekt... Mě vadilo, že jsem něco myslela v pohodě, chtěla jsem zlepšit naše tancování a on na to reaguje přehnaně. V mých očích... Ale on zase asi tu mojí reakci viděl tak, že na něj útočím, tak se asi bránil no”* (Cecílie). Podle Cecílie je Cyril poslední dobou až přecitlivělý na kritiku. Cyril během rozhovoru naštvane mluvil o tom, jak ho Cecílie neustále poučuje a reflektoval, že je to jeden z důvodů proč se konflikty v poslední době stále častěji vyhrocují. *“No to byl ten poslední trénink, měla pořádně hodně moc připomínek, jak jsem to mohl dělat lépe a mě to hodně vytočilo protože... Už ani nevím proč... Já jsem si prostě začal po chvilce připadat jako dítě ve školce, kterému ona musí říkat “a tady máš bábovičku a vem ji do ruky, užiješ si to” a mně to přišlo hrozně degradující tak jsem se hrozně vytočil”* (Cyril). Cyril během rozhovoru reflektoval, že často je naštvaný ještě dříve, než k nějakému reálnému konfliktu dojde. Například je naštvaný, když se Cecílie s někým vybavuje před tréninkem během toho, co se on už rozcvičuje. Uvědomuje si, že v pozadí tohoto naštvání může být jeho vlastní žárlivost. Podobný princip ale pozoroval i u Cecílie. *“Říkala mi, že si uvědomuje, že to přehání, když je nasraná jenom tím, že se na mě podívá, když třeba já si zavazuju tkaničku na boty a připravuji se na trénink a rozhýbávám si ruce... Tak pokud ji tohle nasrává, tak si uvědomuje, že je to moc...”* (Cyril). Jako další ilustraci výše řečeného lze použít také reflexi Cyrila, který mluvil o tom, jak byl často na Cecílii naštvaný kvůli jejímu pozdnímu příchodu, ale poté si uvědomil, že to byla pro něj spíše záminka. *“Já jsem si zpětně uvědomil to, že jsem vlastně čekal na to, až mi dá důvod na to, abych řekl, že je blbá, že už hodně dlouho dusila za nějaké věci, že jsem měl chuť jí to vrátit”* (Cyril)

Podle Ctibora je největší překážkou fungování v páru komunikace, což by měli také trénovat, protože bez toho nemohou mít úspěchy a ani si nebudou užívat tréninky. Ctibor přiznává, že pro něho to byl také bolestivý proces, kdy dělal mnoho komunikačních chyb a měl za svou kariéru hodně špatných zkušeností s tanečními partnerkami. Kvůli tomu si prý sám podkopával nohy a bránil sám sobě v tom, aby byl v tanci úspěšný. *“A hlavně vidím všechny kolem sebe, jak jim to ztroskotá, jak přesně na tomhle ztroskotá, úplně každý pár. To je šílený, prostě... Kam přijdeš do jakéhokoliv sálu všichni se hádají, prostě jako víceméně... Jako je pár výjimek světlých, ale není to... Spíš si jako sedli k sobě, není to, že by jako na tom nějak systematicky pracovali. Je prostě velmi málo lidí, kteří pracují na tom, na té komunikaci. A pochopili, že nejdůležitější je porozumění v tom páru”* (Ctibor).

Jednou ze základních překážek v úspěšné komunikaci je něco, čemu Ctibor říká ego. Dalo by se to popsat jako obranný mechanismus tanečnicků v situacích, kdy od svého tanečního partnera slyší kritiku. V té chvíli dochází k hádkám. Toto je dle Ctibora vlastně hlavní důvod, proč je potřeba učit se schopnosti komunikovat. Tanečníci jsou totiž nuceni na jednu stranu diskutovat o

tanci a dávat si zpětnou vazbu na tréninku (pohyb jednoho může ovlivňovat druhého), ale na druhou stranu mohou být citliví na kritiku. Uvedu delší citaci z rozhovoru pro lepší ilustraci. *“Největší překážkou v komunikaci v tom páru je ego... Ego, co to znamená... Něco děláte a najednou ten jeden ti řekne ‘Hele to děláš blbě’ nebo ‘Hele udělej to jinak’ nebo něco... Faktem je, že každý z nás dělá vždycky svoje maximum. I když to ne vždycky je dost pro toho druhého. A ty lidi to nechápu a tím pádem začnou jako říkat, co ten druhý má dělat a začnou ho kontrolovat a začnou se na něho dívat a řešit jeho věci. Pokud řekneš jednou někomu, že něco dělá blbě, tak to většinou pochopí. Pokud to řekneš podruhé, tak to pochopí, ale... No a pokud pokračuješ dál, v tu chvíli se prostě sekne, ego vystartuje vzhůru a v tu chvíli je peklo na tom parketě”* (Ctibor). Podle Ctibora mají tyto hádky tendenci se v páru udržovat a časem se to spíše zhoršuje.

S tématem komunikace souvisí také pojetí vztahu v tanečním páru jako zobrazení muže a ženy. Trenér Ctibor sám podporuje tradiční genderové role v tanci i v životě. Cyril v rozhovoru zmiňoval určitou kontradikci v chování Cecílie. Ze začátku se snažil Cyril vyhýbat konfliktům tím, že Cecílii vše na tréninku odsouhlasil. Poté se ale začal měnit jejich vztah a Cyril toužil být více rozhodný. Cecílie po něm rozhodnost na tréninku také vyžadovala, ale když se o to Cyril snažil, došlo k větším konfliktům. *“Ona chtěla, abych byl jako chlap, takže se snažím říkat, co se bude dělat. Ale když to dělám, tak se dostáváme do konfliktu a když neustupuju ze svých názorů tak ona začne být agresivní. (...) To znamená, že začne křičet, rozhazuje rukama, kouká do stropu nebo se některý pokusy schválně nesnaží”* (Cyril). Podobných situací popisoval Cyril několik. Vždy tyto situace skončili tím, že na sebe křičeli a/nebo si říkali nějaké ošklivé věci.

Je však velmi pravděpodobné, že v pozadí jejich konfliktů a komunikace je jejich nevyřešený osobní vztah. Cecílie zminila, že *“jednu dobu mě měl [Cyril] raději než jen jako taneční partnerku.”* Cyril také udal, že s Cecílií nějakou dobu měli romantický vztah a poté *“to vyšumělo”*. V každém případě se oba nezávisle shodovali, že tato skutečnost může být v pozadí mnoha konfliktů a mluvili v tomto kontextu také o žárlivosti.

Cecílie mluvila o riziku, že když se jeden z partnerů do druhého zamiluje a ten to neopětuje, tak to činí samotný tanec i tréninky velmi náročné. Mluvila zde z vlastní zkušenosti, že se jí to už stalo v tanečním vztahu a děje se to také nyní ve vztahu s Cyrilem. Kvůli tomu se někdy stane, že se hádají, dle slov Cecílie, *“o úplných blbostech”*, ale podle ní je v pozadí Cyrilova žárlivost. Cyril také reflektoval, že jeho žárlivost je nyní prolutá celým vztahem se Cecílií. *“No jako půlka věci je tím úplně celá postižená a půlka věci se děje jenom kvůli tomu...”* (Cyril).

Oba toto ilustrovali příkladem ze stejné soutěže, s trochu rozdílným náhledem.

“Ale stalo se mi třeba, že jsme byli na soutěži a tam jsem nějakého kluka objala hned při příchodu... [Karla], možná znáš... No a jeho to vyhodilo z konceptu a on potom už během té soutěže byl takový popudlivý na všechny jiné věci, které s tím nesouviseli a on byl jenom naštvanej. A pak jsme jeli domů a asi 2 hodiny jsme se hádali v autě. Ono totiž... Když jsme nastupovali do auta, tak jsem řekla, že když ten kluk tančil, tak se mi nelíbila na něm nějaká věc, kterou my trénujeme a my tu věc děláme dobře... A chtěla jsem jako pochválit naše tancování. Řekla jsem to myslím srozumitelně. A on byl takovej hned: ‘Ježiš proč mluvíš jenom o něm’... Pak jsem zavřela kufr a on ‘Proč mi třískáš s tím kufrem!’ A už to jelo” (Cecílie).

Cyril popisoval, že kvůli tanečnímu výkonu se v sobě celou dobu soutěže snažil dusit své naštvání na to, jak prý Cecílie celou dobu mluvila o Karlovi. Když soutěž skončila, tak ale klid ztratil. *“Takže jsem byl asi extrémně žárlivý a hodně naštvaný... No a když I při nasedání do auta začala mluvit o Karlovi, tak ještě než dořekla, co chce říct, tak když řekla Karel, tak jsem řekl, ať drží hubu, že prostě o něm už nechci poslouchat, že to je poslední člověk, o kterém se chci bavit, už o něm nechci slyšet a měli jsme dost hustou hádku v autě”* (Cyril).

Jiný problém, který Cyril popisoval, je chování Cecílie v den soutěže, kdy je prý *„často sprostá a extrémně nervózní“*. Je to dané prý tím, že nestihá přípravu. Na druhou stranu uznává, že partnerka toho má k přípravě mnohem více než partner. Cyril si chce však soutěže především užít a prý se jen málokdy stane, že se nechá neklidem Cecílie rozhodit. Cecílie o tomto tématu během rozhovoru nemluvila

Další příčinu problémů vidí Ctibor v tom, že se páry zapomínají odměňovat za to, co dělají. Pokud to nedělají, tak je to postupně přestává bavit, ztrácejí motivaci, a navíc začnou hledat problémy. Svým párům to vysvětluje na příkladu krysy v labyrintu. Pokud krysa pokaždé, když

doběhne na konec labyrintu, dostane elektrický šok, tak je jasné, že se snižuje její motivace. Nedávno to prý řešil s Cecílií. *“Ona říká: já nemám chuť dělat něco navíc pro ten tanec, nemám chuť dělat to, co vlastně ten partner chce a já jsem jí to vysvětlil. Představ si, že ty přijdeš na ten trénink, vyždímáš to tělo do maxima. A jakou odměnu za to tělu dáš? Tak a teď si představ krysu, která má proběhnout labyrintem...”* (Ctibor). Ctibor v tomto kontextu také mluví o efektu řetězce. To znamená, že pokud se pár nastaví na nějaký způsob fungování, je velmi obtížné to měnit. A to vše se navíc čím dál více stupňuje. Proto je potřeba umět se soustředit na ty fungující věci v páru, aby byly posilovány ty pozitivní věci, a ne ty negativní. Se svými páry o tom mluví jako o *“živení bílých vlků, a ne živení černých vlků”* (Ctibor), tedy o soustředění se na pozitivní aspekty tanečního partnerství.

Řešení konfliktů

Základním předpokladem pro úspěch v tanci je podle Ctibora systematické vzdělávání ve schopnosti komunikovat a rozumět druhému a tanečnímu vztahu. Cest k tomu je dle Ctibora mnoho, jemu konkrétně kromě zkušeností a studia knížek o komunikaci pomáhá studium typologie osobností. Díky tomu pochopil, že mnoho neshod vzniká ve skutečnosti kvůli různému primární nastavení lidí a jejich neschopnosti tyto rozdíly komunikovat. Když nyní Ctibor trénuje, tak snaží všechny své znalosti a zkušenosti v oblasti komunikace a vztahů využívat. To znamená, že neučí pouze technickou či mechanickou stránku tance, ale také to, jak by spolu měl taneční pár komunikovat a hlídá, zda směřují podobným směrem. Ctibor poté v rozhovoru poměrně detailně popisoval, na co si dává jako trenér pozor.

Obecně je ve vztahu mezi partnery nutné nastavit takovou formu komunikace, aby si partneři nepřipadali kritizováni, ale naopak aby si připadali svobodní v tom, že mohou společně pracovat na společném cíli. Podle Ctibora *“zlaté pravidlo zde zní: řešit pouze sebe a pouze skrze sebe můžu změnit chování partnera.”* Partnerovi může například vadit, že ten druhý není dostatečně senzitivní. *„Pokud mu začnu říkat, ať je víc senzitivní, tak je jasné, že se partner urazí a situaci to nezlepší. Takže co se dá dělat? Změnit druhého vlastním příkladem. Prostě já sám se budu snažit být ve vztahu s partnerem senzitivnější. Například... Vždy, než začnu tančit, tak partnerce vědomě a citlivě vezmu ruku... No nechám ji to prostě pocítit. Nebo se soustředím na oční kontakt. Takže nic neříkám, ale dávám svým postojem najevo, co bych si v tanečním páru přál.“* Tento způsob uvažování a chování je prý nutné taneční páry učit. Ctibor se dále snaží učit páry, aby se odměňovali a aby se vzájemně podporovali. Je prý nutné, aby si zvykli na to říkat si komplimenty a případně si i dávat nějaké dárky. Konkrétní podoba, jak se podporovat, je už individuální. Cecílie v rozhovoru popsala, jak jednou Cyrila objala a mělo to pro ni překvapivě velký výsledek. *“Jednou jsem udělala, že jsem přišla za ním a objala jsem ho, strašně dlouho jsme se objímali...A tak jsme se naladili úplně na jinou vlnu. A v tu chvíli, kdy jsme měli spor, tak jsem to udělala a ten spor zmizel. Ale to zas záleží na té situaci...”* (Cecílie). Obecně však dle Cecílie pomáhá, pokud se snaží naladit na pozitivní myšlení, tedy, že se po tréninku snaží myslet na to, co se povedlo, a ne na to, co se nepovedlo. Nechce totiž v sobě žít negativní myšlenky o tom, jaký Cyril je. Tomu také pomůže, pokud si někdy po tréninku napíšu něco pěkného nebo povzbudivého. Cyril toto také zmínil, když vysvětloval, že pokud si třeba hodinu po tréninku napíšu, tak se do té doby už dokáže uklidnit a zpětně zanalyzovat situaci.

Během rozhovoru Cecílie refletovala, že v tanci sice řeší problémy stejně jako v běžném životě, ale je to v mnoha ohledech intenzivnější. *“Když nad tím tak uvažuji... Tak fakt jo, jako ono se to nějak neliší, že by v tom tancování to bylo něco jiného. Je to intenzivnější, protože s tím druhým jsi furt. Jako... Ono ani asi s tím přítelem není člověk taky tak často jako s tím tanečním partnerem”* (Cecílie). V tomto kontextu Cecílie popisovala, jak je v tanci vlastně nucena vše řešit. To jí na jednu stranu rozvíjí, ale na druhou také vyčerpává.

Co se týče problémů vycházejících z různého směřování či různých hodnot, je někdy nutné tyto věci otevřeně pojmenovat. Jako příklad uvedl Ctibor v rozhovoru právě případ Cyrila a Cecílie. Podle Ctibora jejich hlavní zdroj konfliktů spočívá v tom, že jsou jiné osobnostní typy a tak *“se konfliktují prostě proto, že jsou. A zároveň neplní nějaké věci, co ten druhý od druhého očekává”* (Ctibor). Jedna z věcí, kterou Ctibor se svými páry proto někdy dělá, je návrh na vyhotovení partnerské smlouvy. Dá se to udělat i na začátku tanečního partnerství v rámci zkušebního období. Jde o to sepsat si, co jeden od druhého očekávají a co si mohou dát. Vzájemně si to slíbí a po měsíci

si zkontrolují, jak to funguje. Samozřejmě je potřeba tuto smlouvu sepsat společně s trenérem, aby mohl hlídat potenciální problémy (například aby smlouva nebyla příliš jednostranná). *“A po tom měsíci člověk buď udělá závěry a změní to anebo se můžou jednoduše bezpodmínečně rozejít. Jo není potřeba se trápit dva roky... Není čas! Prostě není čas... A ne každá partnerka je pro tebe dokonalá partnerka. Už z toho, co jsem řekl jo... Je důležité, abyste si sedli trošičku, takže dobré je prostě si vyříkat ty věci. To jsem teď dělal s [Cyrilem] a [Cecílií], prostě jsme na papír sepisovali, co kdo od koho chce a my jsme si to slíbili a mají tam měsíční lhůtu na, to aby si to vzájemně splnili. Pokud ne, tak je jasné, že teď není ten správný čas pro ně”* (Ctibor).

Podle Ctibora by měl být taneční trenér totiž zároveň něco jako psychologický kouč (sám říká, že pro to ještě nemá přesné označení). Zjistil ale, že je nutné, aby sám dělal určitou prevenci. To znamená, že už od začátku se snaží nasměrovat páry k určitým zásadám, například aby řešili primárně sami sebe, aby se odměňovali, aby na sobě pracovali. *“Já už od začátku... Takhle, jsou páry, kterým napravuju ten vztah a napravuju tu hlavu, protože je totálně mylná... Důležité je nasměrovat člověka tím správným směrem a on už půjde sám. Takže prostě jde o to uvést toho člověka na tu správnou cestu, kdy ví, že pokud chce něco změnit, musí to udělat sám”* (Ctibor). Důležité je také to, aby u párů podporoval lásku k tanci a jejich vlastní rozvoj.

Celkově je tedy dle Ctibora nutné systematicky pracovat na partnerském vztahu, mít společné cíle, umět spolu komunikovat a umět se tancem bavit. A to vše si neustále připomínat, neboť to jsou vždy malé kroky, které je nutné neustále opakovat. Pokud to funguje, tak je to prý reciproční, tedy že oba partneři zároveň investují svojí energii a zároveň z toho energii sami získávají. *“Pokud začnete tvořit spolu nějakou ideu, začnete spolu tvořit to, co byste chtěli vyjádřit pomocí toho tance... V tu chvíli začíná kreativita, v tu chvíli začíná zábava. No a v tu chvíli se ti vrací energie a v tu chvíli chceš znovu přijít v 5 hodin ráno na trénink a začít něco dělat”* (Ctibor).

Výše řečené zhodnocení Ctibora bylo možné vysledovat také v mnoha momentech rozhovorů s Cyrilem a s Cecílií. Oba v rozhovoru mluvili o tom, že se v poslední době snaží o problémech více mluvit, dokonce se schází po tréninku na kávu a neshody probírají. Oba však mluvili o tom, jak to nefunguje. Podle Cecílie to sice krátkodobě pomůže, ale je to hodně neefektivní. Dlouze totiž o všem mluví, snaží se vše si vysvětlit, načež se situace na chvíli uklidní a několik tréninků fungují lépe. Jenže za krátký čas se opět objeví nějaký nový konflikt, který vyústí v další hádku. Podle Cecílie se totiž nevyřeší příčina a jsou tak chyceni v bludném kruhu, který činí jejich tréninky dlouhodobě neefektivní. Cecílie se proto poslední dobou snaží mluvit s Cyrilem více mile, protože očekává potenciální problémy. Nicméně prý to moc nefunguje. Cyril v rozhovoru sice zmiňoval, že poslední dobou je Cecílie více otevřená dialogu než dříve, ale na druhou stranu reflektoval, že ho někdy její milý tón štve, protože si pak připadá *“jako dítě ve školce”*.

Vzhledem k situaci v současné době hodně využívají jako prostředníka pro řešení konfliktů trenéra. *“On nás jakoby vždycky navede... My se často hádáme o blbostech a on nám vysvětlí jako externí člověk proč se hádáme, že to třeba vůbec nebylo o té blbosti, že to bylo tady o té důležité věci. A dá nám trošku návod... A vzhledem k tomu, že my jsme oba jiní a nechápe se občas, tak nám občas vymyslí, jak to [Cyril] myslel a vysvětlí mu, jak já jsem to myslela těmi našimi rozdílnými jazyky”* (Cecílie). Kromě snahy o lepší vzájemné pochopení jim také trenér Ctibor pomáhá stanovit si určité splnitelné cíle a vzájemnou dohodu o chování na tréninku i mimo něj. Trenér zde tedy funguje jako jakási neutrální autorita, která se snaží mediovat konflikty mezi tanečními partnery tak, aby to co nejméně ovlivňovalo jejich taneční výkon.

Také Cyril vidí jako hlavní výhodu mediace trenéra v tom, že je tu někdo třetí, na kterého slyší Cecílie lépe, než když prý stejnou věc řekne Cyril. *“Ona není moc schopná takový ty nezaujatý analyzy proč dělala to, co dělala, a proč jsem dělal já to, co jsem dělal já... No vlastně je to taková předmanželská poradna”* (Cyril). Také mu vyhovuje základní idea Ctibora, že většina neshod vyplývá z různého hodnotového směřování nebo nastavení člověka. Tím pádem se snaží vysvětlit každému, jak to asi myslel ten druhý a proč je to pro něj či pro ni důležité. A nakonec se to snaží přerámovat tak, že je to vlastně výhoda, protože se dobře doplňují.

Cyril v tomto ohledu pomoc trenéra za svou dosavadní kariéru příliš nevyužíval, je to vlastně jeho první podobná zkušenost. Většinou měl prý trenéry, kteří chtěli vidět, že pár přišel na trénink trénovat, a ne se hádat. Takže pokud nějaké takové problémy vyvstaly, tak trenéři spíše upozornili na to, kolik práce od nich dostali a že by se měli soustředit na konkrétní taneční úkoly a neměli by řešit s tancem nesouvisející věci. Cyril nicméně mluvil o tom, že mu i dříve někdy pomohlo, pokud po konfliktním tréninku zavolał někomu jinému a sdílel, co se stalo. Potom se

dovede uklidnit a někdy zjistí, že se hádali kvůli něčemu jinému než si myslel. V takových chvílích cítí potřebu se omluvit, což někdy pomůže. *“To často je potřeba, abych se omluvil, abych si uvědomil, co jsem dělal já, proč jsem to dělal, vysvětlil to a řekl jí co bych příště potřeboval... A hodně tam musím dát do toho nějaké svoje opravdové emoce, tak v tu chvíli na to ona slyší a funguje to... Ale většinou se mi to povede až tak po hodině...”* (Cyril). Zpětná analýza situace tedy Cyrilovi někdy pomůže vyhodnotit opravdové příčiny toho, proč se pohádali. Například popisoval situaci, kdy se hádali o něčem na tréninku, ale zpětně si uvědomil, že byl na ní naštvaný, protože ji viděl, jak před tréninkem flirtovala s nějakým chlapem. A uvědomuje si, že potom i Cecílie reaguje naštvane, když je na ní naštvaný on a tím pádem se konflikt vyhrocuje. Podle Cyrila je ale takového náhledu schopen spíše on než ona. Také proto je to častěji on, kdo se omlouvá. Podle něj je to dané tím, že se o tyto věci zajímá. Má prý načteno hodně knih a chodil na spoustu kurzů sebepoznání. Díky tomu také zjistil, že velmi pomáhá, když *“se snažím mluvit ze srdce... Jakože nesnažím se hájit svoje zájmy a nechci z ní jako dělat blbce nebo tak. To, když se povede a řeknu to takovým klidným vážným hlasem, tak už se nehádáme”* (Cyril). Cecílie v rozhovoru sama reflektovala, že někdy chce, aby jí Cyril chytil za ruku a zastavil ji, aby ho poslouchala.

Ctibor dále mluví o tom, že v určitých případech je nutné ze situace odstoupit, aby se páry nedostaly k destruktivnímu chování. Vlastními slovy mluví o tom, že ego je někdy tak silné, že v tu chvíli nelze otevřeně komunikovat nebo řešit pouze sám sebe. Jakákoli hádka je problematická, protože narušuje trénink, a proto je prý nejlepší ze situace rychle odejít. *“Rychle pryč, to znamená na záchod, napít se, dál od toho druhého... Abys měl čas jako cooldown, trochu si vyčistit tu hlavu, uvědomit si, že to, co se stalo není to o tom, že bys udělal něco špatného. Prostě se něco stalo, vystoupalo ti ego kvůli nějaké rozepři, je to normální”* (Ctibor). Stejně tak, pokud partner pozoruje něco takového na tom druhém, může sám navrhnout pauzu nebo navrhnout trénování něčeho jiného. Cyril také v tomto kontextu reflektoval, že pro konstruktivní způsob řešení konfliktů je potřeba být klidný a zároveň vážný, a pokud to nelze, tak je někdy potřeba uniknout ze situace pryč a podívat se na ní s odstupem (viz výše zpětná analýza situace). Pokud si Cyril dokáže uvědomit, že se schyluje ke konfliktu, je prý dobré ze situace včas odejít, dát si 5-10 minut pauzu, vychladnout a pak se vrátit k tréninku. Dříve toto prý dobře fungovalo, ale v poslední době už moc ne. Když to udělal na posledním tréninku, tak stejně potom dlouho trvalo, než se dokázali vrátit k tréninku a došlo k další hádce.

Na druhé straně Cyril popisoval různé variace přístupu k řešení konfliktu ve smyslu vyhýbání se konfliktu. Výše popsaná strategie je spíše krátkodobé vyhnutí se konfliktu s cílem řešit situaci později. Cyril však také popisoval, že jeden čas se pokoušel s Cecílií řešit neshody prostě tím, že jí odkýval, co ona chtěla a myslel na něco jiného, vyhýbal se tím problémům. V tu chvíli se prý konflikty zmenšily. Problém byl v tom, že to nebylo dlouhodobě udržitelné, zejména v období, kdy chtěl Cyril s Cecílií chodit, protože v tu chvíli cítil, že by se měl umět více postavit sám za sebe a chtěl tak působit více jako rozhodný muž. A v tu chvíli se konflikty opět obnovili.

Cyril se v jedné chvíli pokusil vyřešit osobní vztahové problémy s Cecílií tím, že se pokoušel odosobnit. To znamená, že se choval, jakoby měli čistě profesionální vztah. Doufal, že se mu potom bude lépe dařit nebrat si většinu věcí příliš osobně. Tato strategie ale vždy brzy selhala. Zdá se, že čistý pracovní vztah ve výsledku nechtěl ani jeden z nich. *“Vždycky, když mě napadlo, že bych zkusil taktiku a teorii, že ona je pro mě jenom pracovní nástroj a já na to sral, co ona dělá, tak ona řekla, že to prostě nedává, že to takhle mít nemůže. A vždycky do tří dnů mě přesvědčila o opaku. Začala mě objímat a pusinkovat a já jsem na tohle zapomněl, že jsem chtěl mít nějaký pracovní vztah. Takže vyprdnout se na ní a hrát těžký nezám, to jako moc nejde. A ani bych to jako tak reálně nechtěl”* (Cyril).

Dle Cecílie někdy pomáhá otevřená ventilace emocí. To znamená, že se někdy pohádají, *“poštěkají”* a za chvíli se to zlepší a mohou se vrátit k tréninku. Tento způsob řešení ovšem poslední dobou přestává fungovat, protože konflikty se vyhroccují a zdá se, že ventilace emocí nyní spíše vytváří další problémy. *“Ted’ už to trvá teda dyl ty hádky a dál se to prohlubují. Dřív jsme si řekli 4 hnusné věty, pak jsme se tomu vysmáli, objali se a dobrý. Dřív jsme to měli tak, že my dva se potřebujeme jen vyřvat... No... Ted’ už se hádáme tak, že nás to vyčerpává”* (Cecílie).

Cyril se ještě krátce zmínil o jeho postoji k řešení potenciálních problémů v den soutěže. Soutěže jsou dle Cyrila převážně bez větších problémů díky tomu, že v den soutěže *“nechá po sobě”*

všechno stéct". Protože partnerka toho má k zařizování více, je podle něj důležité přijmout tolerantní postoj a nebrat si věci osobně. Tradičně prý předsoutěžní příprava probíhá tak, že Cecilii pomáhá a uklidňuje, zatímco ona mu jedním dechem nadává a vzápětí se omlouvá. Cyril to bere jako součást soutěže a zásadní je pro něj dokázat zůstat být klidný a podporující, aby jeho neklid neovlivnil soutěžní výkon. "Já nevím... I kdybych měl zaprodat matku, tak prostě nechci vytvořit nepřijemnou atmosféru, protože si myslím, že by to ten soutěžní výkon zničilo. Snažím se nezatížit ten soutěžní výkon tím, že bych byl nervózní a agresivní předtím, než půjdeme na parket" (Cyril). Cecilie tento postoj na Cyrilovi prý podle něj oceňuje. Ona sama se o tom v rozhovoru nezmínila.

Význam vztahu

Podle Ctibora je jedna ze zásadních věcí pro dobré fungování v tanečním páru to, aby oba partneři plnili své "přirozené" role muže a ženy. Zdálo se, že Ctibor má tyto role velmi jasně definované. Podle něj jsou zcela stejné v tanci jako v životě. "Partnerka musí vzhlížet k partnerovi jako k modle, jako vážně... To je největší inspirace pro chlapa. Co pro partnerku... Chlap v partnerce, v té ženě, musí vidět právě tu ženu, musí vidět tu jemnou bytost, o kterou by měl pečovat. A on by o ní měl pečovat, v tu chvíli je partnerka vždycky spokojená" (Ctibor). Pro kontext může být důležité dodat, že Ctiborova soutěžní partnerka je zároveň jeho životní partnerkou.

Ctibor prý často slyší, že není dobré, aby spolu taneční pár zároveň chodil či spal, protože to narušuje efektivní tréninkový proces. Dle Ctibora to je "skoro pravda". "Doopravdy je to tak, že když s někým tančíš, tak spolu trávíte většinu času. Pokud s někým začneš chodit, trávíte spolu ještě víc času... To znamená, že jediný faktor, který to ovlivňuje, je to, že to ještě více prohloubí to, co je. Pokud si nerozumíte, tak si budete nerozumět víc. A pokud si rozumíte, budete si rozumět víc. A pak tam jsou samozřejmě takové věci, že pokud máte nějaký cíl společný, což je tanec, tak společný cíl dělá hrozně moc velké nároky na ten pár, na tu komunikaci, na všechno prostě to dělá tlak... A pod tím tlakem právě když spolu nedovedou komunikovat, když jim není společně dostatečně dobře, tak potom propadnou tomu tlaku a tam se to narušuje... Takže zase jde vlastně jenom o to, jaký je ten vztah" (Ctibor). Ctibor zde reflektuje něco podobného, co v rozhovoru popsala I Cecilie, tedy že prostředí soutěžního tance může odrážet realitu v tanečním páru i osobností tanečnicků, ale s poněkud větší intenzitou. To všechno je navíc komplikované společným ambiciózním cílem, tedy dobrými výsledky na tanečních soutěžích. V konečném důsledku podle Ctibora nejde ani tak o to, jestli spolu pár chodí či nechodí, ale o to, jak spolu dokáží komunikovat a zda jdou stejným směrem. Stejný směr a společný cíl je přitom důležitý proto, aby dokázali společně odolat tlaku, které soutěžní prostředí vytváří.

Ctibor dále mluvil o podobnostech opravdového partnerství a vztahu v tanečním partnerství, včetně podobnosti se sexem. Podle něj lze z tance poznat, jak to bude párům fungovat v sexu a také jak jim to může fungovat ve vztahu. Jako hlavní rozdíl udává v tom, že v tanci to bývá intenzivnější a že je zde společný ambiciózní cíl, který může vše komplikovat. "Vztah funguje stejně jak v tanci, tak v partnerství v životě. Všechny zákony, všechno tam funguje stejně. Jo samozřejmě při tanci akorát jenom občas je... Ještě vzniká větší konflikt kvůli tomu, že máte společný velký cíl, který jako dělá tu cílevědomost. A to zvyšuje trošku náročnost. Ale co je velmi důležité pochopit je to, že prostě tanec rovná se sex a tím pádem co se naučíš v tanci, to umíš v sexu. A co umíš v sexu, to umíš v tanci. No prostě když člověk měl dost sexuálních partnerek a dost partnerek na tancování, tak pochopí tu spjitost, tu propojenost" (Ctibor). Podle Ctibora je toto hrozně důležité už při výběru partnera. To znamená, že když tanečník hledá nového partnera, musí především pozorovat, jak se s ním cítí. Upozorňuje, že sexuální energie nemusí znamenat imperativ, že spolu musí tanečníci dříve nebo později také spát. Určité sexuální napětí nicméně prý v tanečním páru pomáhá.

Ctibor popsal jeden případ, který je prý zdánlivě výjimka z výše řečeného. Jeden taneční pár byl složen z člověka, který je velmi citlivý, intuitivní a tancuje spíše živočišně. Partnerka byla velmi perfekcionista a precizní. Osobnostně byli velmi odlišní. Navíc v osobním životě byli oba sexuálně přitahováni k osobám stejného pohlaví. Nicméně jejich taneční partnerství fungovalo velmi dobře, a i na soutěžích byli velmi úspěšní. Dle Ctibora to fungovalo proto, že se vzájemně respektovali a uznávali své odlišnosti a oceňovali sílu toho druhého. Tento příklad prý odkazuje na to, že sexuální energie může nabývat mnoha různých podob. Ale možná ještě více to, jak zásadní je schopnost komunikovat a mít společný cíl, protože to může samo o sobě zabránit potenciálním problémům.

Cecílie přiznává, že byl vždy její sen mít tanečně-romantický vztah. *“No... jako v první řadě, já jsem si hrozně přála s tím svým partnerem I chodit a fakt mít nějaký hezký vztah. A tu lásku a ty velké emoce které člověk má, sdílet skrz ten tanec”* (Cecílie). Takže její ideální partner by byl zároveň její přítel/manžel. Jako jednu z výhod tanečně-romantického vztahu udává, že jí díky tomu jednodušší řešit případné konflikty, protože můžou dát řešení více času a prostorů. Navíc je vztah potom prý celkově opravdovější. *“Přijde mi, že to, že toho druhého máš rád, tak je tam často I jako o to větší smysl všeho, vyřešit to, pochopit toho druhého.... Podle mě, když je ten vztah čistě pracovní, tak to není úplně tak... Mluvim z vlastní zkušenosti”* (Cecílie). Na druhou stranu Cecílie reflektovala určitý paradox, že I když s Cyrilem nemá romantický vztah, tak dokáže nyní mnohem lépe vyjadřovat na soutěži emoce než když tančila se svým přítelem. Dává to však do souvislosti spíše se svou taneční zkušeností, neboť když začínala, tak se necítila tak sebevědomě a svobodně, aby mohla své emoce volně vyjadřovat. *“Takže I když to teď s Cyrilem není taková jako realná a velká emoce jako s tím prvním partnerem, tak to podle mě nějak umím lépe prodat a lépe ukázat a možná si to I lépe užít... Na druhou stranu, s tím prvním partnerem to bylo pro mě, můj osobní zážitek, protože to bylo opravdové a nemusela jsem se tak strašně moc snažit pro to, aby to vzniklo... Ale myslím že v té době jsem ještě nebyla jako tak moc ostrželená v tom tanci, takže jsem se možná I bála trochu být taková uvolněná a dávat to ze sebe ven”* (Cecílie).

Na způsob řešení konfliktů obecně mělo podle Cecílie velký vliv to, zda měla s tanečním partnerem zároveň romantický vztah nebo ne. Pokud ano, tak bylo podle ní jednodušší hodit některé věci za hlavu a celkově se neshody prý řešili snáze, protože na dořešení měli více času či prostoru a měli větší motivaci si vše vyjasnit. *“Když si vzpomenu sama sebe s tím prvním partnerem, tak byly problémy, za kterým jsme zavřeli dveře a pak jsme se jako měli dobře. Jako že jsme se už dál nehádali po tréninku doma a měli jsme hezký večer prostě...Ale byly chvílky, kdy jsem... Spíš já než on teda... Kdy jsem nedokázala zavřít nad tím ty dveře a potřebovala jsem to ještě probrat po tom, což nám ten večer někdy zneprjemnilo. Na druhou stranu, když jsme se prostě měli rádi a taky jsme se nechtěli celý večer hádat, tak ten člověk to toho člověka tak nějak tlačí to vyřešit a dořešit...”* (Cecílie). Zdá se, že kromě pochopitelné tendence dořešit neshody kvůli pohodě v soukromém životě zde může být v pozadí I nutnost dořešit neshodu před dalším tréninkem. S tímto tanečním partnerem měla Cecílie nejdelší dosavadní taneční partnerství (4 roky, z toho 3 roky spolu chodili).

Cyril také mluvil o tom, že by si přál se svou taneční partnerkou zároveň chodit. Díky tomu by mohl svou velkou zálibu sdílet se svým milovaným člověkem. S určitým povzdechem však dodal, že to nikdy nezažil, takže vlastně neví, jaké to je. Nicméně podle něj je to dobrý nápad zejména v případě, že je tanec pro oba partnery důležitý a soutěžnímu tanci to prý může spíše pomoci, protože taneční exprese je poté opravdovější. Cyril mluvil o tom, jak mají sice s Cecílií náročný vztah, ale na druhou stranu mezi sebou mají dobrou energii na soutěži. Uvažoval o tom, že je možné, že nejasný vztah mezi nimi vytváří napětí, které se potom v tanci projeví. *“Tak já právě na to sázím na té soutěži, že nám lidi říkají, že máme dobrou energii... Tak já to dělám opravdu ty věci... To není, že bych dělal divadelní hru. Ale já si to myslím, já to žiju... Já to chci být ta věc”* (Cyril).

Cyril upozorňuje, že ne u každého tanečního páru se dá říct, že jim osobní vztah svědčí. On osobně má však jasnou preferenci, zejména pokud by byl pro oba tanec podobně důležitý. *“Já bych byl rád, aby ta taneční partnerka byla I moje životní partnerka, abych s ní mohl sdílet to, co mě nejvíc... Jako to, co mi dává drive do života, tak aby to sdílela se mnou... Ne abych to sdílel s nějakou jinou ženskou a pak to tý svojí doma vyprávěl...”* (Cyril). Ideální taneční partnerka by podle Cyrila měla být do tance samotného nadšená a měla by o něm tak mluvit. S tím souvisí jeho předpoklad, že by měla partnerka chtít chodit hodně trénovat a nesmí ji být líto investovat do tance mnoho peněz. Dále by si přál, aby ho taneční partnerka inspirovala. To znamená, že by chtěl, aby ho dostávala *“za hranice své komfortní zóny”* a aby mu *“ukazovala cestu do míst, kam by sám přirozeně úplně tolik nešel”* (Cyril). Dá se shrnout, že by si Cyril přál, aby ho partnerka rozvíjela (jak po taneční, tak osobnosti stránce). Cecílie dle Cyrilových slov splňuje mnoho z jeho ideální taneční partnerky. Oceňuje na Cecílii zejména její smyslnost, spontánnost a to, jak v něm dokáže probouzet sexualitu, jak ho dokáže inspirovat. Prý v něm probouzí nové emoce a vášně, kterých si dřív u sebe nebyl vědom. *“Hodně ty kontaktní věci, které jsem se předtím možná trochu bál dělat”*

pořádne a naplno... Takže je teď s ní jako dělám, aniž bych se styděl, že jí klidně prostě třeba chytím za boky a přitáhnu k sobě, ať se dívá třeba 200 lidí a udělám to úplně naplno a vášnivě tak aby... Jako kdyby to byl v posteli prostě no... A to je věc, která mě dlouho nešla. A teď prostě ona mě svojí energií, přirozeností, ale I slovy k tomu dovedla.” Cyril si během rozhovoru povzdechl, že vlastně osobní partnerský vztah v tanečním páru nikdy nezažil. Měl už 9 partnerek, nejdelší taneční partnerství mu trvalo asi dva a půl roku, ale poměrně často skončilo po několika měsících. Jako nejčastější důvody pro rozchod uváděl buď to, že to spolu tanečně nefungovalo nebo že do tance nechtěla partnerka investovat tolik financí, co byl ochotný investovat on. Ačkoli s žádnou partnerkou nechodil, tak s některými byl vztah nejasný, což také mohl být jeden z důvodů pro rozpad tanečního páru. Většina jeho tanečních vztahů tak měla ve výsledku spíše povahu pracovní spolupráce. “Asi to byly takový docela pracovní vztahy, protože skoro s žádnou holkou jsem se jsmo jako... Nechodili třeba spolu na nějaký koupaliště nebo potom někam nebo... Tak prostě jsme spolu tancovali. Hodně jsme spolu bavili, když jsme chodili na tréninky nebo z tréninku, ale... Asi to byl takový pracovní vztah, to je docela dobrý označení” (Cyril). Se současnou taneční partnerkou je ale tato definice nejasná. Cecílie s ním chce mít důvěrný vztah, on s ní také. Na druhou stranu se ale zdá, že by s ní rád chodil, zatímco Cecílie s Cyrilem chodit nechce.

Další témata

Ve všech třech rozhovorech se zúčastnění nějak vyjádřili k významu tance a jeho spojitosti s osobním rozvojem.

Cecílie má tanec jako takový hodně ráda, je to pro ni velmi obohacující a osobně rozvíjející činnost. Také během rozhovoru zdůrazňovala propojení tance se životem a jak se tanec stal součástí jejího života. “*Já mám pocit, že se skrz ten tanec přibližuji mnohem víc sama sobě po všech stránkách... Že se uvolním, víc ve mě proudí energie a rozvíjím se I mentálně, pohybově, I potkám lidi... A baví mě to*” (Cecílie).

Cyril mluvil o osobním rozvoji v tanci velmi konkrétně. Mluvil například o tom, jak si často zpětně uvědomuje, že se hádá s partnerkou kvůli úplně jiným věcem a že mu to dává také nový náhled na sebe. Postupně si začíná prý uvědomovat, že “*hádky v páru nebudou jen kvůli těm holkám, ale hodně, a možná hlavně, kvůli mně*” (Cyril). Použil zde příklad svého trenéra, který jim vyprávěl, jak hledal svou ideální partnerku a až po tom, co se více poznal, tak zjistil, že ideální partnerka byla jeho úplně první taneční partnerka. Takže z toho Cyril vyvodil, že člověk musí změnit sebe, aby mohl najít toho svého ideálního tanečního partnera. “*A že jako vlastně to není o tom, že mám hledat venku, ale že musím pracovat na sobě a že dokud budu střídát jenom partnerky, tak nikdy nenajdu žádnou, s kterou vydržím. Takže I z tohoto důvodu jsem ochotný na tom pracovat, protože pořád si uvědomuji, že nejsem vůbec... Prostě musím to brát tak, že I já jsem blbej, ne jenom ona*” (Cyril).

Případ D

Konflikty

Dita s Dušanem v rozhovoru nejvíce mluvili o hádkách na tréninku. Ze začátku to bylo dané hlavně tím, že Dušan Ditu učil, protože měl na začátku vyšší taneční výkonnost, nyní to však již Dita vadí. Proto často zažívají na trénincích hádky, někdy na sebe křičí. “*A já jsem mu vyčítala, jak se chová. Asi by mě to neměla naštvat jo, mě jako nevadí, když dá zpětnou vazbu. Ale zase jak spolu chodíme, tak jsem na to asi taková citlivější. Samozřejmě nevím, kde je ta míra. No prostě u těch hádek si řekneme spoustu věcí, ale myslím že nám to dojde až po tom. Já myslím, že v té chvíli prostě nejsme schopní si vzít z toho, co ten druhý říká. Jak jsou v tom ty emoce a jsme naštvaní. Ale potom zpětně o tom promluvíme a dojde nám to. Já se totiž v tu chvíli uzavřu a pak mi unikne pointa. A to si myslím že on má taky, když vidí, že jsem naštvaná*” (Dita). O tomto tématu mluvil také Dušan, jednak reflektoval, jak to učil zejména své bývalé partnerky a přistupoval k tomu velmi sportovně, což plodilo další problémy. S Ditou se snaží nechávat jí více prostoru (viz níže), ale přesto tím, že je sám temperamentní, tak se snadno naštvá a k hádkám proto stále dochází. Také podle Dušana to je zveličené tím, že jsou s partnerkou v osobní vztahu. “*Ale v momentě, kdy jsem měl horší partnerky, tak jsem měl tendenci jim vysvětlovat, co mají dělat, vlastně je trénovat. A ještě když jsem s nima něco měl, tak začínali být naštvaní. Já myslím, že scénář byl vždycky stejný, nebo*

já si myslím, že oni se prostě naštváli a pak to nechali bejt a přestali se snažit. A já jim říkám, takový to sportovní, hele my teď tady musíme 3 hodiny trénovat, protože zatímco my netrénujeme, tak ostatní 3 hodiny trénují. Takový to, co říká Jágr jo... A to mi přijde jako základní, jak se musí trénovat a jak se musí chovat. No a pak se naštvu, začnu říkat hnusný věci a už se to veze“ (Dušan). Podobný problém Dušan s Ditou popisovali i na soutěži. Dita byla před soutěží s Dušanem vždy nervózní, ale snažila se být soustředěná na své úkoly, nicméně Dušan ji někdy během soutěže kritizoval, což ji velmi rozhodilo. „Akorát na jedné soutěži jsme se pohádali, že mi po soutěži začal říkat, co dělám špatně. A to je jediný, co nezvládám, protože já můžu mít třeba dobrou pocit, ale jakmile on řekne že je to špatně, tak je to o tisíc věcí horší. On mi prostě naruší to, na co myslím, na co se koncentruju. A pak se to zhorší. A já už poznám, když odchází z parketu naštvanej a to mě rozhodí, já s ním pak nedokážu fungovat jako s partnerem na té soutěži. Pak jsme se začali dohadovat, že mi to říkal po každém tanci skoro, tak jsem mu řekla ať je ticho, to se naštvál a už to jelo“ (Dita). Dušan sám v rozhovoru reflektoval, že vždy na soutěžích měl tendenci být víc soustředěný na partnerku než na sebe, vždy ji říkal, co má dělat a co udělala špatně. Ve výsledku proto i on sám tančil hůře, protože nebyl soustředěný na svůj vlastní výkon. Teď se to však snaží změnit a myslí si, že se mu to daří, což potvrzuje i Dita. „Dřív jsem měl pocit, že to kazí ta partnerka. Že mi nedává možnost tancovat. Že se musím starat o ní. Ale teď mi to tak nepřijde. Prostě já tancuju, ona tancuje. Jako já vím o tý svojí chybě... Což jsem předtím nevěděl, protože jsem nebyl soustředěnej na sebe ale na ní a tak jsem měl prostě pocit, že je to její chyba. A poslední soutěž, tak já jsem vůbec neřešil, co ona šla špatně, co já jsem šel špatně a začal jsem se soustředit prostě na další tanec. Kdežto dřív, a i s Ditou dřív, jsem sklouzával k tomu, že jsem komentoval, že je tam nějaká chyba. Ale spíš je to tím, nebo myslím... Že teď jsem byl víc připravenej, kde chci co dělat a ponořil jsem se do toho stavu, co chci dělat a byl jsem na to soustředěnej. Jenže předtím jsem pořád všechno komentoval. Ale teď jsem věděl, co chci na té soutěži tak jsem si ani neuvědomil, jestli bylo něco blbě. Já prostě na těch velkých soutěžích, to byl vždycky můj problém já chtěl prostě vyhrát, udělat to nejlepší co můžu, úplně se na tom parketu roztrhnout a když to nešlo podle představ, tak jsem obviňoval ji a potom ani já jsem netancoval dobře“ (Dušan). Oba však dodávají, že se nakonec vždy dokážou usmířit a že se snaží nastavit si určitý způsob chování, který jim funguje a na kterém pracují, a zejména Dušan v rozhovoru reflektoval svou cestu související se změnou přístupu k řešení konfliktů (viz níže část řešení konfliktů).

Daniel i Daniela se shodují v tom, že zdrojem neshod a konfliktů je obvykle něco jiného, než co sami tanečníci za neshody a konflikty udávají. Podle Daniela je největší podstatou problémů to, že tanečníci neznají dobře sami sebe a nemají jasně definované cíle a cestu k nim. Často mohou převzít cíle někoho jiného. Jako základní překážku, kterou soutěžní páry musí překonat, je vytrvalost v setrvání cesty k cíli. Páry si tak prý sami vytváří problémy tím, že často mění svou cestu (ať už změnou trenéra či změnou partnera) a poté hledají problémy jinde a v páru se tak tvoří konflikty. „Takže já vidím jako zdroj neshod hlavně v různý vytrvalosti setrvat na jedny cestě dlouho. Protože ten tanec je takovej bohatěj, obsáhlej, náročnej prostě na koordinaci, že to nejde se naučit za měsíc. Za rok se naučíš nějaký základní principy, který když si osvojíš, tak to jde všechno líp, ale prostě je tam spousta práce. A to se ještě nebavíme o soutěži. To je další svět jinej, který má svoje principy. A teď ty lidi jsou netrpěliví, dopadnou na soutěži jinak, než si představovali a už si myslěj, že je to špatně. Ale oni nechápou, že to nějakou dobu trvá, že to mají brát jako přípravné soutěže. Ale začnou pak hledat problémy jinde a každěj má na to svůj názor, kde je zakopanej pes, a tak se začnou hádat na tréninku“ (Daniel). Podle Daniela je proto jedním z úkolů trenéra udržet taneční páry na jedné cestě a motivovat je k tomu, aby vydrželi.

Nejčastěji podle Daniela páry udávají, že se hádají kvůli nějaké figuře, jak něco zatančit. Ale problém je v tom, že se to tanečníci často vnímají jako osobní kritiku, což může vyplývat z toho, že dle Daniela dělají mnoho komunikačních chyb. „Ona třeba řekne, že ho tam on tlačí... A on to vezme osobně jako kritiku, což jako je pochopitelný, ale prostě když si osvojíš ten princip, že ona to bude říkat jako „prosím Tě, já potřebuju...“ a přizvat ho k tomu, aby to bylo společný řešení a na druhou stranu, aby ten chlap to nebral tolik jako kritiku, ale spíš jako žádost o řešení... Prostě principy komunikace chybí, taneční komunikace. Asi i lidský... Ale prostě, aby ty lidi spolu uměli komunikovat. A to je i můj trenérský cíl. Prostě vyučít je tak, aby mě už nepotřebovali, abych jim nemusel překládat, co co znamená. Aby byli nezávislí na sobě. Samozřejmě se budem dál potkávat,

ale už to není jako pokladač principů a inspirátér, ale budu prostě to třetí oko, expertní konzultant, poradce. A oni si to už osobně vyřešej“ (Daniel).

Podle Daniely vznikají poměrně často konflikty kvůli různé taneční výkonnosti v tanečním páru. Potom se stane, že jeden partner učí druhého, a i když to třeba ten druhý ze začátku snáší, tak je dle Daniely jen otázka času, kdy se začne bránit. A potom je prý už poměrně těžké změnit určitý nastavený způsob komunikace. *„Je důležité se přizpůsobit a dát druhému čas. Ale tak... Jestli jeden z partnerů je lepší, tak se nevyhnutelně bude stávat, že jeden druhého učí, to je normální. Ale jde o to jak – jestli je to opravdu výpomoc a oba to tak cítí nebo jestli je to ve skutečnosti ukázání převahy“ (Daniela).*

Toto je velmi jasně ilustrováno v případě Dušana, který popisoval, že od určité doby trénoval většinu svých partnerek, což vytvářelo problémy. Dušan sám to prý bral jako pomoc, ale partnerky to vnímali velmi osobně. *„Největší problém je... Vlastně nejhorší je, to se tak pořád opakuje, že já tu partnerku učím. Takže prostě místo toho, že trénujeme, tak já ji učím. To je pořád problém, co se táhne, i když teď se to snažím řešit trochu jinak. Je to z mého hlediska z toho důvodu, že ty informace, co mám, co jsem koupil, tak se je snažím sdílet v tom páru a zase mi říkají, že největší trenér je v tom páru ten druhý... No teď se to snažím řešit jinak, protože když to tak řeknu, tak už jsem si tím zkazil třeba tři ty partnerky. Já si myslím, že je to moje chyba“ (Dušan).*

Dita v rozhovoru také mluvila o tom, jak toto trénování Dušanem vnímá. Za začátku to brala jako dané, ale postupem času ji to začalo stále více vadit, což potvrzuje výše zmíněnou reflexi Daniely. *„A on mě jako vzal k sobě, když měl vyšší výkonnost, ale viděl ve mně potenciál, tak si myslel že si mě vypiluje pro sebe. Což jako jsem s tím počítala, ale teď už mi to vadí, že se vlastně pořád řeší, co dělám špatně já. Což na začátku dobrý, ale teď už mi to začíná lézt na nervy. Do toho on je emocionální že mi to jako nejde, tak se naštve, a to je kámen úrazu. Mě třeba nevadí, že je dominantní a jsem ráda, že mě učí, ale na druhou stranu se mi nelíbí, jak to podává. V tu chvíli se cítím, že tančím špatně, přitom si nemyslím, že tančím nějak špatně. Ale on to někdy podává tak, že se mi přijde, že se mi vysmívá. Já jako chápu, že to tak třeba nemyslí... Neměla bych si to brát tak osobně, ale není to jednoduchý“ (Dita).*

Dalším zdrojem konfliktů je dle Daniely to, že často jsou tanečníci v páru různě soutěživí a výsledky na soutěži pro ně mají různou váhu. *„Prostě klasicky, jeden chce víc, jeden chce míň a pak se ten jeden snaží druhého dotlačit k tomu, aby víc trénoval“ (Daniela).* S tím souvisí častý problém dohadování intenzity a četnosti tréninků a také výběr trenéra, kde vidí Daniela někdy problém v tom, že tanečníci berou lekce s více trenéry a pak jim chybí jeden jasný směr, protože mohou být potom informačně přehlcní. Dále dle Daniely páry řeší konflikty kvůli vhodnému image, politickým lekcím či hubnutí, ale v pozadí všeho je dle Daniely tlak na taneční výkon, který tanečníci často nevhodně ventilují na tréninku mezi sebou v tanečním páru. Toto potvrzuje v rozhovoru Dita, když mluví o tom, že nejčastěji sama vytvářela v páru konflikty kvůli tomu, že nebyla spokojená s prací a aktivitou svého tanečního partnera. *„Já vyžadovala, aby partner byl aktivní, tančil, i se zapojoval a komunikoval. A stávalo se mi, že jsem byla aktivní hlavně já a vedla jsem ten trénink, což mi nevyhovovalo, protože myslím, že ten trénink by měl vést partner, teda ideálně 50 na 50 nebo z trochu větší části on. Já jsem vlastně vytvářela ty neshody, protože jsem chtěla, abysme víc trénovali“ (Dita).*

Podle Daniely vychází mnoho konfliktů jednoduše z toho, že jsou tanečníci unavení. Je to jednoduchá příčina, která se často podceňuje. Fyzická i psychická únava je totiž vzhledem soutěžnímu prostředí prakticky nevyhnutelná (zejména pokud jsou ambiciózní a vytváří tak tlak sami na sebe). Proto je podle Daniely velmi důležité umět případně z tréninku i odejít. *„Někdy jsou prostě přepracovaní a já jim na férovku říkám, že by tady neměli být. Protože ten tanec je nesmí ovládnout. Nesmí to být otročina. Musí to být pořád zábava, dobrá nálada, i když v tom třeba mají nějaký ambice. Já tohle dodržuju, ať si kdo říká, co chce, nesmí se přepracovat, je potřeba udržovat psychickou pohodu. Se všema svýma partnerama jsem to tak měla, že když je jeden unavený nebo mrzutej, tak jsme šli na kávu nebo jsem prostě ukončila trénink. Chci být soustředěná na tanec. A často se vlastně stalo, že jsme pak sami chtěli jít trénovat, když jsme odpočinuli. Jinak se to bude prostě zhoršovat, nechut pracovat, nechut být na parketě...“ (Daniela).* Daniela reflektuje, že díky této zásadě měla velmi málo konfliktů se svými soutěžními tanečními partnery a snaží se to učit i své studenty.

Daniela dále mluví o tom, jak se do podoby konfliktů hodně promítá typ tanečního vztahu, který tanečníci mají. Obecně ti, co jsou spolu zároveň v partnerském vztahu, zažívají více konfliktů, protože si k sobě více dovolí a přináší si své osobní problémy na taneční parket. Nejvíce konfliktní jsou však dle Daniely ty páry, ve kterých mají tanečníci pro sebe jinak definované priority. „*To říkám z mojí zkušenosti, jo, že to, když spolu chodíte, tak už to není prostě jenom tanec, tanec, tanec. Ale když to tak má jenom jeden a pro druhého je prioritou ten tanec a výsledky, tak budou nutně konflikty, protože jeden chce prostě víc trénovat kvůli výsledkům na soutěžích, zatímco ten druhý chce tančit, protože chce tančit se svým partnerem. Z toho asi vzniká nejvíce konfliktů, ale proto je právě důležitý vědět, co vlastně děláme*“ (Daniela).

Obecně je dle Daniela i Daniely potřeba přistupovat ke každému individuálně, proto oni sami spolu vždy o svých párech mluví. Na druhou stranu vidí určitý proces, který se u tanečních párů opakuje. Často jsou na začátku velmi ambiciózní, chtějí uznání zvenku a jsou kritičtí na svého partnera, na kterého svalují vinu za neúspěch. Postupem času se buď naučí lépe s partnerem komunikovat, převzou odpovědnost za vlastní výkon, definují si své vlastní reálné cíle ve svém tanečním páru a osvojí si určité principy tréninku – anebo skončí, protože zažívají neúspěch. „*Ty lidi jsou různý, jsou originální, co příběh to něco jinýho, ale určitej proces a cesta se prostě opakuje*“ (Daniel).

Řešení konfliktů

Jako nejčastější způsob řešení konfliktů udává Dita diskuzi na tréninku a rozhovor, například u kávy. To jí prý docela dobře funguje s Dušanem, i když někdy se hádají tak, že na sebe křičí. Dita mluví o Dušanovi jako o dominantním a emotivním partnerovi, který je nicméně cílevědomý, což je pro ni důležité. Proto se snaží pracovat na tom, aby nebrala jeho kritiku osobně, i když to není vždy snadné. Na druhé straně je to tak pro ni lepší, než když ji někteří její bývalí partneři neodporovali, ale poté necítila žádnou změnu. „*Prostě je potřeba promluvit, jít na kafe, nebo už na tom tréninku, prostě říct co mi vadí. Jenže oni se většinou usmívali a kývali a jakože jo, ale to bylo všechno. Pak se třeba snažili jeden dva tréninky a pak to skončilo. (...) Takže teď' on je sice výbušnej, ale vlastně jsem ráda, že ví, co chce. Většinou je to na konci tréninku, kdy si řekneme, co nám vadí, sedneme si a on mi pak vysvětluje, že jako on není ve skutečnosti naštvanej, že to tak nemyslí, že to tak jenom vypadá. Já se pak omluvím, že se nechám tak vytočit, on se omluví že to někdy přehání a jdeme trénovat dál*“ (Dita). Velmi podobně mluvil v rozhovoru také Dušan. Mluvil o tom, že pro něj je důležitá diskuze a výměna názorů a na své taneční partnerce oceňuje nejvíce kromě odolnosti právě to, pokud má vlastní názor. „*Funguje u nás ta zpětná vazba, za to jsem fakt rád. Když mám názor, ona má často jinej. Ale já jsem radši když má jinej názor než když nemá žádný. My se často teda dost pohádáme, ale pak se vždy usmíříme a to funguje. Ale tím, že se jako pohádáme, tak to je pro mě cennější než kdyby jenom kejvala a názor neměla*“ (Dušan).

Kromě diskuze mluvili Dušan i Dita o tom, že někdy je potřeba trénink na chvíli přerušit a uklidnit se. Často dělají to, že chvíli trénují každý sám na jiném sále a poté se opět vrátí k sobě a trénují spolu. To se děje většinou po tom, kdy se hádka vyhrotila natolik, že na sebe křičí. Někdy se jim však také stane, že se začnou smát a uvolní se tím atmosféra.

Zároveň oba mluvili o tom, jak je důležitý způsob, jak spolu komunikují a jak na tom pracují. „*Ujasnili jsme si, že když je jeden naštvanej, tak on by chtěl, aby druhý byl hodnej. Což musím říct, že docela pomáhá, když já jsem naštvaná a on je na mě hodnej. Tak možná bych se na to měla zaměřit. I když teda na druhou stranu si někdy říkám, jestli mě poslouchá, když je na mě tak hodnej, hladí mě po ramínku a nezlob se. Ale někdy je to takový že člověk by se měl chovat k tomu druhýmu tak, jak chce, aby se choval k němu*“ (Dita). Dušan poměrně dlouze vysvětloval, jak se často vyjadřuje neúplně v bodech a tím, že nevysvětlí vše plně, tak mohou vznikat konflikty. Snaží se proto nyní zlepšit své vyjadřování, aby Dita dobře pochopila, co po ní chce. Podle Dušana je problém, že často k nedorozumění stejně nedojde jednoduše kvůli tomu, že jsou oba v určité chvíli velmi emocionální. Na druhé straně však zažívá, že přesné vyjádření může pomoci předejít větším konfliktům. „*To jsem si vzpomněl. To byl teď' poslední problém před dvěma dněma... Já jsem ji řek, že ty nechápeš co po ní chci. No ale neřekl jsem ji, co přesně jsem tím chtěl. No, a to je problém že*

jo. My často zjistíme, že chceme stejnou věc, ale já to vysvětluju moc složitě a pak to nejde. Prostě já řeknu A, ale neřeknu B a ona si domyslí C“ (Dušan).

Dušan o problémech s partnerkami na trénincích, zejména v kontextu trénování partnerky, mluvil velmi dlouze a dával to do souvislosti s tím, že tím zkazil několik svých tanečních partnerství. V návaznosti na to popisoval svůj aktuální přístup k Dítě, který je pro něj nový. Reflektuje, že často sklouzne ke starému způsobu fungování, ale tím, že to mají s Ditou vyjasněné, tak se obvykle rychle usmíří, pokud dojde k nějakému konfliktu. Vysvětlil také kořeny svého kompetitivního (až autoritativního) přístupu k řešení konfliktů a proces, v rámci kterého u něj dochází ke změně. Dříve to měl tak, že se držel základních tanečních principů, které je učili jeho trenéři. To znamená, že muž je vedoucí v páru a má se starat o partnerku a dobře ji prezentovat. Toto se podle něj nemění, ale mění se cesta, jak toho dosáhnout. Zatímco dříve bral odpovědnost na sebe, a proto partnerku trénoval (a byl velmi striktní), tak nyní se snaží, aby byla odpovědnost v páru rozdělena 50 na 50 a aby byl každý soustředěný na své vlastní úkoly. Ovlivnilo ho to, že začal jezdit za zahraničními trenéry a tam viděl, že partnerky jsou mnohem aktivnější, než co vnímal v ČR. Dobré partnerky v zahraničí prý berou odpovědnost za vlastní pohyb na sebe a jsou proto velmi silné, takže je třeba nerozhodí chyba partnera. A on by si přál, aby jeho taneční partnerka byla právě taková, samostatná, silná, odolná, s vlastním názorem. Je to tedy právě tato změna v přístupu k partnerce a k rozdělení odpovědnosti v tanci, kterým se snaží předcházet možným konfliktům, které měl ve velké míře s předchozími partnerkami. Dušan popisoval, že původně jezdil do zahraničí kvůli tomu, aby motivoval Ditu a vychoval si ji podle toho, co tam zažil. Původně chtěl tedy primárně ovlivnit Ditu. Nicméně reflektuje, že to nakonec hodně ovlivnilo také jeho, protože pokud chtěl mít svou partnerku aktivní, tak musel sám změnit přístup, jak se k ní chová a obecně jak ke společenskému tanci přistupuje. „*A v tom zahraničí je to tak, že ty holky jsou samostatný jednotky a je to opravdu 50 na 50. Že ony jsou prostě osobnosti, které jsou schopny zatancovat všechny samy a když to kluk zkazí, tak je to nerozhodí. Ony prostě makaj. A když ona to vidí venku, jak to funguje, tak to chce taky dělat. Takže potom když se o něčem dohadujeme, tak už to začíná být konstruktivní. A já jsem ji už v tomhle vybíral. Když jsem po sedmi letech dělat rozlučku, tak jsem vybíral opatrně. Jako takhle, já se snažím dělat změnu a nebyť už tak dominantní, ale zase z těch principů, základních, co jsem říkal, to si myslím že platí a za tím si stojím, přes to vlak nejede. Ale zase ty taneční principy jdou jinak pochopit. Já to přirovnám k tichý poště, kde se mění ten význam. A čím bliž jsi ke zdroji, tím víc to pochopíš. A oni venku vlastně vůbec nechtějí po té holce, aby čekala a aby byla neaktivní, oni to učej tak, že chtějí, aby měly sílu, aby do toho šly. A jak se to vyvíjí, tak ty holky mají čím dál tím větší... Já nevím, jak to říct, práva... Jako větší svobodu se projevit. A tím ona může být rychlejší, ona může líp vypadat, spousta věcí se tím vyřeší a pak je to vlastně víc o té holce... A teď to vezmu zpátky. Oni nám na začátku říkali, že ty to vedeš a na Tobě je zodpovědnost, ale druhá část toho příběhu je, že na tebe se vlastně nikdo nechce koukat, chtějí se koukat na tu holku. A to je ten obrázek. No jenže u nás to začíná tímhle vysvětlením a já pak jsem soustředěnej na sebe a ona musí poslouchat, ale u nich to začíná tím, že musíte být oba aktivní a musíte oba tančit a ty ji dáváš prostor. Takže ty ji dáváš prostor, ona si tančí, usmívá se a prostě dokud se ta holka usmívá a tančí a pak máš vyhráno. A pak vlastně ten obrázek je stejnej, ale cesta k tomu jiná. A to, co jsem dělal, tím vlastně nedocházelo k tomu, co jsem chtěl. Prostě je to o tom přístupu. Třeba ona ta mistryně světa to třeba netančí o tolik technicky líp než my, ale prostě to, jak do toho jde, ta aktivita, to je něco úplně jinýho. Tak jsem se rozhodl že do toho půjdu tak, že místo abychom vzali hodiny tady, tak jsme rovnou jeli ven. A když ona vidí, jak to funguje jinde, tak se ten vztah prostě jinak nastaví hned od začátku. No a já jsem proto udělal taky jednu věc. Říkám ji, aby kontrolovala i ona mě. Protože jak máme teď hodně ty zahraniční lekce, tak oni říkají i něco mě. Takže se teď kontrolujeme z obou stran, a to myslím pomáhá“ (Dušan). Zároveň přiznává, že bylo období, kdy nebyl s Ditou spokojený a pak se to projevilo na tom, jak se k ní chová. Zároveň to pro něj však bylo důležité v tom, aby si ujasnil, že i v tomto musí změnit přístup, aby tím neničil své taneční partnerství. Dalo by se shrnout, že v rámci dlouhodobého cíle bylo potřeba slevit z krátkodobého cíle (tento způsob uvažování popisoval v rozhovoru také Daniel). „*Pak tam tedy byla krize, protože... No já jsem říkal že jsem byl naštvanej kvůli tomu, že jsem nemohli jet na republiku. Ale prostě ve skutečnosti jsem si pak uvědomil, že to bylo tím, že jsem byl nasranej, že to nešlo tak rychle, jak jsem si to představoval. Tak jsem ji prostě říkal, ať přidá a byl jsem zlej. A pak to přišlo a v tu chvíli jsem si říkal, dobře tak mám čas, nebudu to hrotit, prostě letos republiku vynecháme. A tím se to myslím dost zlepšilo, uklidnilo a myslím, že kvůli tomu nemáme teď ty problémy, co jsem měl s partnerkama předtím. Nebo aspoň ne tak moc“ (Dušan).**

Dita dále mluvila o tom, jak je spokojená s novým způsobem fungování na soutěžích, kdy si vyjasnili, co jeden od druhého očekává a co druhému vadí. Měli několik soutěží, kdy došlo ke konfliktům (viz výše), ale díky změně přístupu jsou nyní dobře soustředění na svůj vlastní výkon na soutěži a nepřekáží si, což prý funguje dobře zejména na zahraničních soutěžích. „*Hlavně v zahraničí je to důležitý, tak jsme tam byli den předem vždycky a udělali jsme si takovej systém fungování, abychom si nevadili, ale zároveň věděli, kde jsme. Myslím, že to šlo docela přirozeně. A hlavně jsme si řekli, co nechceme, aby druhý dělal. Hlavně jsme každý soustředěný na sebe a nekritizujeme jeden druhého. Na soutěži to prostě není dobrá věc*“ (Dita).

Podle Daniela je pozadím většiny konfliktů to, že tanečníci nemají jasně definované společné cíle či mají rozdíly přístup nebo jsou osobnostně nekompatibilní. To dobře ilustrují zkušenosti Dušana i Dity. Definování společného cíle, společné cesty a nalezení druhého partnera je dle Daniela zároveň základním problémem a zároveň základním řešením většiny konfliktů v tanečním páru. Nicméně toho nelze dosáhnout jinak než skrze taneční zkušenosti, skrze poznání sebe a skrze poznání druhého. „*Je nezbytný, aby lidi byli za jedno. A to je několik úrovní. Ono není potřeba, aby měli oba stejně peněz... Když toho člověka mám rád, tak ho i zasponzoruju. I když i v tomhle jsou někdy takový neshody. Ale je prostě potřeba abychom byli za jedno v cíli, ale více než v cíli, tak v té cestě k tomu cíli. Aby nás oba na tancování bavilo to samé. Ty vole, proto je to tak těžký... Jak dlouho se hledaj ty lidi. A když se dva najdou v tanci, i v životě, no ty vole, to fakt není jednoduchý. Vem si, že prostě v ČR je jenom asi 1000 aktivních tanečnicků, když se Mkař rozpadne tak nemá skoro naději najít další protějšek. Jako dá se, ale prostě je to těžký. Je těžký najít druhého, s kterým jsi za jedno v té cestě. No a když jsou za jedno v té cestě a jsou spokojeni s výběrem trenéra, který rozumí té cestě, tak potom mají vyhráno*“ (Daniel). Toto je dobře ilustrováno případem Dušana a Dity, kdy oba popisovali neshody se svými bývalými partnery kvůli tomu, že měli jiný přístup k tanci. Také je třeba vzít do úvahy, že cíle jednotlivců se mohou měnit. „*Samozřejmě na začátku taneční kariéry to bylo víc v klidu, ale pak se zvyšujou cíle a teď... No... Že jo, my jsme oba takoví bojový typy, není tam někdo, kdo by to mírnil [s úsměvem]*“ (Dita).

Dušan s Ditou někdy vyhledávali pomoc třetího, nejčastěji trenéra, nicméně Dušan v předchozím partnerství popsal epizodu, kdy požádal o pomoc psychologku, protože se na tréninku s partnerkou hodně hádali, i když byli úspěšní a on chtěl pochopit, čím to může být. Nakonec se však jednalo pouze o krátkodobou spolupráci, protože psychologka chtěla řešit ještě některé další věci týkající se tance, které chtěl Dušan řešit jen se svými hlavními trenéry. „*A teď mě k tomu napadá... Jsem byl u psychologky. Já třeba dělám gesta, který nevnímám, ale partnerky to hodně vnímají, třeba že rozhodím ruce. My to řešili s psychologkou, prostě jsme byli dobří, ale pořád jsme se hádali. No, a to pomohlo že nám psychologka vyjasnila, co dělám a pomohla nám to pochopit. No ale potom ona nám začala kecat i do tréninkového procesu, protože taky tančila, ale to mě už sralo, protože já už měl svojí cestu*“ (Dušan).

Podle Daniely by měl být taneční trenér takovým „*tanečním rodičem. Měl by dělat všechno, připravit je na soutěž, motivovat je, podporovat je, objevit jejich silný stránky, protože... Víš co, trenér nesmí s každým párem zacházet stejně. Každý má svoje přednosti i nedostatky. Samozřejmě je nutný mít nějaký správný hranice, aby toho zase nebylo moc*“ (Daniela). Podle Daniela by měl být trenér ideálně jen tanečním konzultantem, ale jedním z důležitých úkolů trenéra je také nastavit komunikaci v tanečním páru tak, aby byl každý soustředěný na svoje vlastní úkoly a aby v případě řešení neshod to neinterpretovali jako kritiku, ale jako spolupráci na řešení problémů. Zároveň je potřeba upozornit je případně upozornit, kde už je jejich komunikace za hranou slušnosti. „*Prostě je potřeba jim na začátku nastavit, jak mají trénovat, jak spolu mluvit atd. Mluv sám za sebe nebo dáme shrnutí tréninku, já mluvím, ty posloucháš, potom ty mluvíš, já poslouchám a do příště se k tomu dostaneme. A pak ještě upgrade, já mluvím, ty posloucháš a ty mi pak řekneš co jsi slyšel. Což není to stejný že jo, to že posloucháš neznamená, že mě slyšíš. Jak si to interpretuješ že jo, ty filtry.. Ale často lidi mají zlovyky, takový červený tlačítko, kterýho když se dotkneš tak už se točí v emocionálním víru, z kterýho není úniku... Ale někdy prostě emotivní člověk je takovej víc extravertní, je víc na ránu řekněme, to má svoje výhody v tanci, ale někdy se z toho těžko potom vystupuje, když je potřeba něco řešit. No a když něco takovýho mají, tak se tak často chovají i přede mnou. V tu chvíli někdy musí být víc autoritativní, a i když řešíme nějakou*

mechanickou věc, tak musím dávat pozor na to, jak se chovají a někdy jim musím jasně říct, že to je destruktivní a ať s tím přestanou. Oni si to často neuvědomují, že prostě jdou za ty hranice – a já jim ty hranice můžu nastavit. Je to těžký, ale dá se to. Ale prostě práce na sobě je vždycky dost těžká a je to vidět na tom tancování“ (Daniel). Toto je opět dobře ilustrováno na případu Dity a Dušana. Dušan mluví o tom, jak se snaží změnit svůj způsob komunikace, aby to Dita nebrala jako kritiku. „Já jako už pochopil, že je důležitý, jak mluvím. Fór je v tom, že jsem to viděl u ostatních, ale ne u sebe. Já jsem třeba často říkal, že je to blbý a musíme to zkusit znova. A ona to brala jako kritiku. Já jsem jako někdy myslel i to, že já to dělám blbě a potřebuju to zkusit znova, jenže já to neřek. Tak jsem se prostě naučil říkat ‚Hele, sorry, mě to nějak nejde, zkusme to znovu jinak‘, aby chápala, že to není jenom o tom, že ona dělá něco blbě, ale že taky trénuju sebe“ (Dušan).

Dita v tomto kontextu také mluví o tom, že dříve využívala pomoc trenérů mnohem více než teď (ať už v souvislosti s hledáním partnera, organizace tréninku, podpory na soutěži apod.). Takže dříve byli pro ni trenéři opravdu takoví „taneční rodiče“, ale nyní jsou to již spíše konzultanti. Dává to do souvislosti s tím, že už tancuje dlouho a využívá své zkušenosti a mnohem více věci řeší samostatně s partnerem, což podporuje i náhled Daniela, kdy cílem trenéra je pomoci páru nastavit komunikační principy a poté je v tom nechat a již být soustředěný jen na tanec samotný.

Hlavním úkolem trenéra je tedy dle Daniela v ideálním případě mechanická a technická výuka tanečních principů. Nicméně Daniel uvažuje dále o tom, že soustředění se na řešení fyzických tanečních principů má tendenci projevovat se také psychicky, takže to může nepřímou pomoci v řešení některých konfliktů, které tanečníci v páru mají. „Někdy tanečníci řešej, že jejich ruka nevypadá dobře, že tam mají takový pařáty a řeší, kam dát ruku. Ale oni se musí hlavně naučit principy pohybu, jak ruka vychází z těla, jak vytvořit kontakt s partnerem. Princip musí být jasnej hned, ale potom se ty principy násobí. A jsou různý principy, taneční, partnerský i tréninkový a oni se do nějaký míry prolínj. Jestli třeba partnerku takhle chytíš... Říkám tomu masáž ruky... A máš tu společnou fyzickou aktivitu s tím člověkem, tak se Ti nikdy nestane, že máš špatnou ruku, nemáš žádný pařát, protože ruce prostě vyjdou z toho, že spolu komunikujete. Nebo to vnímání, poslouchání partnera... Je to hodně fyzický, ale ono to pak přechází do toho psychickýho. Takže trénuješ společnou aktivitu. Cvičení páteří, přenos váhy atd. Když jsou za jedním v tý mechanice, tak potom to už jde se i domluvit. Ale musí se na sebe prostě fyzicky naladit“ (Daniel). Stejný princip, kdy fyzické cvičení může ovlivnit psychickou stránku tanečníka popisoval v rozhvoru také Dušan. „Objímací cvičení. To je takový cvičení, který je dobrý na trénink postavení. Ale ono to má i nějaké gesto v sobě, prostě že to funguje, že když jsme na sebe našťvaný, tak uděláme objímací cvičení a ono to nějak zázračně funguje. Je to jako na postavení, ale funguje to dobře na vztah taky...“ (Dušan).

Daniela mluvila podobně přímo o tom, že je důležité edukovat taneční pár o tom, jak se k sobě mají na tanečním parketu i na tréninku chovat. Největší konflikty podle ní totiž vznikají právě tím, že není dobře nastavená komunikace v páru, což pak dlouhodobě ovlivňuje i jejich taneční výsledky. „Pokud vidím že něco nefunguje v komunikaci, tak to s nima řeším. Vždy dohromady, ne zvlášť – nemám ráda, když se to řeší zvlášť. Ať je vše na rovinu. A je potřeba je prostě upozornit na to, co chtějí a co teď dělají. Musí chápat, že jsou jeden tým“ (Daniela). Podle Daniely je to důležité i kvůli tomu, jak taneční pár působí na ostatní a jakou atmosféru kolem sebe vytváří. Taneční páry prý někdy převezmou negativitu, kterou vidí u jiných párů, kteří jsou třeba zkušenější. Podle ní je to ovšem dlouhodobě neefektivní. Na svých lekcích a soustředěních proto nastavuje velmi striktní pravidla, aby hádky omezila na minimum. „Někdy do sebe nasávají takový negativní věci, co vidí u jiných. To se stává docela často. Vidí, že se tam někdo hádá, i top páry to tak někdy mají. To řeším, u sebe na soustředění já třeba zakazuju lidem, aby se hádali. Nechci, aby tam byla nějaká negativita. Na parketě se pracuje, pokud chcete řešit něco osobního řešte mimo parket, pokud něco, co souvisí s tancováním, řešte s trenérem. Ale prostě buďte soustředěný na to, proč tady jste“ (Daniela). Osobní věci Daniela se svým páry neřeší, pouze pokud za ní přijdou sami. Má to nastavené tak, že je tu vždy pro ně, když budou potřebovat, ale aktivně řeší pouze tanec a nastavení komunikace tak, aby to bylo efektivní pro taneční trénink. Navíc to prý může mít i negativní efekt na jejich výsledky. Na druhou stranu je určitým problémem to, že soutěžní tanec je prostředím, kde každý konflikt musí být řešený co nejdříve, protože jinak tím trpí taneční trénink. Právě proto Daniela nastavila sobě a svým párům zásadu, že problémy se mají řešit hned, ale soukromě. „Jde totiž o to, že všechno ten pár ovlivňuje, i to, co si o něm ostatní myslí. Když jsou šťastní, tak se o nich moc nemluví, že jo, ale když jsou problémy, tak se to už šušká všude a pak se

to dozví i porotci a ty to taky ovlivňuje. Takže já měla vždy zásadu, že řešíme hned, ale soukromě“ (Daniela).

Daniela v tomto ohledu dále reflektuje, že se jí ten způsob komunikace, co si vycvičila v tanečním světě, přenáší i do dalších oblastí života a že jí to v mnohém pomáhá. *„Ono v tom tanci to ani jinak nejde, tam se musí řešit všechno hned, protože se to hned projeví. V životě se to dá víc skrývat, ale já to prostě nedělám, nebo to nechci dělat. Já bych se jinak zbláznila... Je to velká životní zkušenost, skrz ten tanec, mezilidský vztahy, to se naučíš dost. Potom taky jako trenér se hodně bavíš s těma párama anebo s rodičema dětí, který trénuješ a prostě dostaneš se do kontaktu s hodně životními zkušenostma. A když to tak prostě pojmeš, tak potom myslím, že to přeneš do soukromého života. Prostě vyvaruješ se dost problémů kvůli tomu, že to máš nějak nastavený z toho tanečního života“ (Daniela).* Na trochu jiné úrovni o tomto tématu mluví také Dita, kdy má pocit, že Dušana díky tréninkům dobře zná a je to potom výhodou i v běžném životě. *„Tím, že je to pořád stejnej člověk, tak je dobrý, že já ho na tréninku dobře poznám a pak to, co něj funguje, používám i v běžném životě [s úsměvem], ale zatím konflikty jsou spíš na trénincích. Ale tím, jak spolu chodíme, tak se dá spoustu věcí dobře řešit, protože v podstatě o tom můžeme mluvit téměř kdykoli. To funguje dobře no“ (Dita).*

Vlastně všichni v případech D mluvili v nějaké míře o svém osobním rozvoji kvůli nutnosti řešit neshody na tanečním parketu. Osobní rozvoj se nejvíce týkal způsobu komunikace s osobou druhého pohlaví. Dušan v tomto kontextu mluví ovšem o tom, že se mu lépe jedná s lidmi obecně, zejména s ženami, nicméně stále nejtěžší je pro něj správně komunikovat se svou vlastní taneční partnerkou. *„Ten tanec mě naučil jednat s lidma. Myslím. Problém je v tom, že jsem to pochopil u těch ostatních. Myslím že i umím jednat dobře s holkama, jinejma. Nebo jak se prostě chovat k holkám všeobecně. To jsem se naučil docela dobře. Ale k té vlastní partnerce jsem to nepochopil. Což je asi zvláštní, ale je to tím, že k té partnerce se vytváří nějaká třetí plocha. Takže... Komunikace s ostatními lidma a i s holkama, to mě tanec naučil. No ale s tou mojí... No jsem asi blbej [smích]“ (Dušan).*

Daniel dále mluví o tom, že je důležité si uvědomit, že v pozadí mnoha konfliktů jsou špatné výsledky na soutěžích a tlak na taneční výkon. Problém je v tom, že dobré výsledky na soutěžích nemůžou tanečníci přímo ovlivnit, protože je to ovlivněno mnoha faktory. A jeden z faktorů, o kterých se často nemluví otevřeně, ale je to velmi důležité, je příslušnost k nějakému velkému tanečnímu klubu, který má vliv. Soutěžní tanec je přeci jen komunita se svými pravidly a nepsanými zvyklostmi. Předpokladem úspěchu v tanci je tedy dle Daniela také příslušnost k nějakému zavedenému týmu a je to zároveň prevence frustrace v tanečním páru z výsledků na soutěžích, což potom přirozeně plodí konflikty. *„Mám jeden pár... Hodně toho umí a je docela vysoko. No ale prostě jsou v takový těžký situaci, protože jsou v klubu, který jim dává práci, ale ten klub nemá politickou sílu. No a my jsme se rozhodli, že budeme dělat jednou za 2 měsíce takový workshopy pro naše páry, kde je budeme připravovat na soutěže. Tak jsme si prostě řekli, že jim budeme říkat, jak to funguje. Je potřeba být prostě členem klubu, který ty dobře reprezentuješ a znát ty lidi, kteří tě potom můžou podporovat a můžou za tebou stát“ (Daniel).*

Význam vztahu

Daniela uvažuje o tom, že osobní partnerský vztah má u soutěžního tanečního páru své výhody i nevýhody. Více nevýhod to má dle Daniely u začínajících ambiciózních párů. Někdy si lidé myslí, že jejich výkon může být lepší kvůli tomu, že nemusí nic předstírat, ale na druhou stranu to často stejně není vidět, protože nemají takovou taneční výkonnost, aby to mohli využít. Velkou nevýhodou je naopak to, že je tam více vlivů, které mohou způsobit rozpad páru a obecně se zvyšuje konfliktnost. Například pokud se rozejdou v osobním životě, tak vzniká obrovská žárlivost a v tom případě většinou končí i taneční vztah. Proto prý někteří trenéři dokonce zakazují, aby spolu v páru chodili, *„aby si to nepokazili. To samozřejmě nejde tak dělat, ale prostě je to riziko“ (Daniela).* Daniela tak spíše preferuje, aby spolu soutěžní pár nebyl v osobním partnerském vztahu.

Neříká, že je to nemožné a některým to naopak může výborně fungovat, ale je tam mnoho potenciálních rizik, kterých by si měli být tanečníci vědomi.

Tento náhled dobře dokreslují jak zkušenosti Daniela a Daniely, tak zkušenosti Dity a Dušana. Daniela cíleně se svými partnery nechodila a díky profesionálnímu vztahu neměli mnoho jiných neshod než tanečních. Daniel se svou taneční partnerkou zároveň chodil a zažíval mnoho problémů, byť na tom vidí také mnoho pozitiv (viz níže). Dita měla dříve lepší zkušenosti s tím, když s tanečním partnerem nechodila. S tanečním partnerem, s kterým dosud tančila nejdéle a měla největší úspěchy, měla kamarádský vztah, ve kterém dokázali diskutovat a byli zaměřeni na taneční trénink, aniž by řešili mnoho vedlejších neshod. „*Takže jsme v tom tanci neřešili to, co řeší lidi, co spolu chodí, ale zároveň jsme si rozuměli, byli jsme hodně podobní, a tak tím pádem i ta taneční spolupráce skvěle fungovala. Dobrý bylo, že jsme se nehádali a nebylo v tom nic vyčítavého, v tom tónu, že jsme si jakoby říkali, že to děláš špatně, prostě jsme se snažili tu chybu najít sami u sebe nebo jsme společně řešili, proč to nefunguje, bylo to takové prostě... Jako kamarádi, v klidu jsme se dokázali domluvit. A když někdo z nás byl kvůli něčemu naštvanej tak jsme si řekli hele, nech mě chvíli, teď jsem naštvanej nebo naštvaná a pak jsme zase pokračovali. Prostě jsme byli schopni to řešit. Takže jsem ani já nebyla naštvaná na něj, ale když už tak spíš na sebe*“ (Dita). Nyní je však spokojená s tím, že s Dušanem chodí, což dává do souvislosti s tím, že je sama starší a osobnostně vyzrálejší. Přesto však reflektuje, že je často citlivější na to, co jí Dušan říká a častěji to bere jako kritiku. Je také více citlivá na jeho neverbální gesta, což dává přeci jen do souvislosti s tím, že spolu chodí. „*Co mě hodně vytočí, když protočí oči. Jo, když to udělá, tak to už potom většinou bouchne. Se naštvu a... No prostě jsem s ním na to citlivá*“ (Dita). Na druhé straně si myslí, že se jim přesto docela dobře daří oddělit osobní a taneční sféru a že spolu dokážou dobře řešit konflikty a mají dobře nastavenou komunikaci. „*Asi i to, že spolu chodíme, tak jsme schopni to řešit a všechno si vyříkat, což je důležité. Taky myslím, že se nám daří neodnášet si to do toho vztahu, což si myslím, že je velký plus. A že jsme schopný na tréninku využít čas efektivně a zároveň doma odpočinout. Ale myslím si, že je to hodně daný tím, že oba vnímáme, že jsme tam v podstatě každý sám za sebe a společně něco děláme. To se nám prolíná jak v tanci, tak doma. V tom minulým vztahu my jsme byli na sobě docela dost závislí a to nefungovalo... Protože jsme víc řešili jeden druhého. Teď je to o tom, že fungujeme v podstatě stejně na tréninku a doma. Jo, na tréninku se spolu hádáme, ale jsme schopný o tom mluvit a vyříkat si to. Ale zapojujeme se i mezi kamarády, nejsme na sobě závislí. Je to takový zdravější vztah. Ale myslím, že je to i tím, že jsem starší, že dokážu víc říct, co mi vadí*“ (Dita).

Dušan popisoval mnoho konfliktů s bývalými partnerkami hlavně kvůli tomu, že je trénoval a kritizoval. Nicméně jde o to, že tato kritika vytvářela někdy výbušné konflikty kvůli tomu, že s většinou svých partnerek zároveň chodil. Nyní se snaží poučit s předchozích vztahů a budovat nový vztah s Ditou trochu jinak. „*Já si vlastně myslím, že je lepší mít profesionální vztah, ale nemám s tím jako moc zkušeností. Nebo takhle, na začátku jsem měl. A fungovalo to tak, že každé z nás udělá svoji práci na tréninku a bylo to fakt efektivní, já měl na začátku rychlejší výstřel vzhůru. Doporučovali mi to i trenéři. Jenže teď když s ní chodíš, tak ji máš i doma. A to je problém, že já to dokážu oddělit, ale ty holky to nedokážou. Takže já jsem takovej že se naštvu ale po tréninku jsem v pohodě. Takže teoreticky by bylo lepší s nima nic nemít. Ale nevím, jestli to jde... Mě to jako moc nejde. Ale pochopil jsem, že se k ní nemůžu chovat jako k dalšímu klukovi. Oni holky prostě fungují jinak. Proto se snažím teď s Ditou mnohem víc než s předchozíma partnerkama s ní víc komunikovat a dávat jí najevo, co pro mě znamená. Prostě kromě toho tance musím dávat pozor i na ten náš vztah. Nebo... Aspoň se snažím. Já tohle totiž dělal 10 let blbě a pak se to těžko mění, když už je to nějak blbě nastavený...*“ (Dušan). Určitou změnu ve způsobu chování k partnerkám u Dušana popisovala i Dita dle názoru jiných. „*Akorát na začátku mě varovali, že si mám dát na něj pozor, že se tak chová. Ale jako všichni teď říkají, že se mnou je to dobrý a že mám na něj dobrý vliv... Tak snad to tak zůstane*“ (Dita).

Daniel, Dušan i Dita tak v rozhovoru popisovali, že vnímají určité genderové rozdíly ve vnímání propojení tanečního a osobního života. Obvykle prý muži jsou více soustředění na sportovní stránku věci, takže se dokážou na tréninku naštvat, ale po tréninku na to zapomenou. To je něco, čemu ženy většinou nerozumí, protože to mají více spojené, zejména pokud jsou s partnerem zároveň v partnerském vztahu (viz případ A). Daniel dokonce mluví o tom, že podle něj se tu projevují přirozené rozdíly v organizaci mozku u muže a ženy. Dita mluví o tom, že se snaží být více soustředěná na sportovní stránku věci, stejně jako Dušan, ale že jí to ne vždy jde. „*Já se snažím odlišit věci a osobní a taneční. V tom jsou lepší ty chlapy asi, prostě po tréninku na to*

zapomenout a že nic nebylo, já v tom nejsem tak dobrá, ale snažím se. Vidím to i u ostatních, když se tak bavím s jinejma holkama, prostě že ty chlapi jsou naštvaní na tréninku a pak na to zapomenou, ale holkám to moc nedochází. Ale zase musím říct, že zatím nemáme takový to, že si to vyloženě přenesem domů, většinou to vyřešíme ještě na tréninku nebo krátce po něm. Spíš řešíme pořád to tancování vlastně“ (Dita). Podle Dušana jeho soutěživost šla ruku v ruce s jeho netrpělivostí, což v kombinaci s jiným vnímáním žen vedlo k mnoha konfliktům se svými partnerkami. „Vyzdvih bych moji chybu, co jsem vždy dělal, že jsem byl vždycky málo trpělivej a jak jsem se chtěl naučit všechno hned, tak jsem to přenášel na tu partnerku. No a tím že každěj ten člověk je jinej, tak prostě... Každý je v jiný fázi. Ale já ji prostě dostával pod tlak, jak jsem byl soutěživej, že jo. Jenže ty holky jsou jiný. Já se k ní choval jako ke klukovi, musíme tam doběhnout... Doted' nevím, jak to udělat, ale prostě potřebuje nějakým jiným způsobem motivovat. A to si myslím, že to byla chyba, kterou jsem nepochopil tak 10 let“ (Dušan). Určitý rozdílný přístup také dobře dokumentuje to, když Dušan mluvil o jeho motivaci k soutěžnímu tancování. Mluvil o tom, že je soutěživí a baví ho vyhrávat, ale zároveň mluvil o tom, jak ho hodně baví propojení těl, ale více z mechanického hlediska. „Nebaví mě teda tolik jako, že je tam ten druhěj člověk. Spíš mě baví ta mechanická stránka toho, jak ty dvě těla se hýbou. Ale upřímně, to že spolu chodíme to to tolik neovlivňuje. Spíš s [Ditou] je to takový, jak je ona aktivní, tak mě to baví. A samozřejmě ji mám rád, ale hlavní je, že je aktivní. S tou předcházející jsem taky chodil, ale to mě moc neovlivnilo“ (Dušan). V tomto mají podobný přístup s trenérem Danielelem, který v rozhovoru také popisoval, jak byl zejména v určité fázi jeho soutěžní kariéry přímo fascinován tím, jak můžou dvě těla společně vytvořit pohyb. Dita i Daniela jsou také cílevědomé a soutěživé, nicméně v rozhovoru relativně více zdůrazňovali, jak je pro ně důležité slušné chování partnera a respektující vztah.

Obecně se podle Daniely na tanečním parketu jasně projeví vztah dvou lidí a jejich osobnostní kompatibilita, takže podobné problémy se mohou projevit i v případě, že spolu tanečníci nejsou v osobní partnerském vztahu. Nelze jednoznačně zhodnotit co je lepší, je to dle Daniely vždy velmi individuální. Společné pro různé typy vztahů v tanečním páru je pouze to, že tanec sám o sobě zvýrazňuje určité osobnosti stránky tanečníků a pokud jsou spolu zároveň v osobním partnerském vztahu, tak je to zvýrazněné ještě více. „Když spolu chodí, tak už je tam ten vztah tak jako jinak nastavenej, víc si k sobě dovolí. Svým způsobem, pokud jsou dobrej pár, tak řeší jen to tancování. Pokud jsou spolu i soukromě, tak řeší na parketu i ty soukromý věci, to je taková klasika. Nedá se ale říct, že jde jen o to, jestli spolu chodí. Někdy mají problémy lidi, co spolu nechodí, ale prostě si spolu nerozumí. To je hodně individuální. A naopak někdy ty lidi, co spolu něco mají, tak to mnohdy řeší i lépe, protože jsou motivovaní, aby spolu byli. Ale měla jsem třeba pár, co spolu žili a hádali se jenom na parketě, ne v životě a byli z toho nešťastní, tak to jsme řešili. Protože je to ovlivňovalo tak, že ani nechtěli tančit. Tak jsme hledali důvod, co a proč a jak“ (Daniela).

Dle Daniely je potřeba rozlišit to, že někdy spolu taneční páry chodí, protože spolu opravdu chtějí chodit a někdy spolu chodí jen proto, že spolu tančí. Zde je opravdu důležité ujasnit si, zda taneční páry spolu tančí kvůli osobním ambicím a výsledkům na soutěžích nebo jestli je pro ně tanec spíše takovým intenzivním obohacením vztahu. Tedy jde o to definovat si, zda je jejich prioritou soutěžní tanec nebo jejich osobní vztah. „Někdy je to láska a někdy je to jenom proto, že jsou spolu často. A to se pak často pozná, když se rozejdou, jestli se rozejdou i tanečně nebo jenom osobně nebo jak naloží se soutěžní kariérou. Ale ono se to i hodně pozná v tom, jak spolu řeší ty konflikty. Já třeba vůbec nejsem zastávce chození v páru, pokud tam nepřeskočí něco obrovskýho. Je s tím pak spíš více problémů a častěji trpí výsledky na soutěžích. Víš, pokud ty dva opravdu spolu chtějí být a je pro ně osobně důležitý ten vztah, tak ten tanec jde často na druhou kolej. Začíná to být potom spíš takový obohacení nás dvou... Naopak, pokud tančí spolu na vrcholový úrovni a rozejdou se v osobním životě, to je pak takový na vázkách, co s tím. Pokud tančí na vrcholový úrovni a mají spolu úspěchy, tak myslím že častěji mají takovou vyšší motivaci to překonat. Ale někdy to přejde do obrovských konfliktů a prostě pořád se hádají a neumí si s tím poradit“ (Daniela).

To, co popisuje Daniela, popsal i Daniel ze své vlastní zkušenosti. Reflektoval, že tanec ho hodně osobnostně utvářel, ať už co se týká stylu komunikace tak přístupu k překonávání překážek. Během své soutěžní kariéry byl hodně ambiciózní, protože jeho sen bylo stát se trenérem (byl k tomu inspirován již svým první trenérem, kdy chtěl být jako on). „Oni mi třeba říkali, že jsem si

odříkal, že nemám prázdniny, ale já prostě chtěl být na tom soustředku. Pro mě byl prostě tanec všechno, nikdo mě nenutil ráno vstávat a makat, já prostě chtěl, já to miloval, byl jsem inspirovaný svým trenérem. A to si beru taky do svého trenérství“ (Daniel). Se svou předposlední taneční partnerkou, s kterou tancoval nejdéle a dosáhl nejvíce úspěchů, většinu času chodil, ale poslední 2 roky spolu již nechodili, ale kvůli tomu, že tancovali na vysoké úrovni, tak pokračovali v soutěžení. Nyní, když tancuje s Danielou, tak již společně nemají soutěžní ambice, protože výsledků již oba dosáhli a nyní je tanec spíše jejich společnou vášní a zároveň zdrojem obživy. „Já jsem měl lásku, skoro 8 let jsem s tou partnerkou chodil a celý ten vztah... Prostě jsme se k sobě hezky chovali, měli jsme se rádi, ale prostě ten tanec jsme měli na prvním místě. Takže třeba když byla hádka na tréninku, tak prostě jsme se chovali jako profesionálové, dali jsme si pauzu a trénovali jsme dál. Ale časem jsem zjistil, že holky tohle nedokážou to tak oddělit, ony to mají prostě spojený, a tohle mi trvalo dlouho to přijmout. Proto ten tanec skončil v troskách, nakonec. Hlavně díky mně. Ale taky díky tomu se ten tanec díky tomu dostal tak, kam se dostal. Je to taková kladka, jedno jde nahoru, druhý jde dolů. A to už jsme se vezli v takovém vlaku. A to jsme byli jedni z těch, co se snažili a podnikali změny, ale já myslím že ve výsledku... Prostě já jsem nebyl ten pravej pro ni a ona nebyla ta pravá pro mě, není v tom žádná jiná věda. Je to jednoduchý, ale trvá to roky, než na to přijdeš. A prostě projevuje se to tak, že i když děláš kroky k harmonickému vztahu, tak to časem zase narazí. Skoro 2 roky jsme spolu tančili a už nechodili, to pro mě bylo peklo, ale zvládli jsme to. Ale teď... Já vlastně už nemám moc vnitřní potřebu soutěžit a pochopil jsem proč. Já totiž už nemám potřebu po uznání zvenku, protože mám uznání zevnitř, mám uznání z domu. Já jsem prostě pro Danielu ten manžel, otec i tanečník, kterýho ona chce a obdivuje, a to je pro mě všechno. To je vlastně málo teď zapůsobit na porotce, diváky... Jako inspirace je to dobrá, ale ty soutěže a výsledky už prostě nejsou prioritní. Ale je fakt že... No myslím, že to spolu souvisí. Ten společenskej tanec připraví takový podmínky a přípravu pro tu komunikaci, že jsi prostě připravený. Je to takový blahodárny, jo... Prostě kde jinde máš tak intenzivní kontakt a nutnost komunikovat? Já to teď vidím na své ženě, my i když jsme vlastně většinu soutěžní kariéry tančili s někým jiným, tak my jsme tak zvyklí komunikovat, my prostě mluvíme od rána do večera, o čemkoli, a prostě jsme tak nastavený, že pořád komunikujeme. Ono se to tak stalo součástí našeho života, že ono to prostě jinak nejde“ (Daniel).